

Népliget Stratégiai Terve

I. kötet

Helyzetelemzés és -értékelés

BUDAPEST

2021

NÉPLIGET STRATÉGIAI TERVE

I. KÖTET

HELYZETELEMZÉS ÉS -ÉRTÉKELÉS

1706/2021.(11. 24.) Főv. Kgy HATÁROZATTAL ELFOGADVA

MEGBÍZÓ

Budapest Főváros Önkormányzata

SZAKMAI IRÁNYÍTÓK

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal, Várostervezési Főosztály

Erő Zoltán	<i>főosztályvezető, főépítész</i>
Bardóczi Sándor	<i>osztályvezető, főtájépítész</i>
Gábor Péter PhD	<i>csoportvezető,</i>

MEGBÍZOTT

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Albrecht Ute	<i>ügyvezető</i>
--------------	------------------

SZERZŐK

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Zétényi Dávid	<i>okl. tájépítésmérnök</i>
Bódi-Nagy Anasztázia	<i>okl. tájépítésmérnök</i>
Erdélyi Regina	<i>okl. tájépítésmérnök</i>
Pogány Aurél	<i>okleveles táj- és</i>
András István	<i>okl. építésmérnök</i>
Ökrös László	<i>településmérnök,</i>
	<i>városépítési-városgazdálkodási szakmérnök</i>
Horváth Ábel	<i>okl. településmérnök</i>
Tóth Péter	<i>okl. építésmérnök</i>
Pető Zoltán	<i>okl. építőmérnök, közlekedéstervező</i>
Becsák Péter	<i>okl. építőmérnök, közlekedéstervező</i>
Sztás Dániel	<i>okl. építőmérnök, közlekedéstervező</i>
Orosz István	<i>okl. villamosmérnök</i>
Szabó Krisztián	<i>okl. építőmérnök</i>

KÖZREMŰKÖDŐK

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal, Várostervezési Főosztály

Erdős Zoltán	<i>urbanista</i>
Garay Márton	<i>építésmérnök</i>
Szűcs Tekla	<i>településmérnök</i>
Takács Noémi	<i>ökológus</i>
Kirrné Feicht Ágnes	<i>kertésmérnök</i>
Ludvigh Bertalan	<i>tájépítésmérnök</i>
Wendl Viktória	<i>tájépítésmérnök</i>

Valamennyi térképet, ábrát a BFVT Kft. készítette, az ettől eltérő esetek külön jelölve.

Címlap grafikája: Bódi-Nagy Anasztázia, Erdélyi Regina

TARTALOMJEGYZÉK

2. Helyzetelemzés	4
2.1. Történeti kitekintés.....	4
2.2 Településszerkezeti jellemzők	9
2.3. Területhasználat és funkciók	12
2.4. Tulajdonvizsgálat	18
2.5. Környezetminőség	20
2.6. Épített környezet vizsgálata	36
2.7 Műszaki infrastruktúra.....	43
2.8. A vonatkozó településrendezési eszközök és fejlesztési dokumentumok ismertetése	60
2.9. Egyéb tervi előzmények.....	67
3. Helyzetértékelés	71
3.1. Értékek.....	71
3.2. Konfliktusok, problémák.....	73
3.3. SWOT analízis.....	76
Mellékletek	78

2. Helyzetelemzés

2.1. TÖRTÉNETI KITEKINTÉS

A Népliget egykori kedvezőtlen adottságokkal bíró, művelésre alkalmatlan területét IV. Béla király 1244-es bullájában Kőbánya részeként (Kéwer, vagyis Kőér néven) Pest városának adományozta. A terület agráralkalmassága alacsony volt, ezért nem parcellázták fel, s így egyben maradhatott a város tulajdonában.

A 1800-as évektől felgyorsuló pesti építkezések számára sok homokot termeltek ki innen, majd az anyaggyerő gödröket törmelékkel töltötték fel. 1855-ben a futóhomok megkötése céljából akácfákkal telepítették be a területet. A fásítás megkezdését követően már „Népkert” és „Új-Városliget” néven említik.

Fásítási program 1870
(forrás: hungaricana.hu)

A fatelepítés magját a megmaradt akácfák és az új iskolából odatelepített értékesebb fajok, mint vadgesztenyék, platánok, hársak, ostorfák és kőrisek képezték. 1890-ben Kulcsár Ferenc és Klenszky Vilmos tervei szerint a ligeti körutak mentén elültették a Fuchs faiskolában nevelkedett platánokat és más különlegesebbnek számító fajokot, amelyek részben még ma is megtalálhatóak a parkban. A zöldterület fejlesztésével párhuzamosan a környezete, Kőbánya, Józsefváros és Ferencváros is fejlődött.

Ekkoriban kövezték le a mai Könyves Kálmán körutat és az Üllői utat. Az 1892-es kolerajárvány során fontossá vált a tiszta víz beszerzése, ezért a Népligetben is **víztorony épült**.

A Népliget **angol jellegű tájkertté alakítása 1893-ban indult meg Ilsemann Keresztély terve alapján**, mely ma is meghatározza a park arculatát és útrendszerét. A Simor utcától (ma Vajda Péter utca) északra eső terület (későbbi Újliget) betelepítése is ekkor indult meg. A terület domborzatán itt nem változtattak, így fennmaradtak az egykor a térséget jellemző homokbuckák.

A XIX. század végén épült meg a laktanya az Üllői út túloldalán, ezután a katonáknak is kedvelt célpontjává vált a park. A Népligetben tudományos élet is zajlott, többször rendeztek itt nemzetközi

A „népligeti óriáspark” terve 1867-ben került szóba a Királyi Szépítő Bizottmánynál, amikor a Városliget egyre szűkebbnek bizonyult a növekvő, mulatni vágyó tömeg befogadására. **Ilenczfalvy Sárkány József tanácsos 1868-ban javasolta a terület közparkká alakítását** és ehhez első lépésként egy faiskola létrehozását szorgalmazta. A Közmunkák Tanácsa rendezte a telekügyeket, az Üllői utat kikövezték, szegélye mentén fákat ültettek és kijelölték a létesítendő faiskola, valamint a nép szórakoztatására szolgáló területeket a vasút melletti, volt homokbánya helyére. **1870-ben Budapest főkertésze, Fuchs Emil vette kezébe az ekkor már Népligetnek nevezett park fásítását.**

A fatelepítés

A víztorony 1900 körül (forrás: Fortepan / Budapest Főváros Levéltára / Klösz György fényképei)

A Nagyvendéglő korabeli képeslapon (forrás: hungaricana.hu)

létre a **Telepi Torna Egylet** sporttelepét.

Az I. világháborút megelőzően épült meg a **Vurstli**, a budapesti szegény emberek szinte egyedüli szórakozó és találkozó helyeként (ezt megelőzően a Városligetben működött). A Mutatványos tér a két világháború közötti időszakban a Népliget egyik legnépszerűbb része volt, az 1930-as években élte virágkorát. Összesen 101 épületben működött itt mozi, vendéglők, dodzsem, cirkusz, céllövölde, barlangvasút, kör- és hajóhinta. Itt állt Európa második legnagyobb, és leghosszabb a „Kárpátoktól egészen Adriáig” nevezetű hullámvasútja, továbbá a Kemény Henrik Bábszínháza.

1910-ben **Újliget** néven a Népligetbe csatolták a mai Vajda Péter utca és a Kőbányai úti gyárak közti területet. A déli parkrész ekkortól az Óliget nevet viselte. A 10-es években alakították ki a tenispályát a Vajda Péter utca közepén és hozták létre a **Királydombot**, a hagyomány szerint IV. Károly király koronázási dombjának földjéből.

Grand Pix pálya (forrás: wikipedia.org)

1928-ban mértani stílusú rekonstrukciós tervet készítettek a **Díztér és a Lengyel sétány** nevű parkrészekre. A tervet 1935-re végre is hajtották, a korábbi kertészeti koncepciót megtartva, de több sportolási lehetőséget teremtve.

dendrológiai tanácskozásokat. **Räde Károly a századfordulón tölgy- és hársfagyűjteménnyel gazdagította a park növényállományát.** Ezek közül ma már csak a krími hárs és a tornyos tölgy egy példánya található meg. A Népliget volt az első közpark a fővárosban, ahol gyermekjátszóteret létesítettek.

1895-ben épült fel a **Nagyvendéglő** („Budapesti Nagy Sörcsarnok”), az akkori főváros legnagyobb, 400 főt is befogadni tudó vendéglőjeként. 1896-ban a szomszédos Tisztviselőtelep lakói hozták

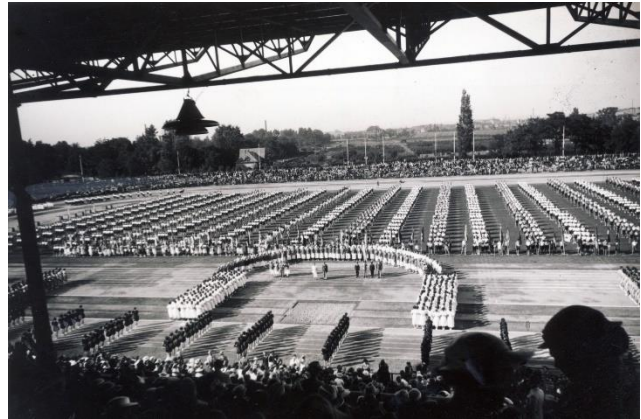

Mutatványos tér (forrás: altalonossuli.hu)

A park műszaki igénybevételét fokozta, hogy 1920-ban megépült az autó és motorversenyekre alkalmas, öt kilométer hosszú pálya, s folyamatosan születtek tervek a Magyar Automobil Grand Prix Népligetbe helyezésére. 1936-ban rendezték az **első Magyar Nagy Díj autóversenyt**, ami egy napra százezer nézőt vonzott a parkba.

A túlhasználata és az elöregedés miatt Räde Károly, a Székesfővárosi Kertészet első igazgatója

A két háború közötti parkfejlesztések meglehetősen rendszertelenül zajlottak: a 30-as években épült a Kismartoni úti **Ganz-Mávag Sporttelep**, később a **KISOSZ-pálya** (későbbi Építők Sporttelep), a vasúti töltés mentén a BSzKRt próbapálya létesült a harmincas évek végén. Ugyanakkor – Ráde Károly tervei szerint - a parkban játszótérek, sporttelepek is létesültek.

KISOSZ-pálya felavatása 1937-ben (forrás: Fortepan)

A Népliget 1942-ben érte el legnagyobb kiterjedését, amikor hozzácsatolták a **Lippay János parkot**, és vele szemben a Szent Kereszt templom körüli kis teret. Területe így több mint egymillió négyzetméterre növekedett, amelyből 568 ezer parkosított, a többit sporttelepek, játszótérek és az autóversenyeknek hajdanán helyet adó utak tették ki.

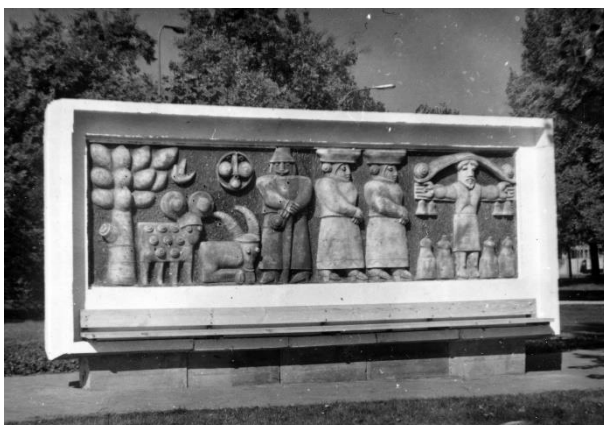
A Népliget zöldfelületeit az 1940-es évektől fogva területvesztések, átalakítások érték. A területi integritás megőrzése ellen hatott, hogy a határoló utakon történő fejlesztések is egy-egy sávot rendre lefaragtak a parkból. 1942-ben készült el az egyik máig meglévő „tájsebe” a parknak: az **Elektromos Művek alállomása**, amelyet 1965-ben tovább bővítettek.

A **II. világháborútól kezdődő időszak** a Népliget fejlődéstörténetében egy lefele ívelő pályát mutat, melyben a park koncepciótlan fejlesztései és a soha meg nem valósuló tervek, valamint az elszalasztott lehetőségek kerültek előtérbe. A háború következményei elsősorban nem a tényleges bombatalálatok pusztításai, hanem a háborút követő ínséges időszak fa kitermelései, mely az értékes dendrológia gyűjtemény, jelentős károsodását és egyben a park zöldfelületének csökkenését okozta.

FTC II. számú sporttelepe (forrás: foursquare.com)

A háború után a Népliget vendéglátó egységeinek magas bérleti díja nem kedvezett a vállalkozásoknak, a bérlők sorra váltották egymást, ami a szolgáltatások akadozását eredményezte ezzel is csökkentve az idelátogatók

Centenárium park (forrás: Fortepan / Herpay Gábor)

számát. Fokozatosan megindult a funkcióvesztés, sorra szűntek meg a nagy múltú létesítmények. A nagy vonzerővel és kapacitással bíró **Mutatványos teret az akkori rendszer nyomására 1950-re végleg felszámolták** (az utolsó bódékat 1963-68 között bontották le) Kemény Henrik világhírű bábszínházát államosították, megszűnt a cirkusz. Az ötvenes években a Könyves Kálmán körúton **ÁFOR üzemanyag töltőállomás** létesült. Az egykor Ilseemann Keresztély által létesített kertészeti

telepet felszámolták, helyére épült az **FTC II. számú sporttelepe**. A Kőbányai úti oldalon **Egészségház**, újabb sporttelepek, a mutatványos tér helyett pedig elárúsítók helyek épültek. 1956-ban készült el a park első általános rendezési terve. 1960-ban ennek nyomán épült 10 000m³ építési törmelék beépítésével a **szánkózó domb** valamint megtörtént a Díszter rendezése.

A **'70-'80-as években** a konszolidáció jegyében pontszerű fejlesztésekkel próbálták a Népligetet étellel megtölteni. Ebben az időszakban létesült az „ország kertje”-ként nevezett **„Centenárium park”** (további megnevezései: Országpark, Megyék kertje), a **Planetárium**, a **FŐKERT új épülete**, valamint a **Jurta Színház**. Az Újligetben gyűjteményes kertet alakítottak ki, ahol ritka fákat ültettek neves botanikusok emlékére (**„Linné kert”**).

1980-ban adták át a 3-as metró, így jelentősen javult a Népliget megközelíthetősége. Az 1990-es évek Népligettel kapcsolatos fővárosi és kerületi fejlesztési koncepció nélkül haladtak, ezért számos korábban is ismert területhasználati konfliktust gerjesztettek. 2000-ben felújították a Könyves Kálmán körút Népliget előtti szakaszát is, ami a park külső sávjának felújításával járt együtt. Szintén ebben az évben készült el a **Naprendszer méretarányos tízmilliárdos kicsinyítésű „modellje”** is. A 2000-es évektől kezdve jelentős fejlesztés nem történt a Népliget területén, nem

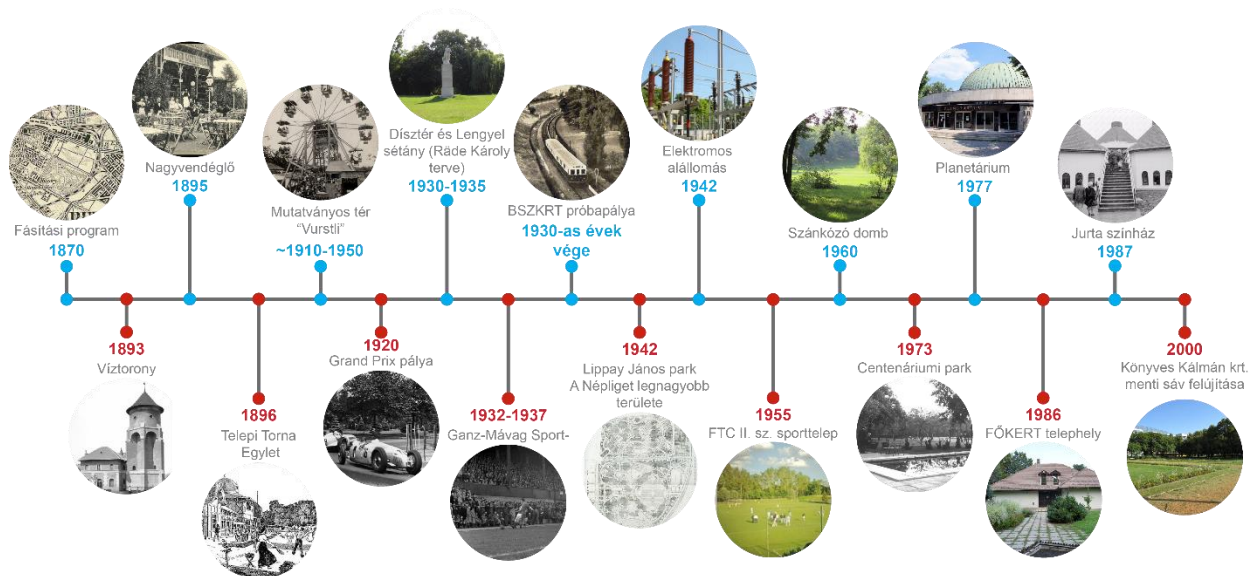

Planetárium

úgy, mint környezetében. Ekkor épültek meg a **Liget-házak** és a **Taraliget lakópark** is a Kőbányai út túloldalán. 2002-ben átadták az új **Volánbusz pályaudvar**, a Könyves Kálmán körút mentén új irodaházak épültek, 2014-re elkészült az új FTC stadion (**Groupama Aréna**), majd mellette a **Telekom Csoport új székháza**. A Népliget környezetében jelenleg is számos beruházás folyik, azok gyakorlatilag bekeretezik a park területét: a Kőbányai út menti egykori Északi Járműjavító területén 2020-ban átadásra került az Magyar Állami Operaház új művészeti központja (**Eiffel Műhelyház**), szomszédságában előkészítés alatt áll a **Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum**. A buszpályaudvar szomszédságában, az egykori Bolyai-laktanya területén épül a 2022-es kézilabda Európa-bajnokság helyszínéül szolgáló **multifunkcionális csarnok**. Tervezés alatt áll tervezett Déli Körvasút **Népligeti vasúti megállóhelye** az Üllői út mellett.

A parkban az elmúlt években megvalósult fejlesztésekre jellemző, hogy sohasem egy nagy koncepció részeként, hanem egy-egy terület fejlesztéseként valósultak meg.

A kulturális tárca jóváhagyta a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal javaslatát, így 2005-ben a 14/2005. (IV. 5.) NKÖM rendelet alapján védett park, **történelmi kert lett a Népliget**. Az indoklás szerint a Liget legnagyobb értékét a gondosan és szakszerűen válogatott növényzet adja. A vonatkozó rendeletet 2018. év végén módosították oly módon, hogy a liget keleti oldalán található sportterületek védettségét megszüntette.

A Népliget történelmének fontosabb állomásai

➔ MELLÉKLET

Összegzés

- ▶ A Népliget tervszerű parkosítása a XIX. század második felében kezdődött meg, az új nagypark kialakításának célja a túlhasznált Városliget tehermentesítése volt.
- ▶ A park népszerűségének fénykorát a Millenniumtól a II. világháborúig tartó időszakban élte: a Nagyvendéglő, a Mutatványos téri Vurstli, a játszó-és sportterületek, valamint az időnként megrendezett autó- és motorversenyek nagy tömegeket vonzottak a Népligetbe.
- ▶ A II. világháborútól kezdődő (és máig tartó) időszak a Népliget fejlődéstörténetében egy lefele ívelő pályát mutat: a koncepciótlan fejlesztések a park területének fokozatos csökkenését és idegen funkciók elszaporodását eredményezték.

2.2 TELEPÜLÉSSZERKEZETI JELLEMZŐK

Környező területek használatának vizsgálata

A Kőbányai út északi oldalán az Északi Járműjavító alulhasznosított, több műemlék csarnokot is magába foglaló, területe található, ahol a legértékesebb nagy csarnoképületben kialakított Eiffel Műhelyházba a Magyar Állami Operaház számos új, közönségvonzó funkciója költözött, a Könyves Kálmán krt. melletti telken a jelenlegi fejlesztési elképzelések alapján a Közlekedési Múzeum fog helyet kapni. A Könyves Kálmán krt. nyugati oldalán kialakult lakóterületek (Tisztviselőtelep), több új építésű irodaépület, valamint átalakuló gazdasági területek helyezkednek el. Ez utóbbiak közé tartozik a Ganz-negyed, melyet a kerületi önkormányzat a közelmúltban kiemelt fejlesztési területté nyilvánított, ezzel is ösztönözve a területen a gazdasági struktúraváltást, a zöld gazdaság, a zöld ipar irányába való elmozdulást. Ugyancsak jelentős fejlesztési lehetőségeket rejt magában az egykori Józsefvárosi pályaudvar területe, ahol a tervezett strandfürdő hozzájárulhat a terület felértékelődéséhez és újragondolásához. A Tisztviselőtelep – ahonnan jelenleg is döntően kikerülnek a potenciális parkhasználók – és a park között elsősorban a Vajda Péter utca belső szakasza és az Elnök utca nyújt komfortos gyalogos kapcsolatot. Déli irányba a Népliget Autóbusz pályaudvar található, amely helyközi és távolsági buszok állomása, mellette az egykori Bólyai laktanya területén Kormányzati döntés alapján jelentős sportinfrastruktúra fejlesztés megvalósítása van folyamatban, a területen 20 ezer fős befogadóképességű multifunkcionális sportszarnok épül. A keleti oldalon található vasúti nyomvonal jelentős elválasztó hatású, amitől keletre jelenleg kialakult, átalakuló lakó és funkcióváltó gazdasági területek találhatók.

Városszerkezeti kapcsolatok, megközelítés

A X. kerületben –a VIII. és a IX. kerületekkel is határosan – elhelyezkedő Népliget városszerkezeti helyzete kedvező. A közeli Kerepesi úti temetőnek, az Orczy-parknak, a Fűvészkertnek, a Szenes Iván, a Magyarok Nagyasszonya és a Golgota tereknek a jelentősebb kiterjedésű zöldfelületeivel lokális, de így is jelentős zöldfelületi rendszert alkot, legnagyobb zöldfelületként fontos eleme a budapesti városi parkok rendszerének.

A Népligetet magába foglaló területszerkezeti egység mind a négy határán jelentős városi közlekedéshálózati elemek húzódnak. Délről az Üllői út határolja, alatta az M3-as metró vonala fut, amely a terület leggyorsabb és legkapacitívabb megközelítési lehetősége. A park a metró „Népliget” és „Ecsery út” megállóiból közelíthető meg közvetlenül.

Az Üllői út déli oldalán jelenleg sportinfrastruktúra fejlesztés van folyamatban, ezért a parknak ebből az irányból is várhatóan növekedni fog a megközelítési igénye, jelenleg itt a közúti felüljáró műtárgyának elválasztó hatása a legnagyobb.

A parkot nyugati oldaláról határoló Könyves Kálmán körút a fővárosi közúthálózat jelentős gyűrű irányú elemének egy szakasza. A körúton haladó 1-es villamos feltárja az átmeneti zóna pesti területeit, és összeköti azt a budai oldali területekkel.

A Kőbányai út mentén, annak déli oldalán kialakult beépítések jelenleg is jelentős mértékben elválasztják és takarják a parkot a főút felől, ebben a területsávban van szükség és lehetőség javítani a park megközelítését, újabb gyalogos kapcsolatok kialakításával. A Népliget közelében, a Kőbányai úttól északra az átalakulóban lévő Északi Járműjavító található, amely kiemelt épített örökségével, jelentős új kulturális funkciói révén ugyancsak vonzó látogatói célpontot jelent.

A sportpályákat és a parkot keleti oldalról határoló vasúti nyomvonal erőteljes elválasztó hatású, emiatt az Üllői és Zágráb út menti, jelentős népességgel rendelkező lakóterületek felől a park csak kerülőkkel közelíthető meg. Ugyanakkor a tervezett fejlesztések révén megvalósuló vasúti

megállóhelyek (Népliget, Közlekedési Múzeum) új kapcsolatot nyithatnak majd a Népliget felé is, jelentősen javítva annak megközelíthetőségét.

A vasút délkeleti oldalán további átalakuló területek alkotják a városi szövetet, ahol a fejlesztések során elsősorban az intézményi terület és kisebb mértékben a lakóterület további növekedése várható.

Összegzés

- ▶ **A Népliget a budapesti zöldfelületi rendszer meghatározó eleme.**
- ▶ **A park alapvetően jó városszerkezeti pozícióval és közlekedési kapcsolatokkal bír.**
- ▶ **A Népliget szomszédságában számos terület átalakulása, megújulása megvalósult, vagy valósul meg, ami kedvező hatással lehet a park pozíciójára, látogatottságára.**

- intézményi / iroda terület
- gazdasági terület
- közpark, jelentős zöldfelületű intézmények és sportterületekterület
- meglévő városkezelti kapcsolat
- hiányzó városkezelti kapcsolat
- megteremtendő városkezelti kapcsolat
- zöldterületek közötti fejlesztendő gyalogos kapcsolat
- jelentős átstrukturálódással érintett területek terület
- kiemelt, jelentős helyi központ
- történeti épületegyüttes hasznosítása
- fejlesztendő kaputárság
- közösségi kööttpályás nyomvonal, megálló
- vasúti nyomvonal, tervezett megálló

2.3. TERÜLETHASZNÁLAT ÉS FUNKCIÓK

A közpark jelenlegi területhasználata

FUNKCIÓK:

ÁLLAPOT: leromlott	HASZNÁLAT: alacsony szintű	MEGKÖZELÍTÉS: megfelelő	VÉDETTség: műemlék (történeti kert)
------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	--

A tervezési terület nagy része korlátlanul közhasználatú városi parkként funkcionál és szabályozott, északon az „Újliget”, délen az „Óliget” található, melybe közhasználattól elzárt területrészek (spotterületek, közmű területek) ékelődnek. A parkot keletről az egykori zöldterületből kihalászott sportterületek határolják (FTC I. és II. sporttelepe). A Kőbányai út menti sáv intézményi, kereskedelmi és lakófunkciókkal épült be.

A története során számos és változatos rekreációs lehetőséget biztosító Népliget mára kevés aktív kikapcsolódási, és szórakozási lehetőséget nyújt, a sportfunkciók többsége térítés ellenében vehető igénybe.

A terület keleti oldalát elfoglaló sporttelepek és, a parkba ékelődő tenispályák, valamint a közparkban kialakított fitness kert nyújtanak sportolási lehetőséget. A parkban működő egyedüli kulturális funkció, a Planetárium, néhány éve bezárt. Az egykori Jurta Színház épületében korábban évekig működő Liget Club&Bar 2020 nyarán (a pandémiás helyzet következtében) bezárt, jelenleg a Cinema Hall rendezvényeinek ad helyet e mellett iroda és raktározás funkciókkal bír. Az egykori, népszerű vurstli helyszíne, a Mutatványos tér funkció nélkül, elvadult állapotban található, a tér egy részét a FŐKERT Nonprofit Zrt. fenntartói telephelye foglalja el.

- Városi park terület
- Különleges nagyterjedésű sportolási célú terület
- Intézményi, jellemzően szabadon álló jellegű terület
- Nagyvárosias, jellemzően szabadonálló jellegű lakóterület

A park legnagyobb játszótere, a Tölgyfa játszótér mindösszesen néhány játszóeszközt tartalmaz. További három helyszínen is csak kevés játszóeszköz (hinta), a Nagy játszótéren egy elhanyagolt állapotú salakos sportpálya és néhány szabadtéri ping-pong asztal található. Korszerű és jól kihasznált elemként az egykori Országpark (Centenárium park) mellett létesített szabadtéri fitnesskert (9 féle sporteszköz), illetve az ELMŰ állomás szomszédságában 2019-ben kialakított új játszótér említhető meg.

FTC sporttelep bejárata

Építők tenisztelep

Fitnesskert

Új játszótér

Összegzés

- ▶ A tervezési terület nagy része korlátlanul közhasználatú városi parkként funkcionál, a parkot keletről az FTC sporttelepei határolják, a Kőbányai út mentén beépített területek húzódnak.
- ▶ A Népliget kevés aktív rekreációs lehetőséget nyújt, az itt található sportfunkciók többsége térítés ellenében vehető igénybe.
- ▶ A parkban korábban működött kulturális funkciók kivétel nélkül bezártak, az épületek hasznosítás nélkül állnak.

JELENLIGI FUNKCIÓK, TERÜLETHASZNÁLAT

	Közpark		Lakóterület
	Sportterület		Kereskedelmi, szolgáltató, intézményi terület
	Játszótér, fitnesspark		Közműlétesítmény területe
	Díszkert		Alulhasznosított terület

 Kerülethatár

 Tervezési terület

1:8 500

KÖRNYEZETÁLLAPOT VIZSGÁLAT

 Épület	 Elzárt terület	 Ivókút	 Sportpálya	 Kerülethatár
 Használaton kívüli épület	 Korlátozottan közhasználatú terület	 Emlékmű, szobor	 Parkoló	 Tervezési terület
 Aszfalt, beton burkolat	 Lombos fa	 Díszter	 Üzemi terület	
 Szórt burkolat	 Örökzöld fa	 Játszóter		
 Zöldfelület	 Lámpaoszlop	 Fitnesspálya		1:6 000

Közbiztonság

Az elmúlt évtizedek során telepített funkciók egy része megszűnt vagy átalakult, az alacsony látogatóforgalommal összefüggésben a park egyes részein a közbiztonság leromlott. A prostitúció és a drogfogyasztás mindennapos jelenségek a park egyes területein, így jelenleg Budapest legrosszabb közbiztonságú parkjai között van számon tartva a Népliget. Közbiztonság szempontjából legkritikusabbak a nehezen átlátható, sűrűn benőtt helyszínek, mint pl. a tenisztelepek környezete, az egykori Jurta Színház környéke, vagy az újligeti szánkó domb. A területen regisztrált bűncselekményekre vonatkozóan a 2020.06.03 és 2020.08.02. közötti időszakra vonatkozóan állnak rendelkezésre adatok¹. Ebben az időszakban összesen 36 db bűncselekményt rögzítettek a Népliget területén (összehasonlításképp, ugyanebben az időszakban a Gellért-hegyen 23 db, a Városliget területén 16 db, a Margitszigeten 13 db-ot). A bűncselekmények száma területarányosan 10 hektárra vetítve az alábbiak: Gellért-hegy 5,3 db, Népliget 3,8 db, Városliget 1,7 db, Margitsziget 1,4 db. A közbiztonsági problémák miatt a területen fokozott a rendőri jelenlét, ez érzékelhetően mérsékelte a probléma súlyosságát, térben és időben beszűkítve.

Összegzés

- ▶ **A Népliget jelenleg Budapest legrosszabb közbiztonságú parkjai között van számon tartva, a prostitúció és a drogfogyasztás mindennapos jelenségek a területen.**
- ▶ **Közbiztonság szempontjából legkritikusabbak a belső, nehezen átlátható, sűrűn benőtt parkrészek.**

2.4. PARKHASZNÁLATI SZOKÁSOK

A Népligettel kapcsolatos vélemények és a parkhasználati szokások megismeréséhez, illetve azok értékeléséhez a Fővárosi Önkormányzat által végzett, nem reprezentatív, online kérdőíves felmérés szolgál alapul. A kérdőívezés az Urban Dialog Kft. közreműködésével a kozossegitervezes.hu weboldalon zajlott 2020. december 10. és 2021. január 31. között. A kérdőívet összesen 3850-en töltötték ki.

Az online kérdőívezés eredményeit a *Közvélemény-kutatási eredmények* című III. kötet mutatja be részletesen.

Online kérdőíves felmérés főbb eredményei

Parkhasználók szerinti értékelés

A 2020-2021. évi online felmérés szerint a válaszadók 94%-a a fővárosból, jellemzően a környező kerületekből érkezik. A felmérésben a Budapestről érkezők közül a szomszédos VIII., IX. és X., kerületi lakosság aránya kiugró, a látogatók több, mint fele (53%-a) érkezik a parkba ebből a három kerületből. A Népliget 1000 m-es vonzáskörzetébe eső irányítószám alatt lakók adták az összes kitöltés 32%-át. A kitöltők között az aktív korú, felnőtt lakosság, és különösen a 30-40 éves korosztály nagyobb arányban képviselteti magát. A fiatalok és az idősek aránya alacsonyabb, ezek a korcsoportok kevésbé reprezentáltak a kérdőív alapján, összevetve a budapesti lakosság korösszetételével.

A válaszok alapján a többség csak alkalmi jelleggel látogatja a parkot, csupán 1/3-nyi arányt képviselnek a rendszeres (napi/heti) látogatók. 25%-uk saját gépjárművel, 42%-a gyalog, vagy kerékpárral, 31%-a

¹ Forrás: <https://terkep.police.hu/portal/bunugyi>

közösségi közlekedéssel érkezik a területre. A gyalogosan, vagy kerékpárral érkezők magas aránya jelzi, hogy a parkhasználatban jelenleg a közvetlen környezetében lévő lakosság rekreációs igényének kiszolgálása dominál. A Népligetet a megkérdezettek többsége séta, a természetben és a „zöldben” való kikapcsolódás, pihenés céljából látogatja, ahogy egy közparknál általában várható. A kutyasétáltatás hangsúlyosan jelent meg a látogatás céljai között, többen éppen a szabad kutyasétáltatás lehetősége miatt választják ezt a parkot. Sokan sportolni járnak a területre: a parkot leginkább az egyéni sportolók részesítik előnyben (futók és kerékpározók), és számottevőek a helyi sporttelepek (FTC, teniszpályák) látogatói is.

Parkfunkciók és állapot szerinti értékelés

A Népliget legnagyobb értéke maga a zöldfelület, annak természetszerű jellege, valamint a terület tágassága, nyugalmat biztosító légköre. Helyi népszerűségét növeli, hogy jól megközelíthető, valamint a kutyával érkezők számára korlátlan zöldfelület áll rendelkezésre. A fővárosi parkokhoz viszonyítva a Népliget általánosan rossz megítélésű, a válaszadók többsége szerint a park valamilyen szintű fejlesztésére lenne szükség.

Az online felmérés szerint a közbiztonság különösen fejlesztésre szorul a park területén. Emellett szintén jelentősen fejlesztendő a park felszereltsége, a növényzet és a köztisztaság állapota, valamint a parki berendezések és a jelenleg sok helyen balesetveszélyes utak állapota, hálózata. Sokakat zavar a parkot határoló utak forgalmából eredő zajterhelés, valamint a területet érintő belső gépjárműforgalom, gépkocsi parkolás is. Összességében a fővárosi közparkokhoz viszonyítva a Népliget rosszabb állapotú a lakosság megítélése szerint elsősorban a parkberendezések, burkolatok állapota, és a parkfunkciók, szolgáltatások hiánya miatt.

Összegzés

- ▶ **Az online kérdőívezés alapján (2020. 12-2021.01. közötti időszakban) a Népligetet a természeti környezetben való kikapcsolódás, pihenés céljából látogatják elsősorban a környékbeli lakosok, a kutyasétáltatás és a sportolás is hangsúlyosan jelentkezik meg a látogatás céljai között.**
- ▶ **A válaszadók szerint szükség lenne mind a növényállomány, mind a parkberendezések (illemhelyek, közvilágítás stb.) megújítására, fejlesztésére és új közösségi rekreációs funkciók telepítésére.**

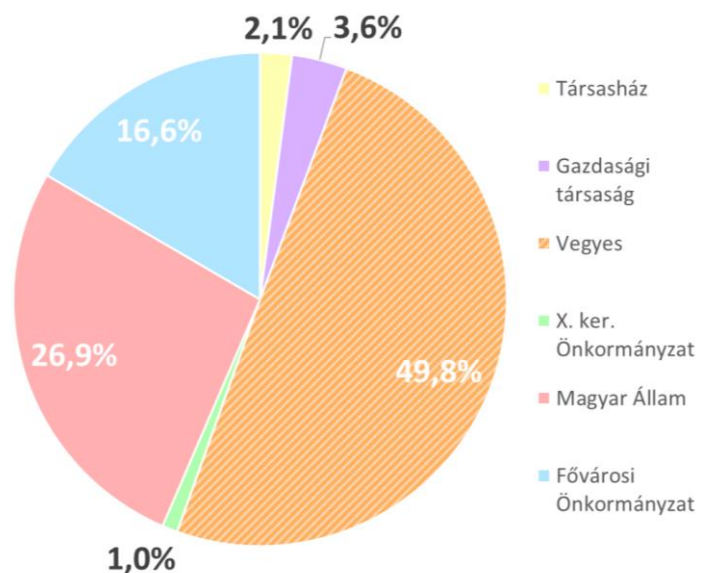
2.5. TULAJDONVIZSGÁLAT

A fejlesztési koncepció szempontjából kiemelten kezelendő közparkot alkotó ingatlanok különböző tulajdont képeznek (lásd következő oldal). A 38442/9 hrsz.-ú telek a Fővárosi Önkormányzat tulajdona, a 38440/39, 38440/60, 38442/10 és 38442/11 hrsz.-ú telkek vegyes tulajdonban vannak (Fővárosi Önkormányzat, Magyar Állam, X. kerületi Önkormányzat, fővárosi önkormányzati (BKV Zrt., FŐKERT Nonprofit Zrt.) és nem önkormányzati gazdasági társaságok, magán).

A vegyes tulajdonviszonyok az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzati tulajdonba adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényt követően jöttek létre. A törvény erejénél fogva a Fővárosi Önkormányzat tulajdonába került (1991. szeptember 1-től) a Népliget be nem épített földterülete. A meglévő építmények az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett kezelő szerint került az illetékes önkormányzat tulajdonába, a hozzá tartozó földterület ingyenes földhasználati jogával. A tulajdonjog változásának ingatlan-nyilvántartási bejegyzése elhúzódott pl. a 38440/10 helyrajzi számú ingatlan esetében, a Fővárosi és a X. kerületi Önkormányzat tulajdonjogának bejegyzésére 2007-ben került sor.

Meg kell jegyezni, hogy az ingatlanok természetbeni és ingatlan-nyilvántartás szerinti határai sem pontosan ismertek, az egyes felépítmények, épületek esetében nem pontosan azonosítható be mely tulajdonos területén található. A 38442/10 helyrajzi számú telekre az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került a Fővárosi Önkormányzat és az E-klub között létrejött földhasználati szerződés alapján a mindenkori tulajdonost megillető földhasználati jog a Jurta Színház épülete által lefedett alapterületre és megközelítésére vonatkozóan (2008-ban bejegyezve).

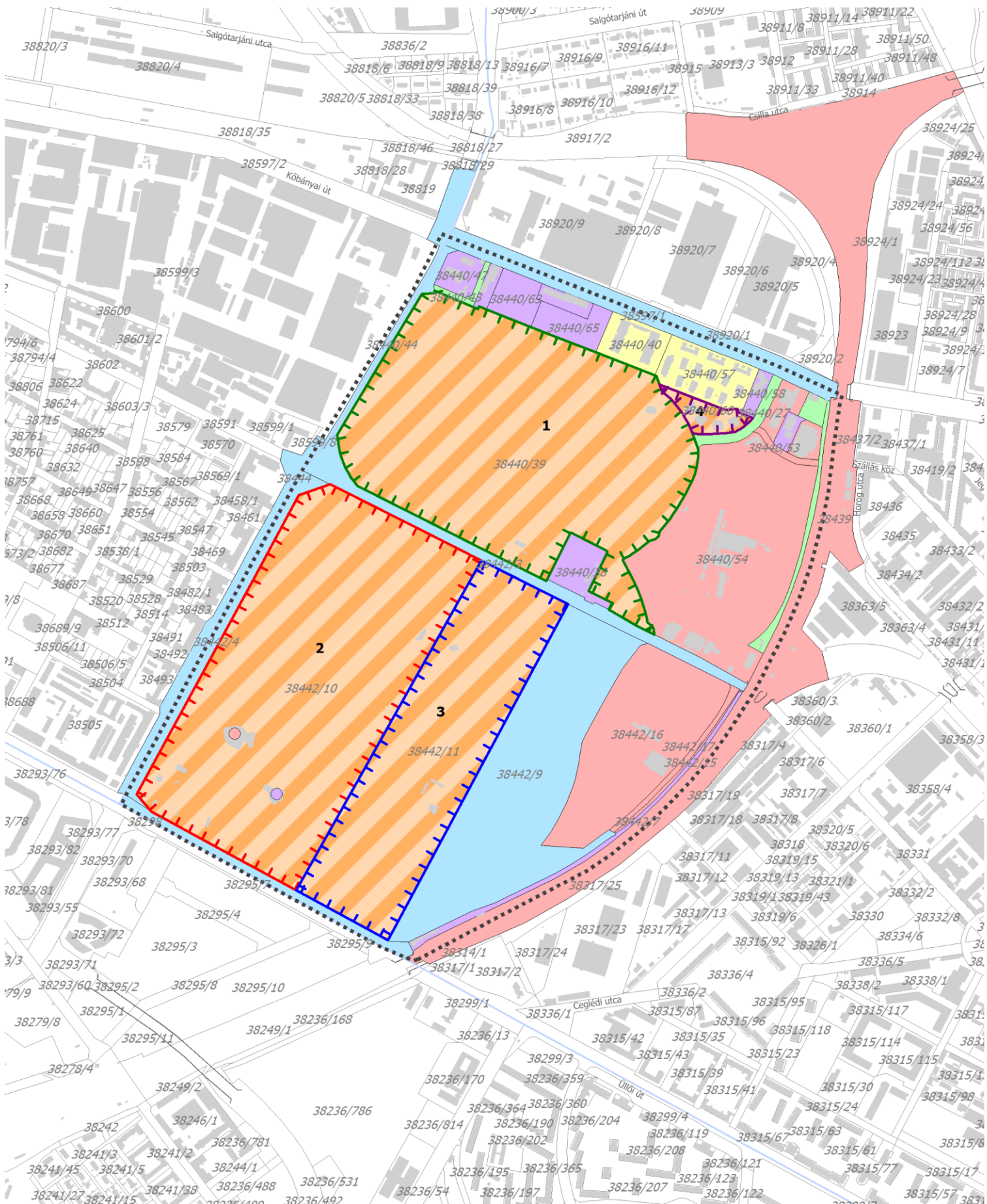
Ugyanerre a telekre 2018-ban egy másik földhasználati jog is bejegyzésre került a Planetárium mindenkori tulajdonosa (jelenleg a Magyar Állam) javára. Az Üllői út Könyves Kálmán körút környezetében több büfé üzemelt, a szerződések lejártak az építmények elbontására nem került sor. A Népligetet határoló Kőbányai út, valamint a vasút mentén elhelyezkedő ingatlanok tulajdonviszonyai rendezettnek tekinthetők, azok gazdasági társaságok, társasházak és a Magyar Állam tulajdonában állnak.

→ MELLÉKLET

Összegzés

- ▶ A fejlesztések megvalósítását jelentős mértékben befolyásolják a jelenlegi rendezetlen tulajdon- és használati viszonyok.
- ▶ A vegyes tulajdon aránya nagyon magas.

TULAJDONVIZSGÁLAT

	Magyar Állam		Vegyes tulajdon
	Fővárosi Önkormányzat		38440/39 – Magyar Állam (5,4%)
Fővárosi Önkormányzat (90,7%)
Tara Ingatlanfejlesztő Kft. (3,9%)
	X. kerületi Önkormányzat		38442/10 – Magyar Állam (1,8%)
Fővárosi Önkormányzat (95,6%)
X. kerületi Önkormányzat (1,8%)
BKV Zrt. (0,8%)
	Gazdasági társaság		38442/11 – Fővárosi Önkormányzat (97%)
Fővárosi Kertészeti Rt. (3%)
	Társasház		38440/60 – Magánszemélyek (85,8%)
T. Liget Ingatlanhasznosító Kft. (9,6%)
Nádor-Ház Kft. (3,6%)
Új Kamill Kft. (1,0%)
	= Planetárium		= Jurta Színház

1:10 000

— Kerülethatár

..... Tervezési terület

2.6. KÖRNYEZETMINŐSÉG

A terület zöldfelületi hálózatban betöltött szerepe és minősége

A főváros pesti oldalának zöld gyűrű rendszerében kiemelt fontosságú zöldfelületi szerkezeti elem a Népliget, amely Budapest legnagyobb területű (95 ha) és nagyon jelentős, 75%-ot meghaladó arányú zöldfelületi borítottsággal rendelkező városi parkja. A 2005. óta védett történeti kert őrzi a bő százéves tájrendezés nyomait: az Ilseemann Keresztély által tervezett angolkert vonalvezetését és a későbbi, Ráde Károly féle mértani kertrészek (Díztér, Lengyel sétány) struktúráit. A Népliget a város egyik legjobb közösségi közlekedési kapcsolatokkal bíró zöldterülete, amely Budapest mértani közepén nyújt természetközeli élményt a látogatók számára, jelentős növény- és állatvilággal bíró szigetszerű élőhely. Míg a Margitsziget és Városliget nagy látogatottságnak örvend, addig a Népliget településszerkezeti beágyazottsága elégtelen, a lakóterületekkel való kapcsolata gyenge, a forgalmas utakkal és vasutakkal határolt zöldterület kapcsolatait a szomszédos zöldfelületekkel ökológiai és rekreációs funkciók tekintetében is fejleszteni indokolt. Az egykor számos és változatos rekreációs lehetőséget biztosító park mára kevés aktív kikapcsolódási és kulturális és szórakozási lehetőséget biztosít, funkciókínálata meglehetősen szegényes, így jelenleg nem adottságainak, potenciáljának megfelelően tölti be komplex városi park szerepét.

A Népliget szerepe Budapest zöldhálózatában

Összegzés

- ▶ A Népliget Budapest legnagyobb területű és nagyon jelentős zöldfelületi borítottsággal rendelkező városi parkja.
- ▶ A kiváló közlekedési adottságok ellenére a park településszerkezeti kapcsolatai nem megfelelőek, nem tölti be jelenleg a komplex városi park szerepét.

Növényállomány

A Népliget közparki része több mint 80%-ban növényzettel borított, jelentős faállománnyal bír, lombkorona borítottsága (zöldfelületi intenzitása) meghaladja a többi nagyvárosi parkét. A parkfenntartás több évtizedes alulfinanszírozottsága miatt az elöregedett, helyenként elvadult növényzet ugyanakkor megújításra szorul. A fenntartás évek óta csak a legszükségesebb feladatok elvégzésére terjed ki, és a park kiemelt helyszíneire fókuszál. A fenntartási hiányosságok teret adnak az illegális tevékenységeknek, a sűrűbb, elvadult növényzetű parkrészeken jellemző a droghasználat, prostitúció jelenléte, e területeket a látogatók is elkerülik. A parkfenntartási munkákat a FŐKERT Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: FŐKERT) végzi, jelenleg csupán 10 fős állandó fenntartói csoport dolgozik a Mutatványos téri telephelyen (összevetésként: a hasonló terület nagyságú Margitszigeten 30-40 fős a fenntartói gárda).

A kert faállománya az elmúlt időszak viharai miatt komoly károkat szenvedett. A 2015-ös erős vihart követő teljes helyreállítás a mai napig nem tekinthető teljes körűnek, annak ellenére, hogy a FŐKERT folyamatosan végzi a faápolási munkákat a területen, így 2020-ban összesen 518 fa gallyazása, 255 fa ifjítása történt meg. Jelentős probléma az elégtelen fenntartásból fakadóan a növényzet spontán terjedése – magoncosodás, invazív gyomfajok megjelenése.

Az intenzívebb látogatottságú Könyves Kálmán körút mentén a zöldfelületek intenzívebb kialakításúak és fenntartásúak, mint a park keleti területein. A FŐKERT adatai szerint összesen 91 ha nagyságú zöldfelület 65%-a intenzíven, 35%-a extenzíven fenntartottak. A területen öntözőrendszer nem került kiépítésre, az öntözés kerti csapokról, az újonnan telepített fák esetében szükség szerint lajtról történik. A zöldfelületek jelentős hányada gyepszinten borított, de számottevő a cserjék és talajtakarók, árnyéki gyeppótlók terület nagysága is. A területen lévő sövények és egyéb cserjék több helyen elöregednek, megújításra, kiegészítésre szorulnának. Dekoratív egynyári és évelő kiültetések a Dísztéren, a Lengyel sétányon és az Ifjúság sétány kazettáiban kerülnek évről-évre kialakításra. A Könyves Kálmán körút mentén környezetvédelmi célból sűrű cserjesáv került telepítésre a 2000-es években.

A Népliget kialakításánál a tervezési szándék egy gyűjteményes kert létesítése volt, ennek köszönhető a park fajgazdagsága: korábbi adatok szerint 66 féle nyitvatermő és 482 féle lombos fa, továbbá cserje található a parkban, de a többi fővárosi parkhoz képest alacsonyabb az örökzöldek aránya, mivel számukra kedvezőtlenek a termőhelyi viszonyok. A növényzet fajgazdagsága ellenállóbbá teszi az állományt a klímaváltozás hatásaival és a betegségek elleni védekezés szemben. A 30-as években híres volt a Népliget hárs és tölgyfagyűjteménye, azonban a II. világháború megritkította a gyűjteményt, míg napjainkban a vandalizmus okoz károkat. Jellemző a sok idős ostorfa (*Celtis occidentalis*) néhol ligeteket alkotva, továbbá a kőris, juhar, hárs fajok. A fasorok jellemző fajai: japánakác, idős lepényfa, idős platán, csörgőfa, ostorfa, hárs, juhar. Szinte minden parkegységben (táblában) van 1-2 kiemelkedően szép egyed (kor, fajta, méret miatt), a sűrű növényállomány miatt azonban ezek az értékes fajok nem érvényesülnek megfelelően és fokozottan kitétek a betegségeknek. Legértékesebbek közé tartoznak a Tölgyfa téren található idős tölgyfák (100-120 éves kocsányos tölgy óriás). A rendkívül változatos kiültetésű Centenárium park és Linné kert állománya ritkításra szorul. A Planetárium körüli néhány értékes páfrányfenyő kipusztulóban van. A Vajda Péter utca mentén, 2020 őszén a FŐKERT 40 db korai juhart (*Acer platanoides* 'Emerald Queen') ültetett el.

Elvadult területek és rossz egészségi állapotú faegyed

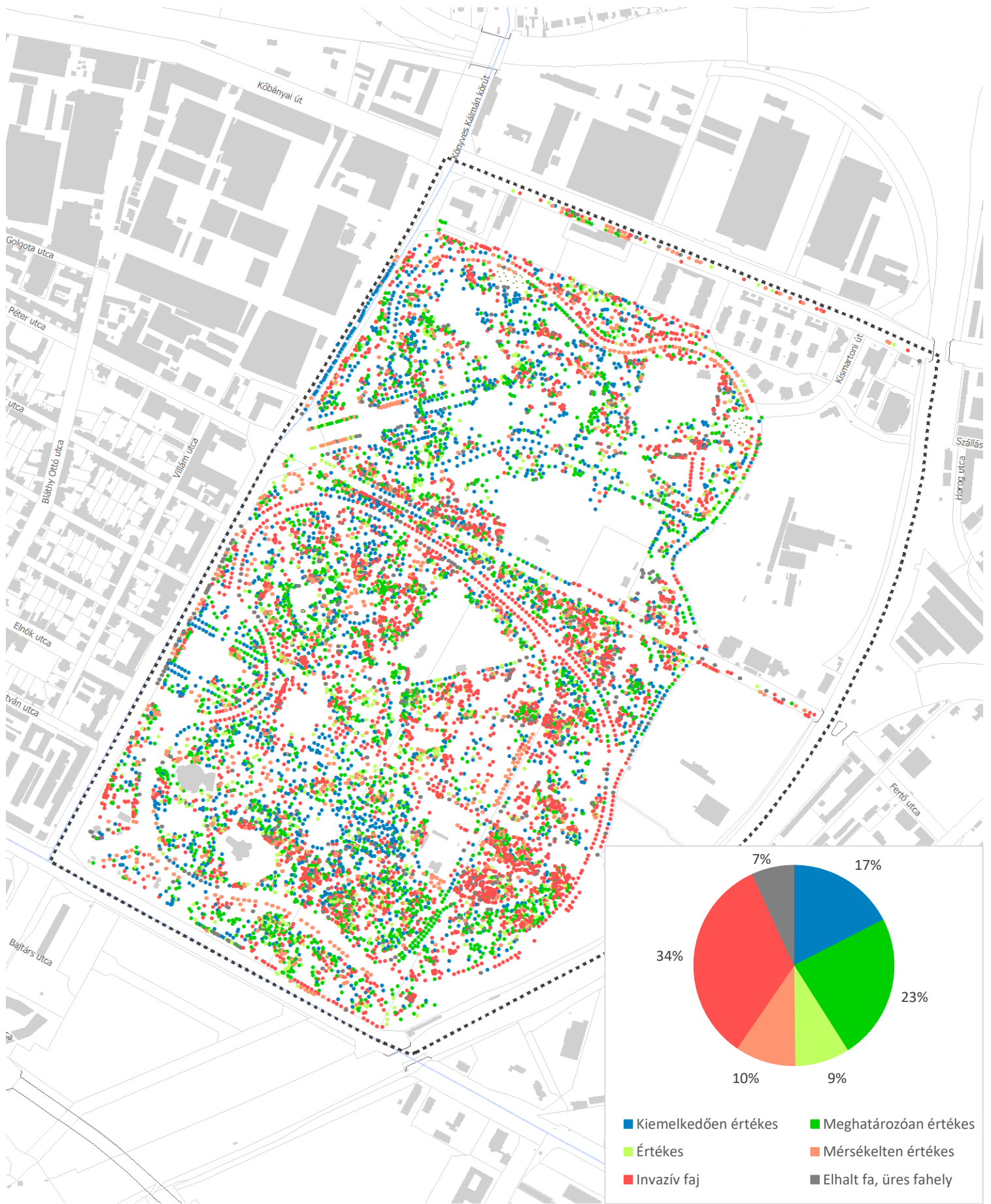
Az előregedő, balesetveszélyessé váló faállomány megújítása folyamatos, de rendszertelen, mivel a faültetések elsősorban a máshol kivágott egyedek pótlását szolgálják, továbbá jellemző az ad hoc jellegű (egyéni, civil kezdeményezésű) telepítések (pl. Mutatványos téren „Országos Fatestvér Program” új fasora). A korábbi faültetések többször figyelmen kívül hagyták a történeti jellegzetességeket: az adott táblának fajösszetételét és a fontos szerepet betöltő tisztások beerdősülésének kockázatát rejtik. A homokos, rossz termőhelyi adottságú parkrészekben jelentős az akácfa állomány, amely agresszívan terjed (pl. Mutatványos tér) sűrű, bozótos állományokat eredményezve, de egyéb gyomfajok térhódítása is megfigyelhető a periférikusabb, alulhasznált területeken. Mindezek hatására a park történeti szerkezete „elmosódik”, a fasorok, tisztások egyre kevésbé érvényesülnek, ami kedvezőtlen folyamat a tájképi kertben (tisztások megszüntetése megbontja a harmóniát, monoton tájjá alakul).

A 2020-ban megkezdett BP Fatár² a FŐKERT fenntartásában lévő zöldterületek faállományát részletesen vizsgálja. A több mint 10 000 faegyedre vonatkozóan így részletes adatok állnak rendelkezésre a faállomány értékeléséhez, fenntartásához. Az egyes érték kategóriákat, valamint azok kritériumait az alábbi táblázat mutatja

² <https://infogardenweb.hu/bpfatar/>

FAÁLLOMÁNY ÉRTÉKELÉSE - ÉRTÉK KATEGÓRIÁK

Kiemelkedően értékes	Meghatározóan értékes										
<p>Nem inváziós faj Koros fa – becsült életkora alapján 40 évesnél idősebb egyed Egészséges vagy megfelelő ápolással jó egészségügyi állapotra hozható <i>Kitűnő állapotú vagy beavatkozással közel maximális életkor érhető el</i> <i>vagy</i> Kulturális örökségvédelem vagy természetvédelem által számon tartott faegyed</p>	<p>Nem inváziós faj Koros fa – becsült életkora alapján 40 évesnél idősebb egyed Kevésbé jó egészségügyi állapotú <i>Maximális életkor előtt lecsereplendő</i> <i>vagy</i> Középkorú – becsült életkora alapján 20 és 40 év közötti egyed Egészséges vagy megfelelő ápolással jó egészségügyi állapotra hozható <i>Kitűnő állapotú vagy beavatkozással közel maximális életkor érhető el</i></p>										
Értékes	Mérsékeltén értékes										
<p>Nem inváziós faj Koros fa – becsült életkora alapján 40 évesnél idősebb egyed Kevésbé jó egészségügyi állapotú olyan az állapota, ami miatt közép távon lecsereplendő, de jelenleg még a zöldhálózat dendrológiai értéke <i>10 éven belül lecsereplendő</i> <i>vagy</i> Középkorú – becsült életkora alapján 20 és 40 év közötti egyed Kevésbé jó egészségügyi állapotú olyan az állapota, ami miatt lecsereplendő, de jelenleg még a zöldhálózat dendrológiai értéke <i>Maximális életkor előtt vagy 10 éven belül lecsereplendő</i> <i>vagy</i> Fiatal – becsült életkora alapján 20 évesnél fiatalabb egyed és 1 m magasságban eléri a 40 cm törzskörméretet Ápolt, optimálisan ápolt <i>vagy</i> Ápolási hiányosságok, de egészséges vagy megfelelő ápolással jó egészségügyi állapotra hozható <i>Kitűnő állapotú vagy beavatkozással közel maximális életkor érhető el</i></p>	<p>Nem inváziós faj Koros vagy középkorú fa – becsült életkora alapján 20 évesnél idősebb egyed Rossz egészségügyi állapotú sérült, beteg, ami miatt rövid távon lecsereplendő <i>Sürgősen lecsereplendő</i> <i>vagy</i> Fiatal – becsült életkora alapján 20 évesnél fiatalabb egyed és 1 m magasságban nem éri el a 40 cm törzskörméretet <i>vagy</i> Fiatal – 1 m magasságban eléri a 40 cm törzskörméretet, de elhanyagolt, súlyos ápolási hiányosságok <i>vagy</i> kevésbé jelentős ápolási hiányosságok, de rossz, kevésbé jó egészségügyi állapotú egyedek <i>Maximális életkor előtt vagy 10 éven belül vagy sürgősen lecsereplendő</i></p>										
Invazív faj	Elhalt fa, üres fahely										
<p>Inváziós, élőhelyet jelentősen átalakító faj egyede, gyomfa (346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet és 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet alapján):</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>Acer negundo</i></td> <td style="width: 50%;"><i>Fraxinus pennsylvanica</i></td> </tr> <tr> <td><i>Acer saccharinum</i></td> <td><i>Gleditsia triacanthos</i></td> </tr> <tr> <td><i>Ailanthus altissima</i></td> <td><i>Robinia pseudoacacia</i></td> </tr> <tr> <td><i>Celtis occidentalis</i></td> <td><i>Rhus Typhina</i></td> </tr> <tr> <td><i>Elaeagnus angustifolia</i></td> <td></td> </tr> </table> <p>Inváziós alanyra oltott kertészeti fajták értékelésre kerültek.</p>	<i>Acer negundo</i>	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	<i>Acer saccharinum</i>	<i>Gleditsia triacanthos</i>	<i>Ailanthus altissima</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i>	<i>Celtis occidentalis</i>	<i>Rhus Typhina</i>	<i>Elaeagnus angustifolia</i>		<p>Kiszáradt fa, tuskó és üres fahely</p>
<i>Acer negundo</i>	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>										
<i>Acer saccharinum</i>	<i>Gleditsia triacanthos</i>										
<i>Ailanthus altissima</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i>										
<i>Celtis occidentalis</i>	<i>Rhus Typhina</i>										
<i>Elaeagnus angustifolia</i>											

FA ÉRTÉKELÉS

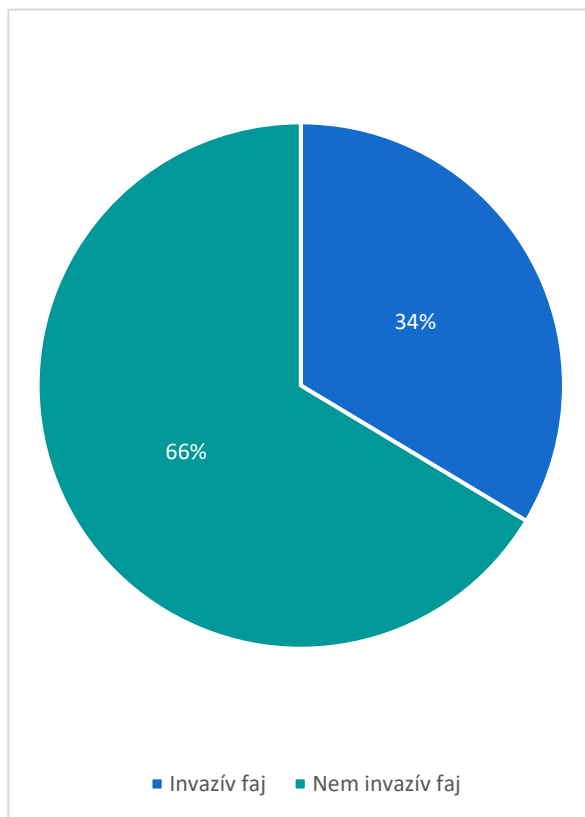
Kiemelkedően értékes fa	Invazív fa
Meghatározóan értékes fa	Elhalt fa, üres fahely
Értékes fa	
Mérsékeltén értékes fa	

Kerülethatar
Tervezési terület

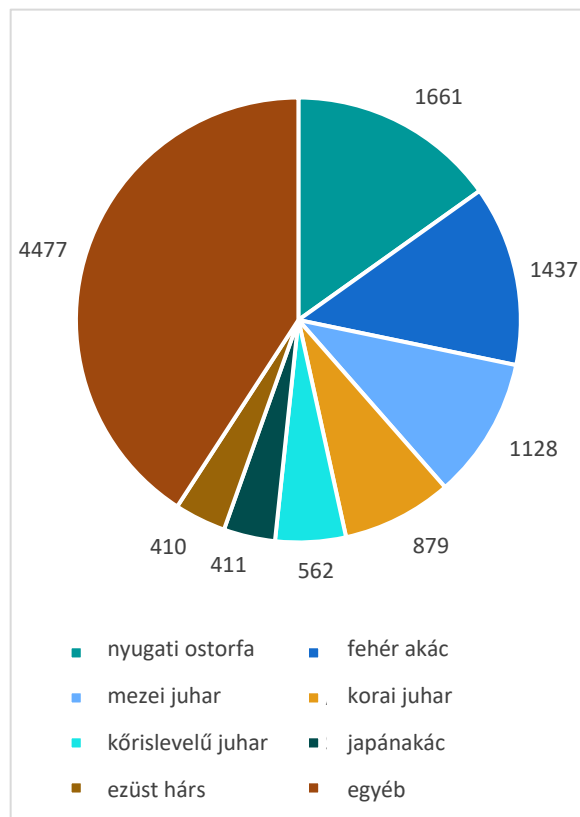

1:8 500

Az értékelés alapján megállapítható, hogy a Népliget faállományában rendkívül magas az invazív, spontán terjedő fajok aránya. A faállomány kb. negyede a leromlott növényegészségi állapota miatt igényel cserét rövid, vagy középtávon.

Invazív fajok aránya

Népligeti faállomány fajösszetétele

A Népliget védett természeti értékei³

A XIX. századi kataszteri térképek alapján igazolható, hogy a Népliget területe egykor a Duna külső ártere lehetett. A folyó csak nagyobb árhullámok alkalmával érinthette a területet, az 1838-as pesti nagy árvíz például elért a néhány száz méterre lévő Fűvészkertig is. Ezen árhullámok nyomán jöhettek létre az erdőfoltokkal övezett kis tavak (Kis- és nagy-Sertés-tó, Kúttó, egyéb névtelen tavak), és ezek az egykori ártéri keményfás ligeterdő-területek őrizhettek meg a mai napig is néhány, a ligeterdőkre jellemző védett növényfajt.

A leendő Népliget térsége a II. katonai felmérés (1819-1869) térképén (Forrás: <https://mapire.eu/>)

³ Felhasznált irodalom:

Kerényi-Nagy Viktor – Boros Bence – Penksza Károly (2016): Budapest legnagyobb tájtörténeti közparkja: a Népliget áttekintése és őshonos botanikai érdekességei. In: A táj változásai a Kárpát-medencében. A Környezetkímélő Agrokémiaért Alapítvány, Gödöllő.

Lendvai Csaba (MME) szóbeli közlései

Botanikai értékek

Egy néhány évvel ezelőtti felmérés szerint (Kerényi-Nagy et al., 2016) a Népliget két részén is élnek őshonos ligeterdei növények. A Planetárium és az Oroszlános kút közötti enyhe magaslaton található egy kisebb, néhány száz töves **ligeti csillagvirág** (*Scilla vindobonensis*) állomány, a Királydomb délnyugati oldalában pedig egy több ezres populáció ugyancsak csillagvirágból. A felmérés szerint a Népliget területén abban az évben összesen mintegy 40.000 tő csillagvirág nyílt – a 2021-es bejárásakor ennél jóval kisebb (500-1000 tő) állományt találtunk, ugyanakkor az élőhely potenciálisan valóban alkalmas nagyobb populációk ottlétére is, amennyiben azt a borostyán nem fedi be teljesen.

Szintén a Királydombon nő kb. 200 tő **hóvirág** is (*Galanthus nivalis*), továbbá a Királydomb közelében, a Kárpáti Zoltán sétány felé 5 tő **kisvirágú hunyor** (*Helleborus dumetorum*) is előkerült. Mind a két területen és azok közvetlen, alig parkosított részén tavasszal szőnyegszerűen nő az odvas keltike (*Corydalis cava*), míg szálanként vagy kisebb foltokban az ujjas keltike (*Corydalis solida*) is megtalálható. Szintén ezeken a területeken terem a **keleti kontyvirág** (*Arum orientale*). Ez utóbbi három faj ugyan nem védett, de jó természetességet jelző, értékes őshonos növényfajok.

ligeti csillagvirág

kikeleti hóvirág

kisvirágú hunyor

keleti kontyvirág

Zoológiai értékek

Az állattani értékek kevésbé kikutatottak, de ilyen méretű, többé-kevésbé háborítatlan zöldfelület nyilvánvalóan számos állatfajnak jelent alkalmas élőhelyet, köztük védetteknek is. Madártani szempontból viszonylag széles a skála: a Népliget cserjései jó táplálkozó-és költőhelyet biztosítanak a kistestű énekesmadaraknak, mint amilyenek például a **poszáták**, **rigók**, **csuszkák**, **cinkék**, továbbá nyári estéken alkalmanként hallható a **fülemüle** (*Luscinia megarhynchos*) éneke is. Ragadozómadarak közül gyakori a **kabasólyom** (*Falco subbuteo*) és a **vörös vércse** (*Falco tinnunculus*), előfordul **karvaly** (*Accipiter nisus*) és **egerészölyv** (*Buteo buteo*) is, továbbá valószínűleg költ a területen 1-2 pár **macskabagoly** (*Strix aluco*). A Népliget metróállomás felőli sarkában álló hatalmas platánok odvaiban 5 pár **csóka** (*Coloeus monedula*) fészkel rendszeresen. Érdekesség, hogy Magyarországon a Népligetben figyelték meg egyedül az egyébként a szibériai tajgákon élő **Naumann-rigó** (*Turdus naumanni*) egyetlen, kóborló példányát, 2015-ben.

A Magyar Madártani Egyesület (MME) néhány éve kitelepített 10 madárodúja minden évben lakott volt, ezért idén télen újabb 200 odút helyeztek ki a Népliget fáira, továbbá néhány denevérodúval is gazdagodott a terület tél végén. Gakori a ligetben a **keleti sün** (*Erinaceus roumanicus*) jelenléte, a fákon pedig tömegesen élnek a **mókusok** (*Sciurus vulgaris*). Az MME adatai alapján **nagy pele** (*Glis glis*) is él a területen. Valamennyi felsorolt madár- és emlősfaj védett!

Összegzés

- ▶ A Népliget növényállománya nagy fajtaváltozatosságot mutat, de az invazív, spontán terjedő fa- és cserjefajok térhódítása jelentős mértékű.
- ▶ A faállomány jelentős része kezelésre szorul, a faegyedek kb. negyede rövid-vagy középtávon lecserélendő a rossz egészségügyi, illetve balesetveszélyes állapota miatt.
- ▶ Átfogó famegújítási program hiányában a területen ad-hoc jellegű fatelepitések történnek jellemzően magán felajánlásokból eredően, vagy máshol elvégzett fakivágások kompenzációjaként.
- ▶ A park extenzív fenntartása kedvezett az értékes növény és állatvilág megtelepedésének, kiemelkedő a terület rovar- és madárvilága, a területen őshonos, védett lágyszárúak is találhatóak.

Környezet-architektúra elemek

A park épített elemei, a burkolatok, kerti építmények, berendezések állapota általánosan leromlottnak, elavultnak mondható.

A történeti sétányrendszer az idők folyamán alig változott, ami egyfelől pozitívum, ugyanakkor a sok áttaposás, újonnan kitaposott ösvények megjelenése a jelenlegi rendszer felülvizsgálatának szükségességét mutatja. Elsősorban az Óliget területén, a volt Nagyvendéglő romja és a FŐKERT telep között sok az áttaposás, ami burkolati hiányt jelez használt gyalogos nyomvonalak mentén. A park összterületének kb. 10%-át adják a burkolt felületek, nagyjából fele-fele arányban kavicsos és szilárd burkolatok, amelyek nagyon vegyes képet mutatnak (típus, állapot). A park keleti és északi szélén futó Soó Miksa sétány és Kárpáti Zoltán sétány aszfaltburkolata felújításra került a közelmúltban elvégzett csatornaépítések miatt. Az egykori autóversenyzés számára kialakított – a közparki funkcióhoz mérten indokolatlan szélességű – útszakaszokat a kerékpárosok előszeretettel használják, bár a kerékpározást megnehezíti a helyenként megjelenő gépjárműforgalom és a parkolást szabályozó betonelemek. A kiemelt parkrészek, a Díszter és a Lengyel sétány szórt burkolatai megfelelően karbantartottak. A belső úthálózat aszfaltútjai azonban nagyon rossz állapotúak, a burkolatot kátyúk tarkítják, az egykori szórt burkolatokat néhol teljesen benőtte a növényzet. A metróállomáshoz kapcsolódó „kaputérség” és a Planetárium környékén lévő elemes burkolatok is igen leromlottak. A közelmúltban bezárt Liget Club&Bar környezetében kialakított burkolatok nem egységesek.

Az utak részletes értékelését az alábbi metodika alapján végeztük el, a jelenlegi állapotuk szerint 4 kategóriába sorolva.

1) Új vagy jó állapotú, nem szükséges beavatkozás.
Összesen: 31 324 m²

2) Többnyire megfelelő állapotú, helyenként beavatkozás lehet szükséges.
Összesen: 86 899 m²

3) Többnyire rossz, leromlott állapot, beavatkozás szükséges.
Összesen: 27 469 m²

4) Áttaposás vagy nagy arányú javítás, teljes átépítés szükséges.
Összesen: 17 842 m²

BURKOLT FELÜLETEK ÉRTÉKELÉSE

- Új vagy jó állapotú
- Többnyire megfelelő állapotú
- Többnyire rossz, leromlott állapotú
- Teljes átépítése szükséges vagy áttaposás

- Kerülethatár
- Tervezési terület

1:8 500

A parkberendezések közül ki kell emelni a nagyszámú és jó állapotban fenntartott köztéri padot (több mint 200 db), amelyek valamennyi fontosabb útvonal, egykori pihenőtér környezetében megtalálhatók. A szinte egységesen alkalmazott „Városliget” típus bár nem mondható korszerűnek, de funkcionálisan megfelelő, egyszerűen fenntartható és üde színfoltot jelent az amúgy jelentős felújítást igénylő parkberendezések között. Viszonylag nagy mennyiségben (171 db) található köztéri hulladékgyűjtők alapvetően két típusban, amelyből az elavult „Ceglédi” (dróthálós) típus mindenképp cseréire szorul (157 db). A parkban néhány darab ivókút található, a hagyományos nyomókút mellett egy-két modernebb típus is elhelyezésre került. A közvilágítás hiányos, csak a kiemelt útvonalak és teresedések mellett került kiépítésre, ami a közbiztonság szempontjából kedvezőtlen (lásd Közmű fejezet). A kandeláberek sem egységesek, különösen zavaróak a volt Mutatványos téren lévő betonoszlopok.

Ceglédi hulladékgyűjtő

Közkút

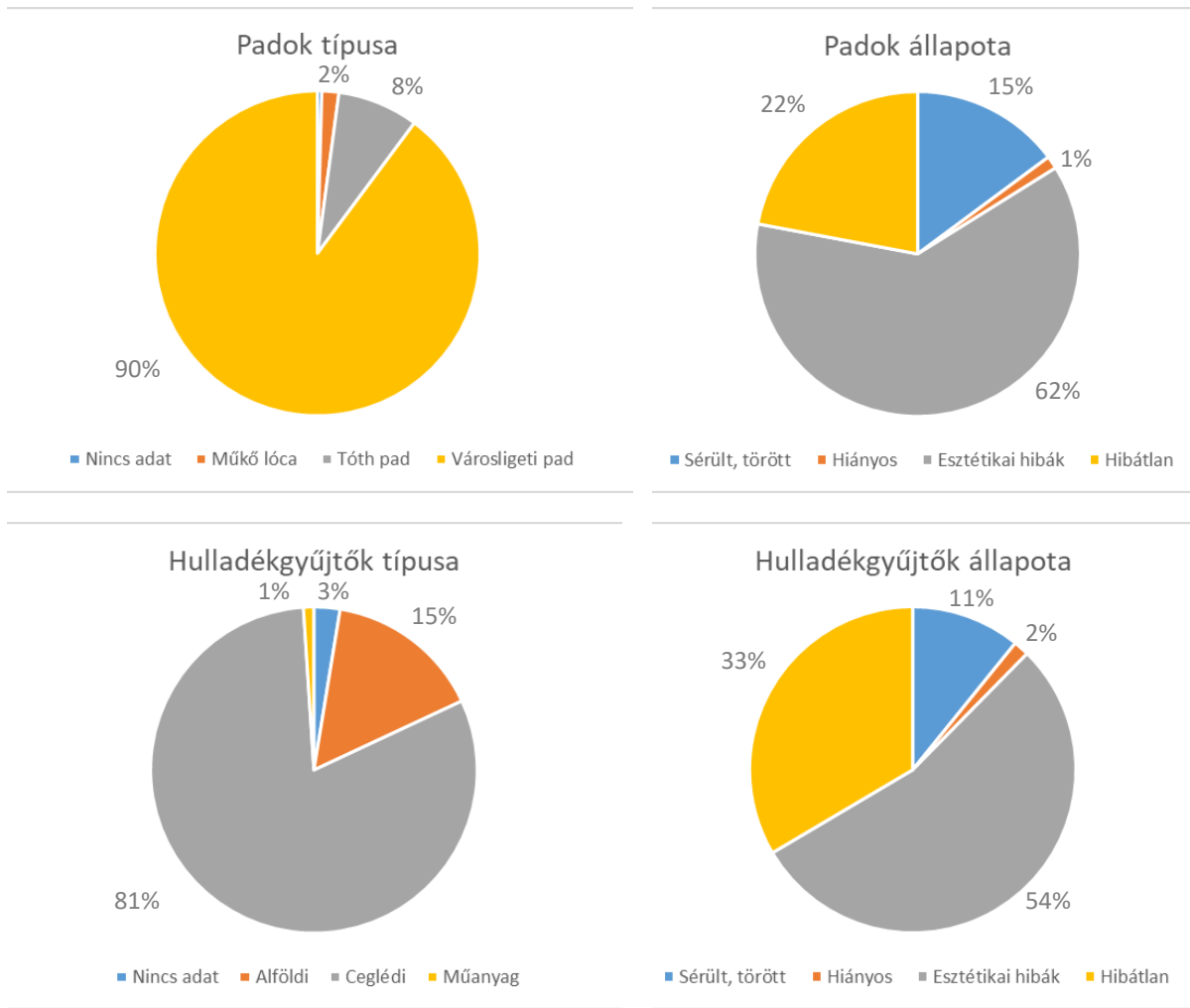

Városliget típusú padok

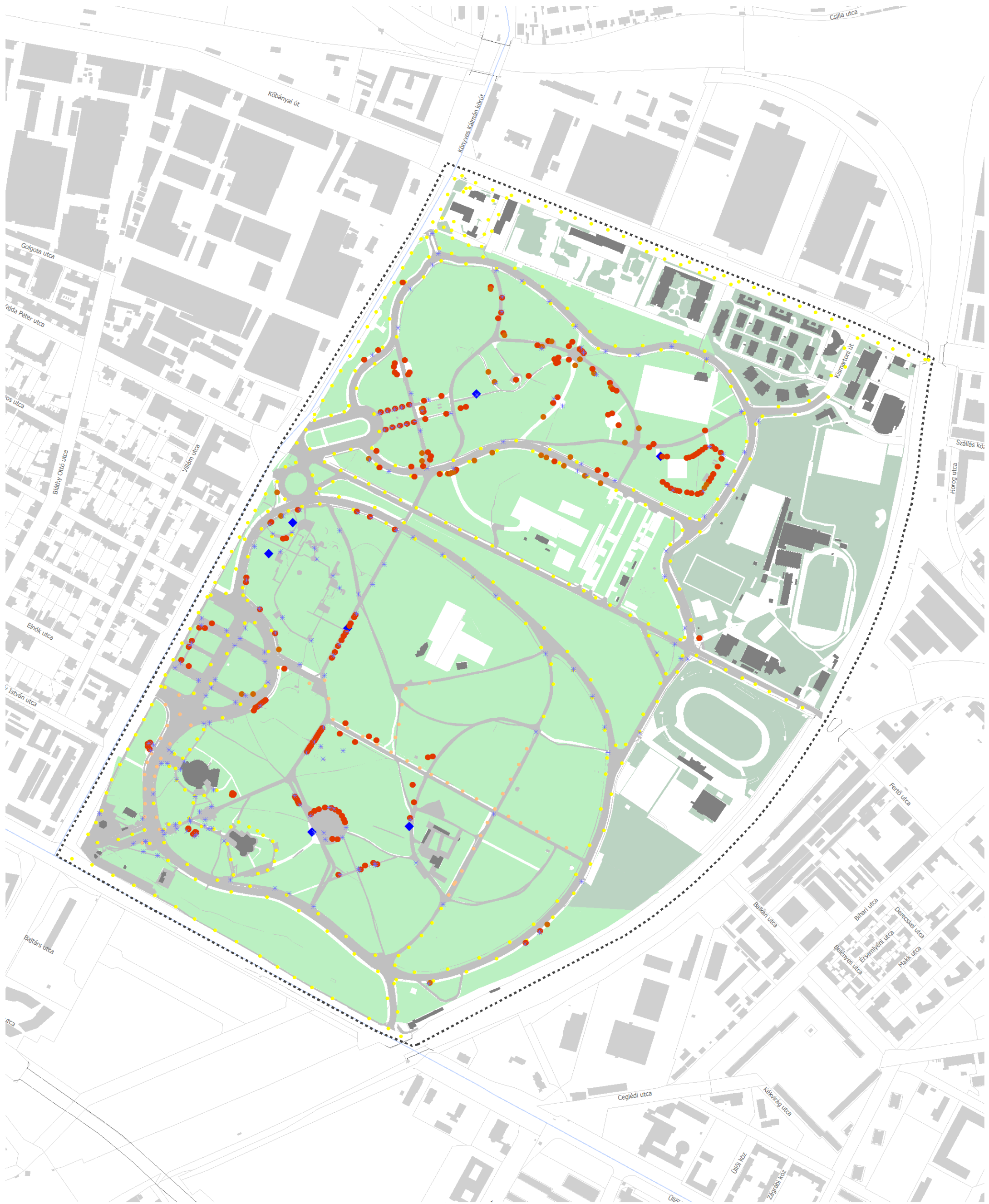
A Népliget területén alkalmazott kandeláber típusok

A parkban található szobrok, emlékművek és környezetük gyakorlatilag mind felújítást igényelnek, külön megemlítendő az egykori Centenáriumi park leromlott állapotú épített elemei (típegők, pergolák stb.).

Összegzés

- ▶ A burkolt felületek állapota többnyire rossz, az utak nyomvonala és szélessége is felülvizgálatra szorul.
- ▶ A park környezet-architektúra elemei, a berendezési tárgyak (padok, hulladékgyűjtők, kandeláberek) döntő részben elavultak, cseréjük szükséges.

PARK BERENDEZÉSEK

- Jó állapotú pad
- Rossz állapotú pad
- Jó állapotú kandeláber
- Elavult kandeláber
- * Hulladékgyűjtő
- ◆ Ivókút, közkút

- Kerülethatár
 - Tervezési terület
- 1:6 000

Környezeti elemek állapota

Talaj és vízviszonyok

A Népliget térségében jellemző homokos és kőzetlisztes agyag, agyagmárga alapkőzeten gyenge termőképességű, homokos, kavicsos talajok alakultak ki. A területen elvégzett fúrásokban és a telepített kutakban a nyugalmi talajvízszintek általánosan 2-4 m között változtak. A területen nyugat, délnyugat irányában lejt a talajvíz szintje.

A vízhiányos területen a futómohok megkötésére akácfákat telepítettek a XIX. század közepén. Az egykori homokbuckák még ma is kivehetők a park domborzatában. A tervszerű parkosítás és öntözés hatására idővel javultak a talajviszonyok. Jelentős mesterséges feltöltésű terület a Mutatványos tér, ahol az egykori homokbánya gödrét egy ideig hulladéklerakóként használták. Az Újliget szánkódombját az 1960-as években, tízezer köbméternyi építési törmelék felhasználásával alakították ki.

A Népliget területének talaj minőségére vonatkozóan pontos felmérés nem áll rendelkezésre. A talaj állapotát a forgalmas utak és a vasút mentén kiülepedő szennyezőanyagok (nehézfémek) rontják, a vasúti területek potenciálisan szennyezettek. Az ELMŰ telephelyen korábban feltárt szennyezést sikeresen felszámolták, a Kőbányai út túl oldalán egykori Járműjavító területének kármentesítése szintén gyakorlatilag megvalósult.

Levegőminőség

A Népliget közvetlen környezetében rendszeres immissziós adatokat biztosító légszennyezettségi mérőállomás nem üzemel. Legközelebbi OLM mérőállomások a VIII. kerületi Teleki téren (~1600 m) és a X. kerületi Gergely utcai (~3500 m) található, így azok adatai csak tájékoztatásul szolgálnak a térség levegőminőségére. A két mérőállomáson az éves határértékek túllépése az elmúlt években nem volt jellemző, de a szálló por és a nitrogén-dioxid és ritkán a talaj közeli ózon tekintetében előfordulnak az egészségügyi (napi / órás) határértékeket meghaladó koncentrációk.

A park levegőminőségét jótékonyan befolyásolja a jelentős növényállománya. Helyi szinten a környező forgalmas utak (Könyves Kálmán körút, Üllői út, Kőbányai út) emissziója meghatározó, jelentős ipari pontforrás a térségben nem található.

Egész napi közúti zajterhelés

(Forrás: Budapest és vonzáskörzetének stratégiai zajtérképei, 2017; zajterkepek.hu)

A vizsgált terület zajviszonyaira vonatkozóan a 2017-es stratégiai zajtérkép szolgált adatokat. Megállapítható, hogy a Népligetet határoló utak (különösen a Könyves Kálmán körút és az Üllői út) és vasutak jelentős, küszöbértéket meghaladó zajszintekkel terhelik a park szélső területeit, nappal és éjjel egyaránt. A parkot átszelő Vajda Péter út forgalma bár kevésbé jelentős, szintén zavaró hatással bír a parkfunkcióra nézve. A zajtérkép alapján jól látható, hogy a zöldterület peremterületei pihenésre, kikapcsolódásra kevésbé alkalmasak a magas zajszint miatt. A park belső területei a megfelelő távolságnak (és kis részben a sűrű növényállománynak) köszönhetően kedvezőbb zajszinttel érintettek. Meghatározó, de a 2019-es reptéri zajtérkép alapján határértéket nem meghaladó zajjal terheli a térséget a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér fel- és leszálló légi forgalma.

Hulladékkezelés

A park területén keletkező hulladékok gyűjtését és elszállítását a fővárosi közszolgáltatók (FKF Zrt. / FŐKERT végzik. A Népliget területén jelenleg kb. 200 db hulladékgyűjtő található. A FŐKERT a területen keletkező zöldhulladékok és komposzt átmeneti deponálását a Mutatványos téren működő telephelyén végzi. Jelentős problémát jelent a területen gyakori szemetelés, az illegális hulladékok elhelyezése, különösen az alulhasznosított, periférikus területeken. Egyes helyeken jelentős mennyiségű sirt, bontási hulladék került lerakásra, amelyek elszállítása jelentős költségtétel. Rendszeres köztisztasági probléma a területen az eldobott kábítószerezes injekciós tűk, fecskendők jelenléte.

Összegzés

- ▶ **A Népliget környezetállapotát a parkot határoló (Könyves Kálmán körút, Üllői út) és átszelő utak (Vajda Péter út) gépjárműforgalmak zajterhelése és légszennyező hatása kedvezőtlenül befolyásolja.**
- ▶ **A terület rossz termőképességű talajviszonyai, vízhiányos állapota a növényzet fenntartása szempontjából kedvezőtlen.**

2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

Építményvizsgálat (funkció, állapot)

A **parkon belül** az egyes funkciókhoz kapcsolódóan építmények, műszaki létesítmények, képzőművészeti alkotások és kertépítészeti objektumok találhatóak. Az épített elemek jellemzően pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak építészeti együttest, térfalat vagy városépítészeti egységet, fokozatosan, egyenként telepítették. A Népligetből eltűnt az egykori ikonikus épületek egyike, az 1895-ben épült Nagyvendéglő, amely Budapesti Nagy Sörcsarnok néven üzemelt. A egykori Kemény Henrik Bábszínház, amelynek épülete a Mutatványos téren állt, 2011-ben leégett.

1. TIT Budapesti Planetárium

Építés ideje: 1977 (átadás éve)

Alapterület: 2.327 m²

Szintterület: 2.327 m²

Állapot: rossz, leromlott

Funkció: Az épületben a jénai Zeiss művekben gyártott kétgömbös projekciós planetárium van. Magyarország első planetáriumja elsősorban oktatási, ismeretterjesztési funkciókat látott el. A 2000-es évektől az épületben lézerszínház is működött. Mára az épület állapota leromlott, ami miatt bezárták, felújítása tervezett.

2. Az egykori Jurta Színház

Építés ideje: 1987 (átadás éve)

Alapterület: 1065 m²

Szintterület: 1065 m²

Állapot: megfelelő

Funkció: Az egykori színházi funkciót mára teljesen elhagyva kizárólag az éjszakai élet egyik fő pontja a három kerület határán. Jelenleg a Cinema Hall rendezvényeinek helyszíne. A park bejárati főtengegyének jobb oldalán álló épület építészeti értéket nem képvisel, de korszerű, a szabványoknak megfelelő rendezvényterként került átalakítása (max. befogadóképessége 2500 fő).

3. Víztorony

Építés ideje: 1892

Alapterület: 148 m²

Szintterület: nem értelmezhető

Állapot: rossz, leromlott, nem üzemel

Funkció: Az 1892-ben Kájinger Mihály által tervezett 35 m magas víztorony a Népliget és a környékén épült tisztviselőtelep ivóvízellátását szolgálta. A vízmű-épület és víztorony műemlék.

4. Könyves Kálmán krt.-i lakóépület

Építés ideje: 1910

Alapterület: 295 m²

Szintterület: 295 m²

Állapot: rossz, leromlott

Funkció: A X. Kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő lakóépületben jelenleg 3 bérlakás található, melyeket jelenleg is laknak.

5. Szöglet Presszó

Építés ideje: n.a.

Alapterület: 152 m²

Szintterület: 152 m²

Állapot: megfelelő

Funkció: vendéglátás

6. Kioszkok

Építés ideje: n.a.

Alapterület (összesen): 87 m²

Szintterület: 87 m²

Állapot: rossz, leromlott

Funkció: Az Üllői út Könyves Kálmán krt. csomópontjánál több vendéglátó kiosk épülete is található, amelyek az M3 metróvonal felújítási munkálatai miatt már nem működnek.

7. FŐKERT Nonprofit Zrt. telephely

Építés ideje: n.a.

Alapterület: 661 m²

Szintterület: 661 m²

Állapot: megfelelő

Funkció: FŐKERT Nonprofit Zrt. Parkfenntartó Üzem építményei, mely a Népliget karbantartásához elengedhetetlen.

8. Építők Tenisz Klub

Építés ideje: 1960-as évek

Alapterület: 407 m²

Szintterület: nem értelmezhető

Állapot: megfelelő

Funkció: A Sporttelepet 1896-ban igényelte meg a Fővárostól az akkori Tisztviselőtelep Tornaegyesülete. Itt állították fel a milleniumi kiállításon vásárolt csarnokot, melynek középső része áll ma a teniszpályák szomszédságában. A jelenleg is működő teniszpályák jó állapotban vannak.

9. ELMŰ alállomás

Építés ideje: n.a.

Alapterület: 472 m²

Állapot: megfelelő

Funkció: Az alállomás mindennapos működéséhez szükséges épületek, valamint építmények.

10. Semmelweis Egyetem Népligeti teniszpálya

Építés ideje: n.a.

Alapterület: 234 m²

Állapot: rossz, használaton kívüli

Funkció: A fő kaputérség közelében álló, műemlék vízmű-épület és víztorony használaton kívüli, üresen áll..

11. ÁBRIS Teniszkadémiája és Sportközpont

Építés ideje: 2000

Alapterület: 490 m²

Szintterület: 980 m²

Állapot: rossz, leromlott

Funkció: A több pályával üzemelő teniszkadémiája szinte közvetlenül a Taraliget lakópark mellett. A pályák, valamint az épület használaton kívüliek.

A parkon kívül a Könyves Kálmán krt. - Kőbányai út sarkánál a parkbejáratban egy benzinkút, egy autómosó és egy gyorsétterem áll, valamint ezek szomszédságában a Lovas áruház épülete. Az Üllői út Könyves Kálmán krt. találkozásában lévő térséghez hasonlóan a környezet településképi szempontból alacsony színvonalú, a funkciók nem illeszkednek a városi parkhoz, az épületek állapota viszont megfelelő, jól karbantartott. A parktól északra a Kőbányai út mentén helyezkedik el a jelentős részt alulhasznosított GANZ területen egy irodaház, mellette pedig a sűrű beépítésű Taraliget lakópark.

A Kőbányai út és Kismartoni út találkozásától keletre lévő tömb szabadonálló vegyes beépítésű, itt található a kerületi szakorvosi rendelőintézet, a lakóépületként funkcionáló volt vámház, a tömb közepére beékelődő OÁZIS kertészet, valamint az Elek Gyula Aréna sportcsarnok. A sportcsarnok már része a tőle délre elhelyezkedő FTC utánpótlás-nevelő központjának, amely sportterületeire jelenleg a laza, szabadonálló beépítés jellemző, a sportterülettől délre nem alakult ki jelentősebb beépítés.

Épített örökség értékei

Budapest kulturális öröksége szempontjából a Népliget többszörösen érintett. A liget jelentős része *történeti kert*. A közpark területén két *műemlék* található: a Víztorony, valamint az Oroszlános-kút maradványai. A Kőbányai út mentén lévő, jellemzően beépített terület *műemléki környezet* védelem alá esik, valamint két építmény is *kerületi helyi védelemre* alatt áll (a volt vámház és a rendelő épületei). A terület közvetlen környezetében található Északi Járműjavító területén több műemléki csarnok is található.

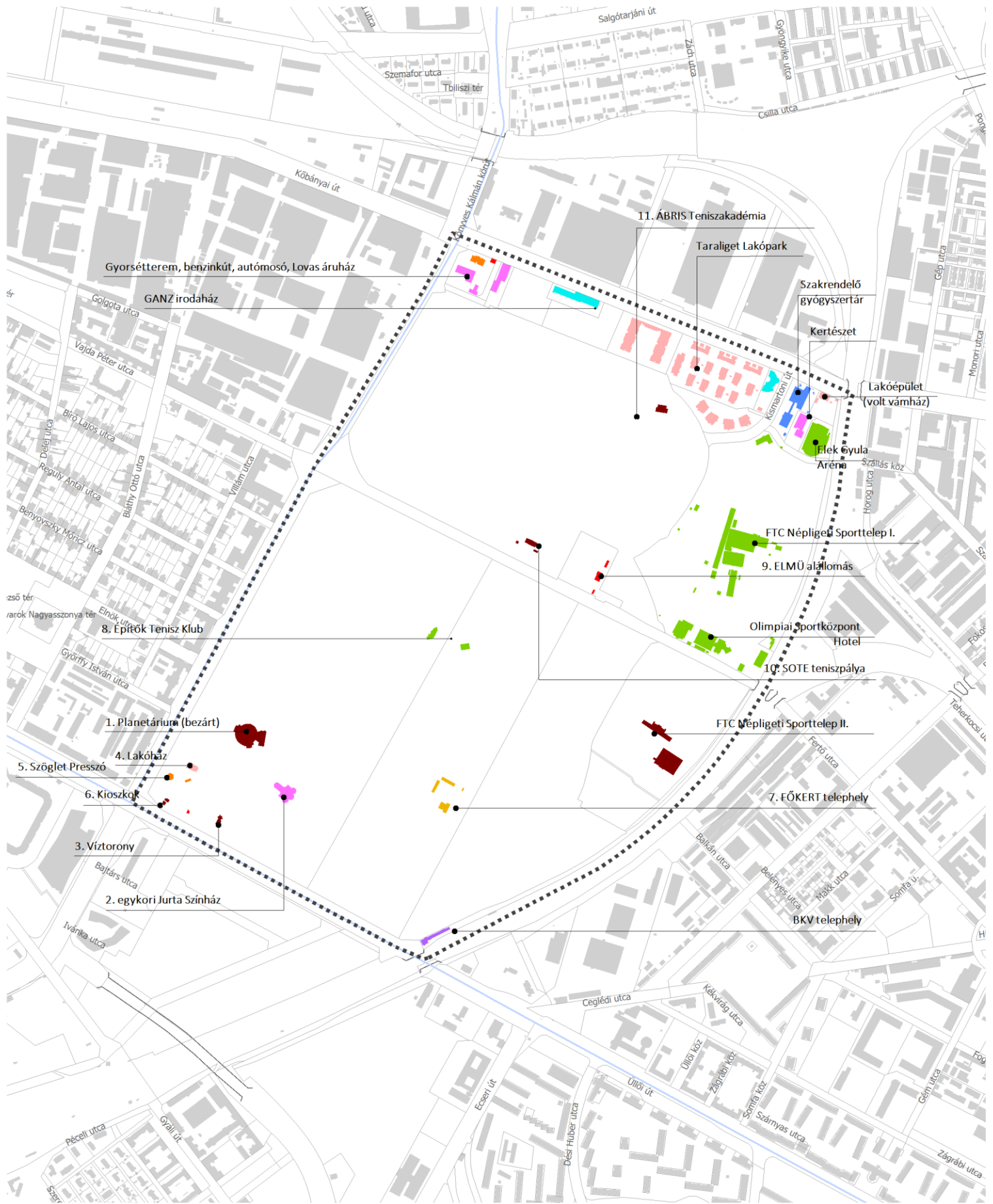
A Népliget területén megannyi szobor, emlékmű, emléktábla, emlékkő található. Ezek minden jó szándék ellenére jellemzik a hely maradék elven való figyelembevételét: „ha nem találunk máshol jó lesz itt is.”

Szobrok, emlékművek, emléktáblák:

- Tinódi-szobor (készítette: Bezerédi Gyula, 1907; a Blaha Lujza téren, a Népszínház előtt állt, de a metró építése miatt 1955-ben áthelyezték a Népligetbe);
- Lengyel légionisták emlékműve (készítette: Pankotai Farkas Béla, 1934);
- Németh János: Göcsej (Zala megye ajándéka Budapest centenáriuma alkalmából), 1973. (felújítva 2010-ben);
- Kertészeti emlék, 1995;
- Pécsi Norbert Artúr kopjafája (készítette Berky Tibor, 1989);
- Újvárosi Ernő kopjafája (alkotója Madaras Gyula, 1989);
- Csiren Anna kopjafája (alkotója Barabás László, 1989).
- Temesvár vértanúinak emlékműve, 1990;
- Székelykapu és 22 sportoló szobra az FTC Gyakorló pályáján, 1999;
- Naprendszer bemutató (tervezte Mátis András, 2000-2001);
- Népligeti szélrózsa (tervezte Bánó Soma, 2001);
- Sétányelnevezések tábláinak kihelyezése, 2002;
- Háromszögelési jel elhelyezése, 2003;
- Útburkolat bemutató építése, 2004;
- A kőbányai kőbányászat emlékhelye, 2004;
- A kőbányai sírköves ipar emlékhelye, 2005.

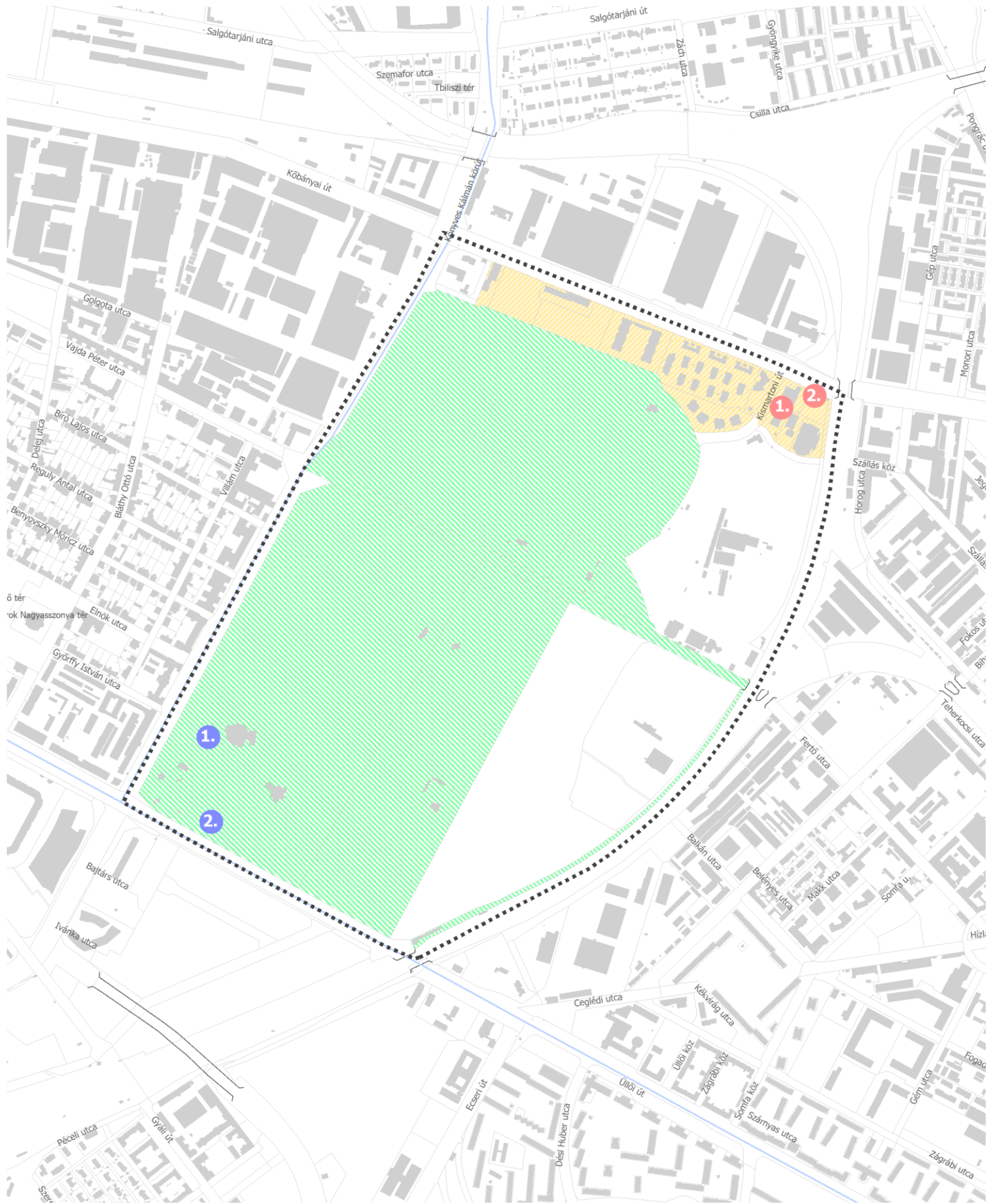
Összegzés

- ▶ Jelentős számú a rossz műszaki állapotú és/vagy használaton kívüli építmény.
- ▶ A ligettel közvetlenül szomszédos lakóterületek a parktól északra, a Kőbányai út mentén, közvetlenül szomszédos sportterületek pedig keletre a vasút és a park között találhatók.
- ▶ A park számos védettséggel érintett: történeti kert, műemlékek, műemléki környezet, kerületi védett építmények.

ÉPÍTMÉNY FUNKCIÓ VIZSGÁLAT

	Egészségügy		Kereskedelem, szolgáltatás		Közmű		Kerülethatár
	Iroda		Vendéglátás		BKV telephely		Tervezési terület
	Lakó		Sport		Főkert telephely		
	Használaton kívüli						1:10 000

ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI

- Történelmi kert
- Műemlék: 1. Oroszlános kút eredeti szoboraljakjának töredéke, 2. Víztorony
- Műemléki környezet területe
- Kerületi védelem alatt építmény: 1. Rendelőintézet, 2. Lakóépület, egykori Vámház

- Kerülethatar
- Tervezési terület

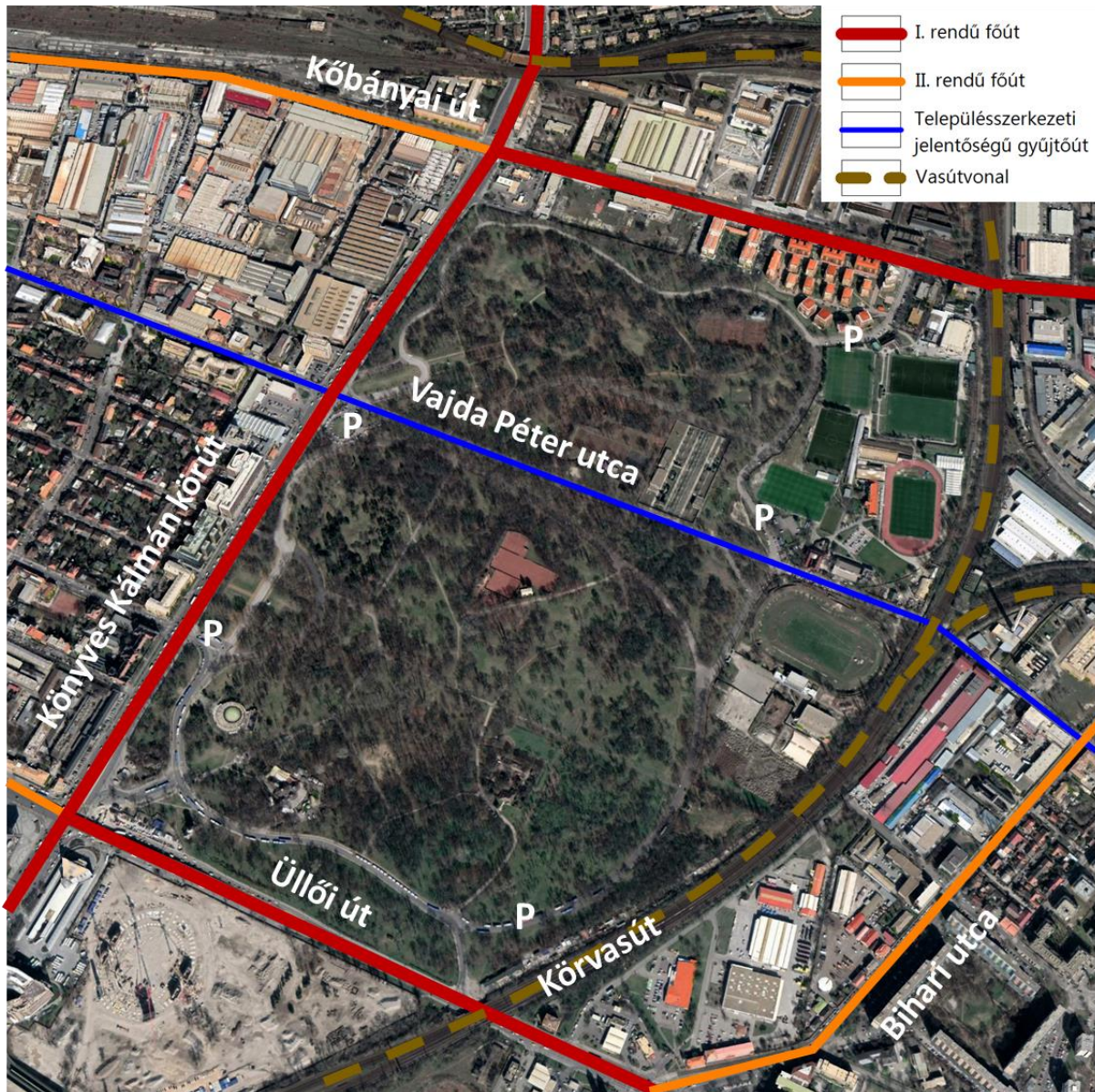
1:10 000

2.8. MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA

Közlekedés

Közúti közlekedés

A Népliget közúti közlekedési kapcsolatait a határoló I. és II. rendű főutak (Könyves Kálmán körút, Üllői út, Kőbányai út) biztosítják. A parkot kelet-nyugati irányban kettészelő, meghatározó szerkezeti jelentőségű Vajda Péter utca is jelentős átmenő forgalmat bonyolít le. A nyomvonal főként csúcsidei forgalmából adódóan elválasztó hatással rendelkezik.

A vizsgált terület és környezetének úthálózata

Az Üllői út és az Elnök utca között a Népligeten átvezető útszakasz korábban a park használatától idegen menekülőútként funkcionált, az M3 metró felújításához kapcsolódó ideiglenes autóbusszós pótlás alatt mindkét irányból tilos a behajtás az útszakaszra.

A Népliget belső úthálózatát a mai igényekhez mérten indokolatlanul széles, leromlott állapotú burkolatok jellemzik. A térség Kőbányai út – MÁV terület – Üllői út – Könyves Kálmán körút által határolt területének jelzőtáblákkal megjelölt része a 30/2010 (VI.4.) Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló Fővárosi Közgyűlési rendeletnek megfelelően ún. védett övezetbe tartozik. A park belső úthálózatán gyakran előfordul az engedély nélküli gépjárműbehajtás és –parkolás, különösen a jelentősebb sportrendezvények esetén.

→ MELLÉKLET

Összegzés

- ▶ **A Népligetet északról, nyugatról és délről főúthálózati elemek határolják.**
- ▶ **A Népliget súlypontján áthaladó Vajda Péter utca kedvezőtlen módon elválasztja egymástól az északi és déli területeket.**

Vasúti közlekedés

A Népligetet érintő körvasút az országos vasúti törzshálózat része. A vasútvonalak a városon belüli közlekedésben még nem vesznek részt jelentős mértékben. Megfelelő megállóhelyi kapcsolat kiépítése esetén egyrészt megfelelő átszállási kapcsolat biztosítható az elővárosi utasforgalom számára a városi kötöttpályás közösségi közlekedési hálózattal, másrészt a megállóhelyek térségéből gyors eljutási lehetőség biztosítható a belvárosi fejpályaudvarok irányába. A Népligetet keletről határoló déli körvasút-szakasz fejlesztésének, valamint az új vasúti megálló részletes terveinek elkészítése 2021. elején kezdődött el.

Közösségi közlekedés

A térség kötöttpályás közösségi közlekedési kapcsolatait az M3 metróvonal, a Hungária gyűrűn a Bécsi út és Kelenföld vasútállomás között közlekedő 1-es villamos, illetőleg a Kőbányai út mentén a belváros felé a 28, 28A és 62-es villamosok biztosítják.

A korábban a Népligetben végállomásozó, Alacskai úti lakótelep irányába közlekedő 254 jelzésű autóbuszok végállomása az M3 metró középső szakaszának felújítása idején a Boráros téren található. A 254M jelzéssel közlekedő autóbuszok a Népligetet nem érintik.

A Népliget területén elhelyezkedő, korábbi trolibusz végállomás jelenleg megállóhelyként és az üzemben kívüli autóbuszok számára tároló helyként funkcionál. A belváros irányából (Blaha Lujza tér) a Vajda Péter utcán Pesterzsébet felé közlekedő 99-es autóbusz-viszonylat elsősorban a liget keleti oldalán található sportterületek elérhetőségét biztosítja.

A vizsgált terület és környezetének közösségi közlekedési hálózata

3 Újpest központ – Kőbánya-Kispest vasútállomás

9 Kőbánya alsó vasútállomás – Óbuda, Bogdáni út

99 Pesterzsébet, Mátyás király tér – Blaha Lujza tér

1 Bécsi út / Vörösvári út – Kelenföld vasútállomás

28 Izraelita temető – Blaha Lujza tér (Népszínház u.)

28A Új köztemető – Blaha Lujza tér (Népszínház u.)

62 Rákospalota, MÁV telep –
Blaha Lujza tér (Népszínház u.)

➔ MELLÉKLET

Összegzés

- ▶ A Népligetet határoló útvonalakon található kötöttpályás és közúti közösségi közlekedés megállóhelyei megfelelő kapcsolatot adnak a különböző városrészek felé.
- ▶ A Népliget belső részei az elfogadható gyaloglási távolságot figyelembe véve közösségi közlekedéssel nem ellátottak.

Gyalogos és kerékpáros közlekedés

A Népliget területén átvezető a Könyves Kálmán körúttal párhuzamosan haladó kerékpáros nyomvonal – hasonlóan a Kőbányai út mentén kiépített kerékpárúthoz – jelenleg elsősorban a hivatásforgalmat szolgálja. A Vajda Péter utcában a Könyves Kálmán körúti csomópont és a Sporttelep térségében rövid szakaszon közös busz- és kerékpársáv került kijelölésre.

Könyves Kálmán körúttal párhuzamos, Népligeten átvezető kerékpáros infrastruktúra

Kerékpáros kapcsolat az Üllői úti sugárirányú elem irányába

Népligeten belüli gyalogos-kerékpáros infrastruktúra

A parkon belüli úthálózat szinte minden eleme kerékpározásra alkalmas, azonban az utak burkolatának minősége és a rossz közbiztonság miatt a rekreációs célú kerékpárhasználat jelentősen elmarad a lehetőségektől.

A Népliget külső gyalogos kapcsolatait a parkot határoló jelentős elválasztó hatással bíró közlekedési infrastruktúra-elemek alapvetően meghatározzák.

A Könyves Kálmán körúton az átkelési lehetőségek elsősorban a villamos megállóhelyek szigeteihez kapcsolódóan kerültek kijelölésre, míg az Üllői úton a metróállomás aluljáróján kívül a Népliget térségében nincs további gyalogosforgalmi kapcsolat. A Kőbányai út irányából a körút és a Kiszombori út között a Taraliget lakóparkon átvezető gyalogút található. A Népligetet keletről határoló, szintén jelentős elvágó hatással bíró körvasút gyalogos keresztezése a Kőbányai út és az Üllői út nyomvonalán kívül jelenleg csak a Vajda Péter utcánál biztosított.

Összegzés

- ▶ A Népligetet a határoló főútvonalakkal párhuzamosan vezetett szerkezeti jelentőségű kerékpáros infrastruktúra érinti.
- ▶ A gyalogos kapcsolatok alapvetően a közösségi közlekedési megállóhelyek elérését biztosítják.

Gépjármű elhelyezés, parkolás

A Népliget területén elsősorban a metróállomás és a villamosmegálló térségében, valamint a sportlétesítményeknél, a Vajda Péter utcához kapcsolódó útszakaszokon jelentkezik jelentős parkolási igény.

Gépjármű parkolás a liget Vajda Péter utcai szakaszán

Gépjármű parkolás a sporttelep környezetében

A metróállomásnál kiépített P+R parkoló jellemzően telített, a járművek a Könyves Kálmán körüti közúti felüljáró alatti területet, valamint a metrópótlást megelőzően a liget Üllői úttal párhuzamos útszakaszát is parkolásra használták.

Parkolókapacitások:

Népliget P+R	80 fh	Népliget (FTC pálya)	100 fh
felüljáró alatt (külső oldal)	90 fh	Kismartoni út	60 fh
felüljáró alatt (belső oldal)	80 fh	Kőbányai út (Tara-liget)	80 fh
Népliget (Üllői úttal párhuzamosan)	100 fh	Kőbányai út (rendelőintézet)	10 fh
Népliget (Elnök utcánál)	50 fh	Oázis kertészet:	30 fh
Népliget (Vajda Péter útnál)	70 fh	összesen:	750 fh

A Népliget metróállomásnál, az Elnök utcánál és a Vajda Péter utcánál található parkolóhelyeket a közeli munkahelyek hivatásforgalma, illetve a P+R parkolási igény közösen használja. Ezek a férőhelyek éjszakára jellemzően kiürülnek. A Népliget Üllői úttal párhuzamos szakasza mentén jelentős a közforgalmú autóbusz-közlekedésben részt vevő autóbuszok és turistabuszok elhelyezésének igénye is.

Autóbusz tárolás a korábbi trolibusz végállomás területén

Autóbusz tárolás az Üllői úttal párhuzamosan a Hazlinszky Frigyes sétányon

A Kőbányai út mentén és a Kismartoni utcában a lakossági, a hivatásforgalmi és a P+R parkolási igény együttesen jelentkezik, ennek megfelelően az éjszakai időszakban a parkolók jelentős része foglalt marad. A Kismartoni utcában és a Taraliget lakópark előtt a parkolási és a gépjármű-tárolási funkciók is jelen vannak. A FTC sportközpont főbejárata melletti parkolóhelyek jellemzően a sportlétesítményhez kapcsolódó igényeket elégítik ki.

Összegzés

- ▶ **A Népligetben található parkolók jelentős része a kötöttpályás közlekedéshez kapcsolódóan P+R parkolóként funkcionál.**
- ▶ **A meglévő burkolt felületeken jelentős személygépkocsi és autóbusz tárolási igény jelentkezik.**

Közmű

Vízellátás

A Népliget területének vízellátása a 20. számú, Pesti alaplóna vezetékéről történik, aminek a Kőbányai úton DN 800-as méretű, gömbgrafitos öntött vas (GÖV) anyagú, a Könyves Kálmán körúton DN 500-as méretű, öntött vas anyagú, az Üllői úton pedig DN 400-as méretű, öntött vas anyagú főnyomóvezetékben halad. Ezekről a vezetésekről több helyen ágazik le a Népliget területén kialakított elosztóhálózat vezetékrendszere. A DN 100 – DN 200-as méretű vezeték körvezetékes rendszerben, míg a DN 100 méretű és ez alatti vezeték ágvezetékként létesültek. Ezek az ágvezetékek többnyire a zöldfelületek öntözését szolgálják. A területen belül a vezeték átmérője és anyaga nagy változatosságot mutat. Megtalálhatóak DN 50-es, DN 75-ös, DN 100-as, DN 125-ös, DN 150-es és DN 200-as méretű vezeték az anyaguk pedig többek között KPE, öntött vas, eternit és GÖV.

A parkban mindössze 5 db ivókút és 2 db közkifolyó üzemel. Az ivókutakat a FŐKERT telepítette. Az elhelyezkedésük a park területén egyenetlen.

Közkifolyó és ivókút a Népliget területén

A Könyves Kálmán körút – Vajda Péter út nyomvonalon DN 600 – DN 800-as méretű, KPE és acél anyagú iparivíz főnyomóvezeték létesült.

A Népliget területén az oltóvíz biztosítása jellemzően föld alatti tűzcsapokkal történik, de találhatóak föld feletti kialakítású tűzcsapok is. A föld alatti tűzcsapok hátránya, hogy a tűzcsapszokrénny nehezen tartható tisztán, nehéz a hozzáférési lehetőség, egyes esetekben szükség esetén nehezen található meg, amennyiben út szélén találhatóak, akkor ráparkolhatnak, eltorlaszolhatják, amennyiben pedig zöld felületen történik az elhelyezésük, akkor pedig a növényzet benőheti. Az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet alapján új tűzcsap elhelyezése, vagy régi tűzcsap cseréje esetén már csak föld feletti kivitelű tűzcsap alkalmazható.

Föld alatti és föld feletti tűzcsap kialakítások a Népliget területén

A park területén az öntözéshez szükséges vízellátást a kiépített, részben körvezetékes ivóvízhálózat biztosítja, azonban a vízfogyasztás csak egy kisebb hányada mért, nagyobb részét átalányban fizeti a fenntartó FŐKERT Nonprofit Zrt. A teljes öntözővíz-hálózat mérhetővé tétele rendkívül költséges, így ennek kiépítésére eddig nem került sor. További problémát jelent, különösen csőtörés esetén, hogy a területen található vízvezetékek – amelyek az öntözéshez szükséges vizet biztosítják – nem szakaszolhatóak.

Jelenleg az öntözést a körvezetésekről leágazó kis átmérőjű vezetékekre telepített kerti csapokra erősített locsolótömlőkkel, azaz kézi öntözéssel oldják meg, ami nagy élőmunka igényű feladat. Problémát jelent, hogy a kerti csapokat, amelyek nem ivókút céljából kerültek telepítésre, a parkba látogatók önkényesen kinyitják, aminek során azokat gyakran megrongálják, illetve nem zárják el. A csapszekrények környékén így nagy kiterjedésű pocsolják jönnek létre, amik kiáztatják a talajt, és a növényzetet.

A park területén került kialakításra 1965-ben Budapest legmélyebb, 1 888 méter mély kútja. A kút jelszáma: NI-1, kataszteri száma: B-88. A vízföldtani napló alapján hévízfeltáró fúrás, amely triász karsztvíz fürdő célú felhasználásra létesült.

A felszínre kerülő közel 30 °C-os karsztvíz azonban a jelentős vastartalma miatt nem bizonyult alkalmasnak az eredeti célokra. Ugyanakkor a fúrásból nyert földtani és hidrológiai adatok nagymértékben hozzájárultak Budapest földtani felépítésének és mélyszerkezetének megismeréséhez.

A kút jelenleg üzemben kívül van, de a tulajdonos Fővárosi Önkormányzat megkezdte felülvizsgálatát, a kútból kitermelhető víz minőségének meghatározására, esetlegesen későbbi használatát befolyásoló tényezőinek meghatározására. Amennyiben a kitermelhető víz nem kerülne hasznosításra a tulajdonos által, úgy a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság Magyarország felszín alatti monitoring törzshálózat egyik pontjaként üzemeltetné.

Népligeti karsztvíz kút

Csatornázás

A terület egyesített rendszerben csatornázott, az összegyűjtött vizek először a Ferencvárosi szivattyútelepre, majd onnan a Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telepre jutnak. A Kőbányai úton \varnothing 159 – \varnothing 210-es-es méretű, vasbeton anyagú főgyűjtőcsatorna található, melyre a Hungária körútról egy \varnothing 210-es méretű, vasbeton anyagú csatorna köt rá. A Kőbányai úti csatornáról ágazik le, és halad a Kárpáti Zoltán és Soó Miksa sétány vonalában az Elnök utcáig a Kőbánya közép tehermentesítő főgyűjtőcsatorna \varnothing 200-as mérettel, amely vasbeton anyagú. Erre a főgyűjtőre köt rá több, jelenleg nem üzemelő vendéglátó egységnek és az ugyancsak nem üzemelő Planetáriumnak a csatornáit. A Népliget keleti oldalán létesült csatornák az Üllői úti \varnothing 210-es méretű, beton anyagú főgyűjtőre kötnek.

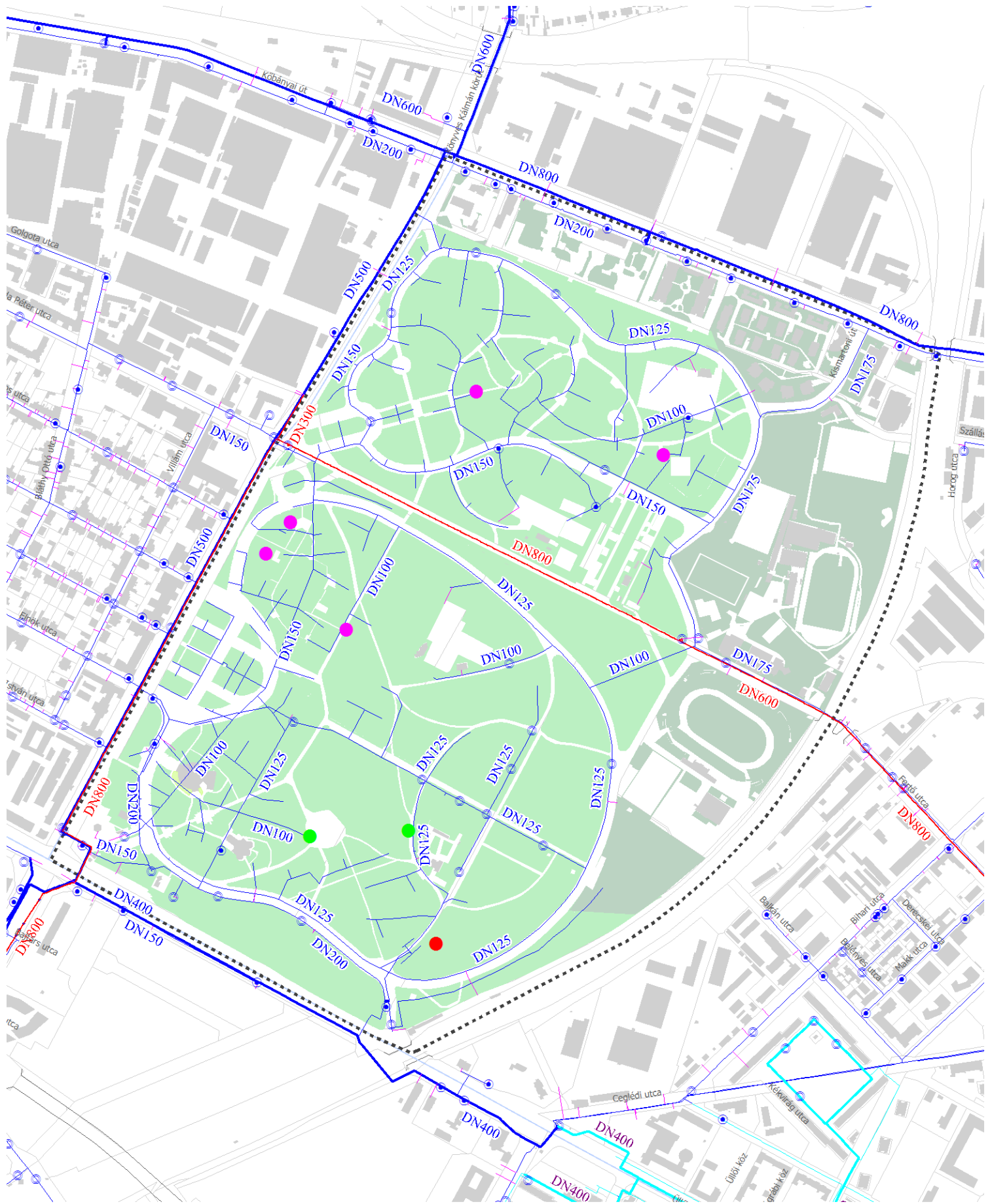
A terület közelében három átemelő található, amelyek a következők:

- Könyves Kálmán körúti I. csapadékvíz átemelő, amely a Könyves Kálmán körúti gyalogos aluljáróban található. A beépített névleges kapacitása 25,2 l/s.
- Könyves Kálmán körúti II. szennyvíz átemelő, amely szintén a Könyves Kálmán körúti gyalogos aluljáróban található. A beépített névleges kapacitása 12,2 l/s.
- Ecseri úti átemelő, amely az Ecseri úti gyalogos aluljáróban található. A beépített névleges kapacitása 12 l/s.

A Népliget területén nyilvános illemhely nem található. A területhez legközelebb a Könyves Kálmán körút – Üllői úti kereszteződésben lévő aluljáróban található egy, a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. által üzemeltetett illemhely.

Összegzés

- ▶ Az ivókutak, közkifolyók elhelyezése a park területén egyenetlen.
- ▶ A meglévő öntözővízrendszer részletes felmérést igényel, hogy pontos kép legyen annak műszaki állapotáról.
- ▶ Egyes területeken nem biztosított az öntözés lehetősége.
- ▶ A park területén nem található illemhely.
- ▶ A területen található karsztvíz kút felülvizsgálati eredményeitől függően a karsztvíz kút hasznosításának lehetősége fennáll.

KÖZMŰVIZSGÁLAT - VÍZELLÁTÁS

- Ivóvíz főnyomóvezeték (20. sz. zóna, DN >= 300)
- Ivóvíz elosztóvezeték (20. sz. zóna, DN < 300)
- Ivóvíz főnyomóvezeték (54. sz. zóna, DN >=300)
- Ivóvíz elosztóvezeték (54. sz. zóna, DN < 300)
- Ipari víz nyomóvezeték

- Bekötővezeték
- Ivókút / közkifolyó
- Föld alatti / föld feletti tűzcsap
- Üzemen kívüli kút
- Épület

- Kerülethatár
- Tervezési terület

1:8 500

KÖZMŰVIZSGÁLAT - CSATORNÁZÁS

- Egyesített rendszerű főgyűjtőcsatorna
- Egyesített rendszerű gyűjtőcsatorna
- Csapadékcatorna
- Átemelő

Épület

Kerülethatar

Tervezési terület

1:8 500

Villamosenergia-ellátás

A Népliget területének középfeszültségű villamosenergia-ellátása 10 kV-os feszültség szinten, földkábeles hálózattal történik. A hálózat táppontja a parkban kiépített 120/25/10 kV-os Népliget elektromos alállomás, amely – bár zárványként ékelődik a park területébe – a főváros közcélú villamosenergia-ellátásban központi szerepet tölt be. Elhelyezkedése révén öt szomszédos alállomással is közvetlen kapcsolatban áll, ezek közül az Albertfalva–Népliget és a Kőbánya–Népliget 120 kV-os csatlakozások kétrendszerű szabadvezetékként üzemelnek. Az alállomásba csatlakozik be a volt Ganz iparterület és a Kőbányai kiserőmű két-két 120 kV-os kooperációs kábele is. Az alállomáson két 120/25 kV-os vontatási célú (MÁV) transzformátor is üzemel. A két-gyűjtősínes 120 kV-os kapcsolóberendezés rekonstrukciója 2010-ben fejeződött be, magában foglalta a teljes építészeti felújítást, a készülékek, a védelem- és irányítástechnika felújítását, fejlesztését.

Népliget elektromos alállomás

Az alállomásból kiinduló nagyszámú középfeszültségű földkábelhez csatlakozik mintegy 400 db 10/0,4 kV-os transzformátor, amelyeken keresztül kb. 45 ezer felhasználó vételez villamos energiát. A transzformátorokból kiinduló kisméretű erőátviteli és közvilágítási hálózat vegyes képet mutat, jellemzően földkábeles kivitelűek, a sétányok mentén egyes szakaszokon légvezetékes kialakításúak.

Közvilágítás

2001. szeptember 1-jétől a főváros köz- és díszvilágítását a BDK Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft. üzemelteti a Fővárosi Önkormányzattal kötött szerződés alapján. A Népliget közvilágítási hálózata a főbb útvonalak és teresedések mentén kiépült, közbiztonsági okokból további fejlesztése lenne indokolt. A BDK Kft. az energiafelhasználás racionalizálását folyamatosan végzi, a korszerűsítések ütemezetten történnek Budapesten.

A Népliget területén a közvilágítási hálózat főként földkábeles, kisebb részben szabadvezetéki, az oszlopok és lámpatestek BDK Kft. tulajdonúak (kivételt képeznek a Hell Miksa sétány az egykori Planetárium közelében lévő szakaszán található rácsos vas oszlopok, amelyek BKV kezelésben vannak, korábban troli felsővezeték tartottak).

A tartóoszlopok a közelmúltban lettek lefestve, karbantartva. A lámpatest állomány kora és műszaki állapota vegyes képet mutat, részben 2001 utáni, még korszerűnek mondható, részben 2001 előtti cseréire szoruló berendezések. Bűnmegelőzés céllal merült fel a BRFK általi javaslatként jelentős fejlesztési igény, de ezek a terület várható felújítása valamint forráshiány miatt nem valósultak meg.

2020-ban statikai felülvizsgálat alapján egyes oszlopok cseréje várható (Vajda Péter utcában 27 db, Népliget területén további 9 db). Egyéb rekonstrukciót a BDK Kft. jelenleg nem tervez a hálózaton.

A közvilágítási kandeláberek állapotára vonatkozó további értékelést lásd a 2.4. *Környezetminőség* című fejezetben.

KÖZVILÁGÍTÁS

 Közvilágítási lámpa

 Fa

 Zöldfelület

 Szórt burkolat

 Aszfalt, beton burkolat

 Épület

 Kerülethatár

 Tervezési terület

1:8 500

Gázellátás

A térség gázellátásának bázisa a Salgótarjáni út és Zách utca mellett a volt Kőbányai Gázgyár területén található. Az itt elhelyezett nyomásszabályzó-állomás a tápenergiát a XVI. kerületben a Bökényföldi út mellett lévő Ikarus Gázátadó állomástól DN 500 méretű, 40 bar nyomású gázvezetéken kapja. A Zách utcai nyomásszabályzó állomásból 6 bar nagyközép-, 1 bar közép- és 30 mbar kisnyomású hálózat indul ki. A nagyközépnomású elosztóhálózat a Népliget területén kiépült. Kisnyomású gázhálózat a Kőbányai út mentén, illetve a Népliget déli részén létesült DN 200 mérettel.

Távhőellátás

Korábban a térségben jelentkező technológiai hőigény biztosítására létesült a Bihari út és Fertő utca mellett a Kőbányai Erőmű, amelyből nagykapacitású gőzhálózat indult ki. Az erőmű térségében az ipari tevékenység leépülésével a hőigények lecsökkentek, az erőmű megszüntetésre került, a területen egy gázturbinás kiserőmű létesült. A kiserőművet a Kőbányahő Kft. üzemelteti, amely gőzt szolgáltat többek között a Richter kőbányai telephelyének a technológiai és épületgépészeti igények kielégítéséhez, valamint a BKV Kóér utcai telephelyének fűtése is innen biztosított. A vezetékhálózat vegyes képet mutat, mély- és magasvezetésű elemeket egyaránt tartalmaz.

A Népliget térségében a fővárosi távhő-hálózat is kiépült. Tervezett a MÁV Északi Járműjavító területének távhőellátására létesített Fv 2 DN 400-as távhővezeték továbbépítése. A távhő-nyomvonal a járműjavítón keresztül, majd a Keleti pályaudvar és Ferencváros közötti vasútvonalat járható alagútban keresztezve érné el a X. kerület Zách utcát, ami alá lefektetésre kerülhet az Fv 2 DN 400/560-as előre szigetelt távhővezeték (a Salgótarjáni út alatt védőcsőben) a Hős utcáig. A kiviteli tervek rendelkezésre állnak.

Elektronikus hírközlés

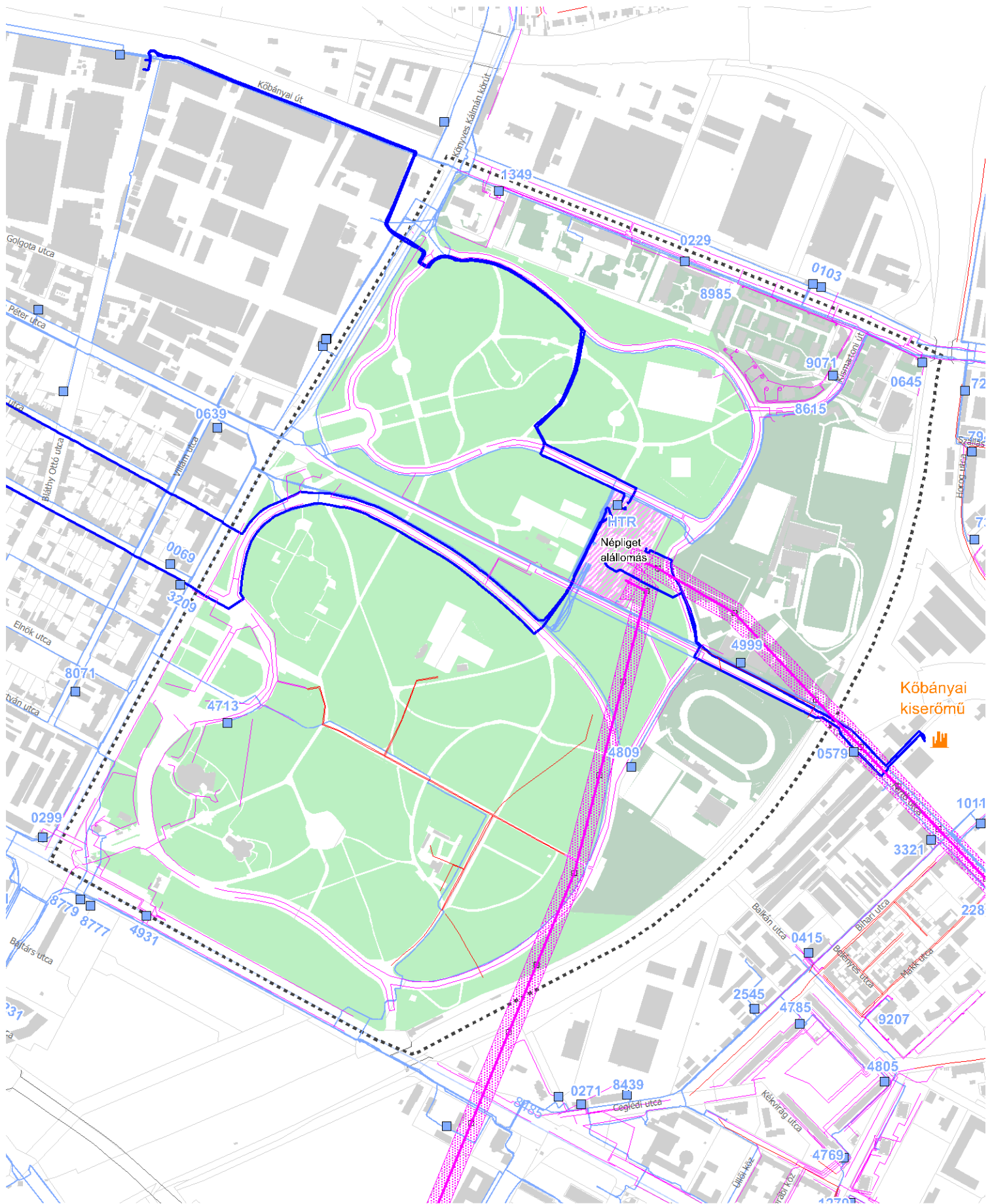
A vizsgált területen lévő vezetékes adatátviteli- és távközlési hálózatot a Magyar Telekom Nyrt. üzemelteti. A Népliget környékén lévő helyi előfizetői hálózatot a Bihari u. 15. sz. alatt üzemelő RSS kihelyezett távbeszélő központ működteti. Az AXE kihelyezett fokozat felől csöves alépítmény létesült a Bihari utcában, amely a Népliget területét déli irányból tárja fel. A Kőbányai úti alépítményhálózat a Kismartoni úton ágazik le és csatlakozik a Vajda Péter utcai hálózathoz. A távközlési hálózat jellemzően föld alatti kiépítésű, közvetlen csatlakozású, légvezetékes hálózat a Vajda Péter utcában, a Ráde Károly sétány és a vasút közötti szakaszon üzemel. Mobilhálózatok vonatkozásában a szolgáltatók hálózata megfelelő lefedettséget biztosít a Népligeten kívül tetőszerkezeteken elhelyezett mobil bázisállomások szektorsugárzóinak köszönhetően. Az elektronikus hírközlési hálózatok fejlesztését a szolgáltatók saját beruházásban végzik, szolgáltatásaikat a piaci igényeknek megfelelően folyamatosan fejlesztik.

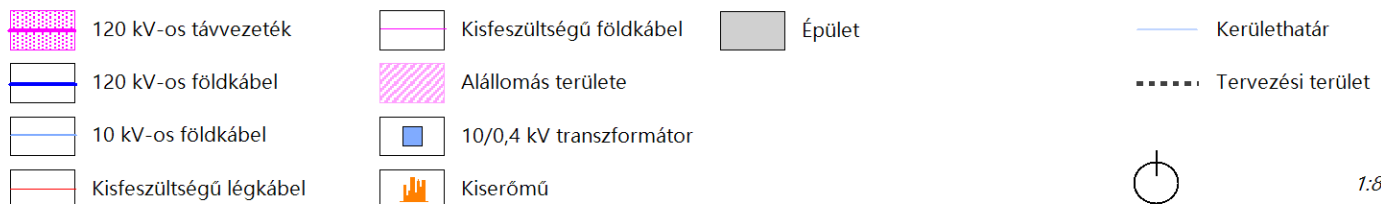
*Mikrohullámú antennák
tetőszerkezetén*

Összegzés

- ▶ Az energiaközművek, valamint a hírközlési hálózatok a jelenlegi igényeknek megfelelően kiépültek.
- ▶ A park területén elosztóhálózati állomás üzemel, amely a parkhasználatot korlátozza.
- ▶ A közvilágítási lámpatest állomány műszaki állapota és a kapcsolódó földkábel hálózat kora alapján a közvilágítási rendszer állapota vegyes képet mutat, részben leromlottnak tekinthető, fejlesztést igényel.

KÖZMŰVIZSGÁLAT - VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS

KÖZMŰVIZSGÁLAT - GÁZ- ÉS TÁVHŐELLÁTÁS

- Nagyközépnomású gázvezetékek
- Nagyközépnomású csatlakozóvezetékek
- Kisnyomású gázvezetékek
- Hálózati nyomásszabályzó

- Távhővezetékek (FÓTÁV) mélyvezetésű
- Gőzvezetékek (Kőbányahő) mélyvezetésű
- Gőzvezetékek (Kőbányahő) magasvezetésű
- Kiserőmű

- Épület

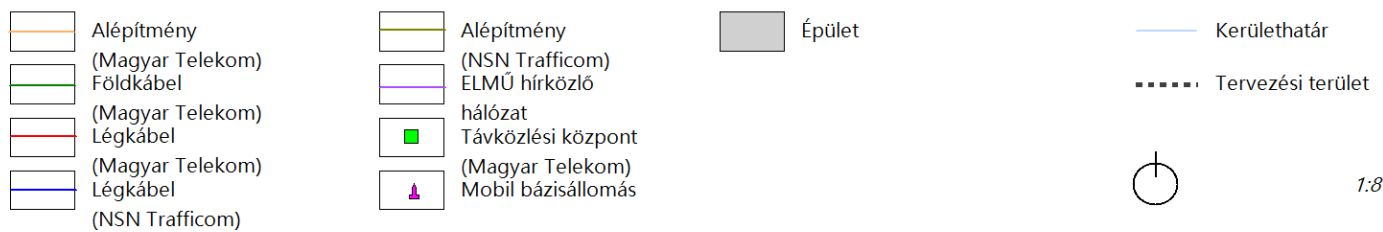
- Kerülethatár
- Tervezési terület

1:8 500

KÖZMŰVIZSGÁLAT - ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

2.9. A VONATKOZÓ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK ÉS FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ISMERTETÉSE

Vonatkozó településfejlesztési dokumentumok

Budapest2030 – (767/2013 (IV.24.) Főv. Kgy. hat.) – Hosszú távú városfejlesztési koncepció

A Hosszú távú városfejlesztési koncepcióban meghatározott célok közül az alábbiak kapcsolódnak szorosan a Népliget fejlesztéséhez:

- Cél 5: Egészséges környezeti feltételek megteremtése
- Cél7: Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése
- Cél9: Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város

A célok közül elsősorban az „5.3. A meglévő zöldterületek, városi terek rehabilitációja és a fenntartás színvonalának javítása” érvényes a Népliget területére. Az alulhasznosított park funkciókínálatát a kor rekreációs igényeinek megfelelően kell kialakítani, amelyeknél figyelembe kell venni az új rekreációs igényeket, min például extrém sport-pályák, szabadtéri fitneszkert, vagy készségfejlesztő akadálypályák. A „9.3. Fenntartható, kompakt, szabad területekkel megfelelően tagolt város” megfogalmazottaknak megfelelően a Margitsziget – Városliget – Népliget parkok közötti zöldfelületi kapcsolatot erősíteni kell.

„Otthon Budapesten” Integrált Településfejlesztési Stratégia 2027 (884/2021. (IV.28.) Főv.Kgy. hat.)

A 2021-2027-es időszakra szóló integrált településfejlesztési stratégia elfogadás előtt áll. A Budapest 2027 Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezete kiemelten foglalkozik a városi zöldterületek megújításával. A „Zöld Budapest” stratégiai célkitűzés alatt kulcsprojektként szerepel a „II. 11. Városi parkok láncolata program”, amelynek része a „Népliget megújítása” (egyúttal „KÉK-ZÖLD HÁLÓZAT” akcióterület). A Népliget régóta tervezett megújításával egy olyan komplex, közcélokot szolgáló funkciókínálat, városi park kialakítása a cél, amely a növényzet megújítása és védelme, valamint az alapszintű parkinfrastruktúra fejlesztése mellett tartalmaz szabadidős és rekreációs lehetőséget biztosít a látogatók számára. Az ITS 5.000 mFt-ot, kedvezőbb pénzügyi helyzetek esetén 15.000 mFt-os költségkeretet tervez a park megújítására a 2027-ig tartó pénzügyi ciklusban.

A Népliget környezetében további fejlesztéssel érintett területek: a „VÁROSFEJLESZTÉS A BARNAMEZŐS TERÜLETEKEN” akcióterület része a Népligettel szomszédos „Kőbányai út kulturális tengely”. Az ITS „II.3. EMBLEMATIKUS BUDAPESTI TENGELYEK PROGRAM” részét képezi az Üllői út megújítása. A megújítás része „a népligeti felüljáró leromlott állapotának rendezése, a Könyves Kálmán körúti csomópont humanizálása”.

Radó Dezső Terv - Budapest Zöldinfrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akcióterve 2021. (665/2021. (III.31.) Főv.Kgy. hat.)

A Radó Dezső Terv funkciója, hogy a Fővárosi Önkormányzat számára meghatározza a közvetlen kompetenciájába tartozó, valamint a közreműködésével, érdekképviselői (lobbi) tevékenységével megvalósítandó zöldinfrastruktúra fenntartási és fejlesztési feladatokat. A „Népliget megújítása” a „Pesti városi parkok” akcióterület kulcsprojekteként részeként jelenik meg a stratégiában. A terv megállapítja, hogy a pesti belvárosra egészen a hagyományos, sűrűn beépített városi szövet jellemző, nagyon kevés kondicionáló zöldfelülettel és zöldhálózattal. Ezért is kulcsfontosságú a Margitsziget -

Városliget - Népliget, mint nagy területi zöldhálózati elemek alkotta félköríves park-láncolat zöldfelületi, zöldhálózati fejlesztése rekreációs és városökológiai szempontból egyaránt.

A projekt célja, hogy a leromlott eszközállományú, rossz megítélésű és zöldterületi szempontból alulhasznosított Népliget olyan komplex, közcélokot szolgáló városi zöldterületként kerüljön megújításra, amely az alapszintű park infrastruktúra fejlesztése mellett tartalmaz szabadidős és rekreációs lehetőséget biztosít a látogatók számára, alternatívát kínálva a jelenleg túlhasznált városi parkok mellett. Mindezen fejlesztéseknek a meglévő értékes növényzet, a kedvező zöldfelületi arány megőrzése mellett, valamint a történeti kertként őrzött kultúrtörténeti értékek megerősítését is kell szolgálniuk.

Kőbánya Budapest X. kerület városfejlesztési koncepciója – Iparvárostól parkvárosig (2007)

Budapest Főváros X. kerület Kőbánya Önkormányzat Képviselő-testülete a 1271/2007. (XI.15.) KÖKT határozattal hagyta jóvá Budapest X. kerület Városfejlesztési Koncepcióját, amely a készítésekor hatályos jogszabályi környezetben, az akkor érvényben lévő fővárosi fejlesztéspolitikai dokumentumokban foglaltak figyelembevételével készült. A koncepció a fejlesztéseket szakági elemekre bontja. A 2.5. *Zöldterületek* fejezet külön foglalkozik a Népligettel a 2.5.1. *Népliget* alfejezet alatt, amelyben megállapítja, hogy a terület átfogó rekonstrukcióra szorul. A koncepcióban javaslatként szerepel, hogy a kerületnek el kell érnie, hogy a Főváros megkezdje az értékes parkterület felújítását, amit néhány új, a térségnek identitást adó funkcióval (pl. műjégpálya) ki kell egészíteni.

X. kerület Integrált Településfejlesztési Stratégia (2015)

A Népliget akcióterületen belül 4 nagyobb projekt került meghatározásra. A Népliget területére az ATP 2.3 számú „A Népliget komplex zöldterületi fejlesztése” projekt vonatkozott, melynek célja Kőbánya zöldfelületeinek rekreációs célokat szem előtt tartó minőségi és mennyiségi fejlesztése.

Kiemelt program az ITS-en belül az Egészségház felújítása, a MÁV körvasút fejlesztése, valamint az Opera Műhelyház bővítése a MÁV Északi Járműjavító területén. Fontos megjegyezni, hogy a programok közül az ITS-ben meghatározottak szerint egyiket sem a Kőbányai Önkormányzat finanszírozza.

Józsefváros Településfejlesztési Koncepció 2019-2030 (2019) és Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia – Felülvizsgálat (2020)

A Népliget kapcsán mindkét dokumentum lényegesnek tartja az aktív, kerülethatárokon átnyúló kapcsolat megteremtését, erősítését, mivel jelenleg a Könyves Kálmán körút jelentős elválasztó hatással bír. A koncepció a Népligettel szomszédos két városrész (Ganz-negyed, Tisztviselőtelep) esetében eltérő fejlesztési célokat határoz meg. A **Ganz-negyed** (amelynek része a volt Józsefvárosi pályaudvar területe is) esetében lényeges szempont a tervezett funkcióváltó barnamezős rehabilitációk megvalósulásán keresztül azok sokszorozó hatásának kiaknázása, így további fejlesztések ösztönzése. A negyedben kívánatos az erős, megújulni tudó gazdasági szerepkör megőrzése, mely ösztönzi a gazdasági struktúraváltást, a zöld gazdaság, a zöld ipar irányába való elmozdulást. A stratégiában a Ganz-negyed egy nagyobb, Kerepesdűlőt és a Százados-negyedet magában foglaló akcióterület részeként jelenik, ahol fejlesztések hangsúlya inkább a két utóbbi városrészre esik. A stratégiában fontos elemként szerepel az ún. Kerepesdűlői feltáró út létrehozása, amely új feltáróútként a Ganz-negyed megújítását is. Az út az Asztalos Sándor utcával párhuzamosan, a vasút túloldalán kerülne kialakításra, összekötve a Dózsa György utat a Kőbányai úttal (további ütemekben bekötéssel a Vajda Péter utcáig). A Ganz-negyedet – a koncepcióban megfogalmazott célok érdekében – a kerületi önkormányzat a közelmúltban kiemelt fejlesztési területté nyilvánította.

A **Tisztviselőtelep** esetében a koncepcióban megfogalmazott cél a kínálkozó gazdasági lehetőségek kiaknázása, az intézményi és irodaházi funkciók fejlesztésének elősegítése a peremterületeken. Lényeges a kerülethatárokon átnyúló kapcsolatok erősítése, így elsősorban a Népliget bekötésének segítése. A stratégia szerint a Tisztviselőtelep akcióterületen az egyik fejlesztési kihívás a magasabb és intenzívebb intézményi karakterű területek átalakulásának és gazdasági szerepének továbbá cél a Népligettel való aktív kapcsolat megteremtése.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Településfejlesztési Koncepció, Integrált Településfejlesztési Stratégia (2015)

A IX. kerület viszonylag kis szakaszon, a nagyforgalmú Üllői út által elválasztva szomszédos a Népligettel. Ebből kifolyólag sem a koncepció, sem a stratégia nem tartalmaz célt vagy fejlesztési elemet, projektet a Népliget viszonylatában. A dokumentumokban az érintett szakasz Külső-Ferencváros városrészhez tartozik, de a fejlesztési elképzelések hangsúlya a kerületrész belső területeire esik. Hasonló a helyzet az Üllői úttal kapcsolatban is, ahol a különböző közlekedésfejlesztési célok és projektek a Nagyvárad tér és a Kálvin tér közötti szakaszra koncentrálnak.

Összegzés

- ▶ **A hatályos fejlesztési tervek alapján legfőbb prioritás a Népliget rekreációs célú hasznosítása, fontos szempont a terület minőségi megújítása, valamint a kerületközi megközelítési kapcsolatok javítása.**
- ▶ **A Népliget környezetében több állami, ill. fővárosi finanszírozású projekt megvalósítása is folyamatban van.**

Vonatkozó településrendezési dokumentumok

Budapest településszerkezeti terve és a Főváros rendezési szabályzata

A Fővárosi Közgyűlés 2015. január 28-án fogadta el Budapest településszerkezeti tervét az 50/2015. (I. 28.) Főv. Kgy. határozattal (**TSZT**), valamint a Fővárosi rendezési szabályzatról szóló 5/2015. (II. 16.) Főv. Kgy. rendeletet (**FRSZ**). Többszöri módosítást követően jelenleg a 2021-ben az új területrendezési törvény (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény) rendelkezései alapján felülvizsgált településrendezési eszközök vannak hatályban: a 364/2021. (II. 24.) Főv. Kgy. határozattal módosított TSZT és a 13/2021. (III. 4.) Főv. Kgy. önkormányzati rendelettel módosított FRSZ

A TSZT Szerkezeti tervlap 1. Területfelhasználás tervlapja a Népliget zöldterületként funkcionáló részét (Óliget és Újliget) *városi park (Zvp)*, míg a Ferencváros és Építők sporttelepét beépítésre szánt, *különleges – nagyterjedésű sportolási célú terület (K-Sp)* területfelhasználási egységbe sorolja. A Kőbányai út felé eső, egykor a parkhoz tartozó mára beépült területsávot *nagy részint intézményi, jellemzően szabadonálló jellegű terület (Vi-2)* és a Taraliget lakópark területét *nagyvárosias, jellemzően szabadonálló jellegű lakóterület (Ln-3)* területfelhasználási egységbe sorolja.

A TSZT Szerkezeti tervlap 2. Közlekedési infrastruktúra tervlapja szerint a Népligetet minden oldalról szerkezeti jelentőségű közlekedési létesítmények határolják: I. (Könyves Kálmán körút, Üllői út) és II. (Kőbányai út) rendű főutak, valamint országos törzshálózati vasútvonal (körvasút).

A TSZT Szerkezeti tervlap 3. Az épített környezet értékeinek védelme a) Más jogszabállyal érvényesülő művi értékvédelmi, örökségvédelmi elemek tervlapja szerint a Népliget történeti kert, továbbá területén műemlékek találhatók (*Műemlék, Műemléki környezet területe*).

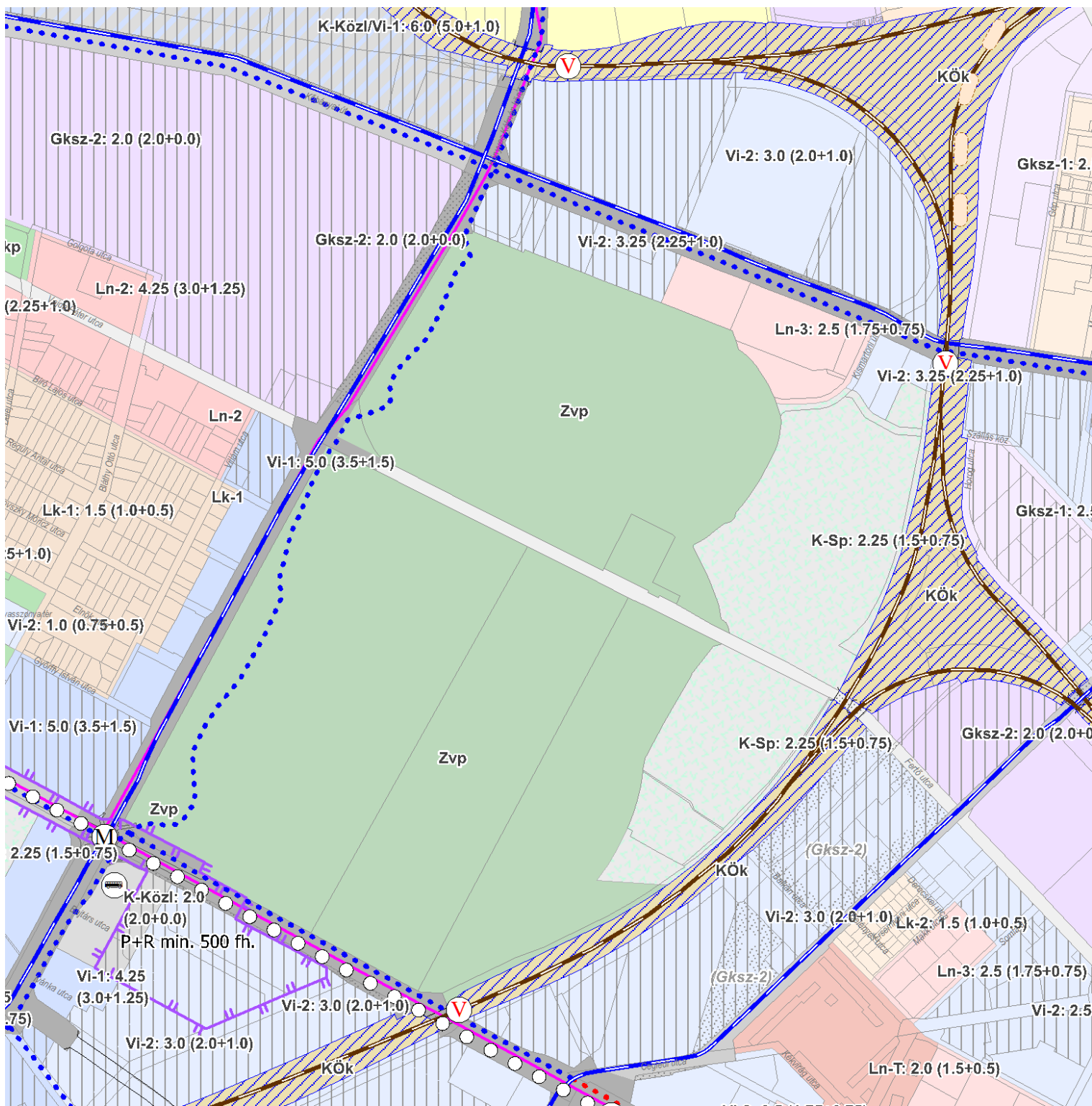
A TSZT Szerkezeti tervlap 4. Zöldfelület-, táj- és természetvédelem tervlapja alapján a Népliget zöldterületként funkcionáló területe *karakterében megőrzendő közpark* továbbá érinti a BATrT-ben lehatárolt *Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete*. A határoló utak közül a Könyves Kálmán körút, valamint a Kőbányai út mentén található *Településképvédelmi jelentőségű meglévő fasor*.

A TSZT Szerkezeti tervlap 5. Környezetvédelem, veszélyeztetett és veszélyeztető tényezőjú területek tervlapja alapján a Könyves Kálmán körút mentén húzódik a belvárosi *kibocsátás-csökkentési zóna*.

Az FRSZ 1. melléklet a területfelhasználási egységek beépítési sűrűsége és az infrastruktúra elemek tervlapja alapján a Népliget nagy része beépítésre nem szánt terület (Zvp – Városi park), ahol beépítési sűrűség nem került meghatározásra. A *beépítésre szánt, különleges – nagykiterjedésű sportolási célú terület (K-Sp)* terület bs értéke 2,25, amelyből a bsá értéke 1,5, a bsp értéke 0,75⁴.

⁴ FRSZ 4.§ (2) alapján a beépítési sűrűség 1. mellékletben jelölt értéke (bs) a területfelhasználási egység szerint elhelyezhető funkciókra vonatkozó általános sűrűségi értékből (bsá) és a parkolás épületen belüli támogatása céljából kizárólag az épületen belül elhelyezhető parkolók számára – a kiszolgáló közlekedési területeikkel együtt – igénybe vehető parkolási sűrűségi értékből (bsp) tevődik össze.

FRSZ 1. MELLÉKLET - KIVONAT

9/2019. (III.22.) önkormányzati rendelet Népliget és környéke: Könyves Kálmán körút, Kőbányai út, vasútvonal és Üllői út által határolt terület KÉSZ

A 2019-ben elfogadott kerületi építési szabályzat a Népliget teljes területére vonatkozó előírásokat tartalmaz, amely a 30/2019. (XII. 20.) Ök. rendelettel módosításra került abból a célból, hogy megteremtse az épülő Közlekedési Múzeum és a Népliget közötti, komfortos gyalogos összeköttetés kiépülésének lehetőségét.

A KÉSZ – a korábbi KSZT-vel ellentétben – már a hatályos magasabb rendű jogszabályoknak megfelelően, a fővárosi terveszközökben foglaltakhoz igazodva határozza meg az építési övezetek és övezetek rendszerét, valamint rendelkezik az építési előírásokról.

	Övezeti jel	Beépítés mértéke (%)				Zöldfelületi arány (%)		Legnagyobb épületmagasság (m)	
		terepszint alatt		terepszint felett		min.	jelenleg	max.	jelenleg
		max.	jelenleg	max.	jelenleg				
Taraliget lakópark	Ln-3/1	60	kb. 24	35	25	35	kb. 30	16	kb. 18
Ganz Kft. Irodaház telke	Vi-2/1	60	kb. 34	35	5,9	35	kb. 37	14	kb. 12
Benzinkút és gyorsétterem	Vi-2/2	60	kb. 2	35	20,6	35	kb. 13	14	kb. 4
Szakorvosi rendelő, lakóépület, kertészet	Vi-2/3	60	kb. 10	35	26,8	35	kb. 30	14	kb. 9
FTC északi sporttelep	K-Sp/1	40	0	40	8,9	25	kb. 28	14	kb. 12
FTC déli sporttelep	K-Sp/2	40	0	40	6,7	25	kb. 47	18	kb. 9
Újligeti parkrész	Zvp-U	0	0	2	0,3	80	kb. 76	7,5	kb. 6
Óligeti parkrész	Zvp-O	0	0	3	1,1	70	kb. 76	7,5	kb. 18
vasúti közlekedési terület	KÖk-1	-	0	5	2,5	-	kb. 10	7,5	kb. 9
vasúti delta	KÖk-2	-	0	10	49,5	25	kb. 35	7,5	kb. 4

A KÉSZ 4.§-a rendelkezik a természeti környezet védelméről és a zöldfelületek kialakításáról, melynek részeként előírásra kerül, hogy hol kell fasort telepíteni, hol lehet fát kivágni és mindezek milyen módon történhetnek.

Az 5.§ értelmében épületet elhelyezni csak teljes közművesítettség mellett lehet, egyedi szennyvízkezelő berendezés és egyedi zárt szennyvíztároló nem létesíthető, valamint szennyvíz szikkasztása nem megengedett. A városkép védelme érdekében transzformátort térszín alatt vagy

egyéb rendeltetést is tartalmazó épületben kell elhelyezni, terepszint felett távhővezeték és önálló antennatartó szerkezet (torony) nem létesíthető.

A 6-11. §-ok részletesen rendelkeznek a közlekedésre és a parkoló kialakítására, a személygépjármű, autóbusz és kerékpár tárolására vonatkozó előírásokról

A 12-13. § kitér arra, hogy a területen hulladék- és ömlesztettanyag-tároló kizárólag a főépület részeként létesíthető, autómosó, valamint közforgalmat szolgáló üzemanyag-töltő állomás – az elektromos töltőpont kivételével – nem létesíthető, továbbá mobil üzemanyag-töltő állomás nem helyezhető el.

A KÉSZ 14-36. §-a rendelkezik az építési övezetek és övezetek részletes előírásairól, meghatározva az építés mikéntjét és – különösképpen a beépítésre nem szánt övezetek esetében – azok helyét, bizonyos építési övezetek esetében épület létesítéséhez feltételül szabva különböző közlekedési rendszerek meglétét.

A KÉSZ két melléklettel rendelkezik, melyek közül az 1. melléklet a szabályozási tervet, a 2. melléklet a beépítési paramétereket tartalmazza.

[→ MELLÉKLET](#)

Összegzés

- ▶ **A fővárosi és kerületi településrendezési eszközök a Népliget meglévő, ill. tervezett használatának megfelelő építési övezeti, övezeti besorolásokat és előírásokat tartalmaznak.**
- ▶ **A kerületi építési szabályzat a fővárosi településrendezési eszközök elfogadását követően készült, ezért a fővárosi tervekben szereplő előírások maradéktalanul érvényesülnek a KÉSZ-ben.**

2.10. EGYÉB TERVI ELŐZMÉNYEK

A Népligetre számos terv és koncepció készült az elmúlt évtizedekben, amelyek közös jellemzője, hogy szinte semmi nem valósult meg belőlük. Szinte minden fővárost érintő tervi dokumentum számol a városi park fejlesztésével, azonban a tényleges programalkotás és költségvetési források hiánya miatt a szükséges fejlesztések nem valósulnak meg. Ennek megfelelően fejlesztése vagy inkább állapota szinten tartása ad hoc döntéseknek megfelelően történik. Ezért aztán a legkevésbé vonzó fővárosi nagyparkok közé sorolják, annak ellenére, hogy köztudottan hatalmas fejlesztési potenciállal rendelkezik.

„2007 – Népliget zöldfelületi rehabilitációja”

A „Települési területek megújítása” Európai Uniós pályázathoz 2007-ben a Főpolgármesteri Hivatal Környezetvédelmi Ügyosztálya készített egy előzetes megvalósíthatósági tanulmányt, majd a Népliget zöldfelületi rehabilitációja címmel egy megvalósíthatósági tanulmányt. Ennek dokumentációja kihangsúlyozza, hogy a Népliget revitalizációja rendkívül időszerű és összvárosi érdek. A megújítástól a környezet presztízsének növekedését, a rossz közvélekedés megváltozását várja. A beavatkozásra többlépcsős javaslatot tesz, amelyek a következők:

Az elképzelések általános céljai között szerepel a szabadidős tevékenységek fejlesztése, mintegy új rekreációs zóna kialakítása, valamint egy komplex közterületi-zöldfelületi revitalizáció.

A tanulmány három konkrét tervjavaslatot ad az indító projekthez, három eltérő koncepcionális elgondolással.

Az uniós prioritásoknak megfelelően és egy összetett kritériumrendszer alapján a megbízó a harmadik változatot találta a legmegfelelőbbnek, amelynek központjában az Óliget megújítása áll, a Díszter – Nagyvendéglő – Mutatványos tér tengelyre szervezve. Intenzív használatra kialakított közparki fogadóteret tervez vízi architektúrával.

A harmadik tervváltozat megvalósítani kívánt egyik projektje a „Népliget-promenád”, amely a Mutatványos tér és a Nagyvendéglő között egy funkcióbővítő rehabilitációt helyez kilátásba, másik projektje a Tölgyfás játszótér felújítási programja. A fejlesztési elképzelés tartalmazta továbbá a Planetárium és az egykori E-klub közötti tengely újjáélesztését, az új tengelyek menti növénytelepítést.

A mintegy 2 milliárd forintból megvalósuló Népliget-Promenádtervet és a több mint 2,5 milliárd forintos játszótér rekonstrukciót részben Európai Unió forrásokból, részben a Fővárosi Önkormányzat költségvetéséből kívánták finanszírozni. A projektek számbavételekor említésre kerül egy magánbefektetői (4 milliárd Ft) forrásból elképzelt kapcsolt projekt, amely a Nagyvendéglő – eredeti formában történő – felújítását célozza. A Tölgyfás játszótérre már korábban, 2007-ben elkészültek a felújítás engedélyezési tervei, ezért a tanulmányban ezzel részletesebben nem foglalkoznak.

2014 – Népliget Fejlesztési Koncepció

A dokumentumot a Consultant Mérnöki Iroda Kft., a Corvinus Egyetem, a Mű-Hely Tervező és Tanácsadó Zrt., az E-Sports Management Kft, valamint a Jaczkovics Ügyvédi Iroda munkatársai készítették a Kiemelt Kormányberuházások Központjának megbízásából. A fejlesztési koncepció leszögezi, hogy elsődleges feladat a Városi Közpark új – adottságainak megfelelő – pozicionálása, a város zöldfelületi rendszerében való méltó helyzetének biztosítása. A határozott és átfogó – a környezetével összhangban álló – fejlesztések végrehajtása. Kiemelkedően fontos a közpark elérhetőségének, megközelítési lehetőségeinek, áttekinthetőségének és közbiztonságának javítása, valamint olyan új funkciók elhelyezése, amelyek az elsődleges rekreációs szerepet nem veszélyeztetik.

Fejlesztési axiómaként kezelhető, hogy a Népliget megújítása nem valósítható meg pusztán a Népligeten belüli területek, vagy funkciók rehabilitációjával. A környező városrészek újra pozicionálása, az alulhasznosított területek megújítása, és a környezettel való kapcsolatok fejlesztése szükséges a közpark újjászületéséhez.

A fejlesztési koncepció maximálisan figyelembe veszi Budapest főváros integrált fejlesztési stratégiáját (Budapest2020), amely 7 akcióterületet jelöl meg, mint kiemelkedően fontos fejlesztési célterületet. Ezek közül az egyik igen fontos a Népliget és térsége. Az akcióterületen belül a terv több megvalósított, folyamatban lévő, illetve várható fejlesztéssel számol. Ezek közül kiemelkedik a Nemzeti Közszolgálati Egyetem fejlesztése az Orczy kert területén, az FTC Stadion a Könyves Kálmán krt.-Üllői út sarkán, valamint az 1-es villamos meghosszabbítása és a körút ennek megfelelő kialakítása. Távolabban számol a fejlesztési stratégia az egykori Bólyai Laktanya területének ingatlanfejlesztésével, az Északi Járműjavító területének revitalizálásával, valamint az egykori Ganz-Mávag iparterület és a Józsefvárosi pályaudvar területének funkcióváltásával. Az akcióterület egészének átalakulása kedvező hatással lesz a Népliget megújulására, ugyanakkor a Népliget fejlesztése visszahat a környezet megújítására.

A fejlesztés lehetséges scenáriói, forgatókönyvei

A Népliget fejlesztése hosszú és nagy távlatban többfajta scenárió mentén is elképzelhető. Az egyes scenáriók alakulása a főváros egészét is befolyásoló hosszabb távú várospolitikai döntésektől függ.

Az egyik lehetséges scenárió a sport kiemelt fejlesztésére alapulhat. A Népliget-sportliget scenárió alapja, hogy a fentiekben vázolt akcióterületen megvalósuló beruházások távlatban esetleg olimpiai sportágak helyszínei lehetnek. Az akcióterület kiváló meglévő és fejleszhető kapcsolatokkal rendelkezik a Népstadion környezetében meglévő, a Csepel-észak térségben kialakítandó sportterületekkel valamint a galopp és ügető pályák térségével.

A megvalósított FTC labdarúgó pálya, a jelenlegi FTC sportterület az Építők sportterülettel egyesítve, az Orczy kert sportlétesítményei, a Józsefvárosi pályaudvar területén kialakítható sportliget, a környező ipari területek felszabaduló nagycsarnokai, az egykori Bólyai Laktanya területének hasznosítása a Népliget térségét egyfajta sportligetként pozícionálhatná.

A másik lehetséges scenárió a Népliget kulturális intézményeinek bővítésével számol. A terv kidolgozásakor a Planetárium és az egykori Jurta Színház helyén működő Liget Club&Bar szórakozóhely még működött. Ez a scenárió abból indul ki, hogy a Népliget már történeti kialakulásából adódóan is egyfajta Városligetet „tehermentesítő” közparkként jött létre. A kulturális scenáriót támogatja az Északi Járműjavító úgynevezett Eiffel csarnokának az Operaház számára történt átadása.

A harmadik lehetséges scenárióban a Népliget egyfajta “városerdőként” funkcionál. Ebben a scenárióban a Népliget természeti adottságainak megtartása, feljavítása és magasabb szinten történő hasznosítása a kiemelt cél. A Népliget otthont adhat a lakosság szabadidős sportolás lehetősége mellett az arborétum jellegű hasznosítás továbbfejlesztésének, egyfajta városerdő kalandparknak, lombkorona sétányoknak, rekreációs vízfelületeknek, futó, „Nordic-Walking”, kerékpáros esetleg lovas útvonalaknak. Ebben a scenárióban különösen hangsúlyos az Orczy kerttel való intenzív kapcsolat kialakítása az Elnök utca mentén, a környező városrészekkel kapcsolatot tartó belépési pontok esztétikus és a park jelenlétét nyilvánvalóvá tevő kialakítása.

2016 – Budapest 2024 – Olimpiai és Paralimpiai Játékok rendezés jogának elnyeréséért folytatott pályázat

2016. januárban a fővárosi közgyűlés a 6/2016. (I. 27.) határozatával fogadta el az „Olimpia 2024 Budapest – Helyszínekiválasztási javaslat” c. dokumentumot, mely az olimpiai játékok rendezési jogáért kiírt pályázat 1. szakaszára volt benyújtandó.

A Helyszínekiválasztási javaslat által meghatározottak alapján, a sportinfrastruktúra fejlesztést használva alapnak, a Népliget több sportág számára lett volna képes minőségi otthont adni mind az Olimpiai és Paralimpiai Játékok idejére. Az olimpiától függetlenül tervezett sport-infrastruktúrát felhasználva a multifunkciós csarnokban a tollaslabda, valamint a taekwondo versenyek kerülhetnek volna lebonyolításra. (A multifunkcionális sportcsarnok az olimpia elmaradása ellenére épül a Népligettel szemben.) A labdarúgó pályák ideiglenes lefedésével, öntözőrendszer, valamint lelátók kiépítésével a gyeplabda versenyek megrendezése volt tervezett.

A játékok ideje után a területen 14 labdarúgó pálya, egy 3000-3500 férőhelyes labdarúgó stadion, egy multifunkciós sportcsarnok és uszoda, valamint a sportolók számára többszintes apartman épület és parkolóház állt volna a terv szerint rendelkezésre.

3. Helyzetértékelés

3.1. ÉRTÉKEK

Budapest zöldhálózatában betöltött jelentős szerep

A Népliget Budapest egyik legnagyobb területű közparkja, a fővárosi zöldhálózat egyik fő alkotóeleme, amely jelentős méretű és intenzitású zöldfelületével kedvezően befolyásolja a városklímát, illetve szigetszerűen élőhelyet biztosít számos növény és állatfajnak az intenzív beépítésű városszövetben is.

A park kedvező városszerkezeti adottságai

A városi park egyaránt szolgálja a közvetlen környező és a távolabbi területek lakosságának rekreációs igényeit. A terület kiváló városszerkezeti pozícióját a meglévő kötőpályás közlekedési kapcsolatai – egy nagy kapacitással üzemelő metró és több **villamosvonal** – határozzák meg. Az **M3-as metró** Népliget megállójából a park közvetlenül megközelíthető. A park rekreációs szerepe jelentősen megnövekszik, amennyiben a környező városrészek revitalizációja, rehabilitációja megvalósul.

Kerttörténeti értékek

A Népliget **történeti kert**ként őrzi még kialakulásának és fejlődésének több, meghatározó, értékes elemét. A park belső szerkezetében még jól felismerhetők az eltérő időszakokban létrehozott kertépítészeti elemek és az itt működtetett funkciók lenyomatai. Változatlanul megmaradt az első nemzetközi autóversenynek is helyet adó, sajátos vonalvezetésű belső sétányrendszer. Több értékes építészeti alkotás áll még a park különböző részein, igaz, hogy leromlott, vagy romos állapotban. **Műemléki védelem** alatt áll a Víztorony és az egykori Oroszlános kút maradványa.

A parkterület színvonalát emelik a határoló területek épített környezetének értékei is. A Kőbányai út menti, **műemléki környezet**be tartozó területsávban két értékes épületet helyezett **helyi védelem** alá a X. kerületi Önkormányzat: az egykori Vámház, továbbá a jelenleg orvosi rendelőintézet épületeit.

Zöldfelületi adottságok

A kiemelkedő zöldfelületi adottságokkal bíró park fő értékét a dendrológiai és kerttörténeti szempontból **értékes faegyedek**, facsoportok, fasorok; a pihenést és rekreációt szolgáló **tisztások** és a történeti szerkezetű **díszkertek** (Díztér, Lengyel sétány) adják.

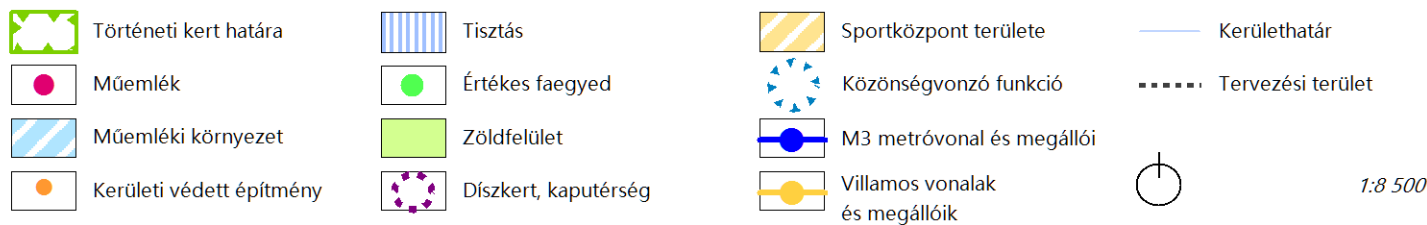
Közönségvonzó funkciók

A Népliget népszerűségének és látogatottságának növekedéséhez mindenkor hozzájárultak az itt található kulturális és sportlétesítmények, valamint a legkülönbözőbb rendezvények.

Rendszeresen használt parkfunkcióként az egykori Centenárium park mellett kialakított **kültéri fitness park**, valamint az ELMŰ telep mellett újonnan kialakított **játszóteret** lehet megemlíteni. Az **FTC sportközpont**, valamint az ÉPÍTŐK **tenisztelep** lekerített sporttelepei bár nem korlátlanul közhasználatú területek, de nagyszámú közönséget vonzanak.

ÉRTÉKTÉRkép

3.2. KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

Izolált területi működés, gyalogos kapcsolatok hiánya

A városszerkezetben a legnagyobb izoláló hatást a határoló **vasúti pálya** fejt ki, amely a Népliget teljes keleti részét elválasztja a mögötte található lakó- és intézményi területektől. Így a nagyobb kőbányai lakóterületek felől a park csak nehezen, nagyobb kerülőkkel érhető el, de a Kőbányai út felőli elérhetősége is korlátozott.

A keleti parkrészek és a sportpályáknak a sugár irányú főútvonalak (Könyves Kálmán körút, Üllői út) felőli megközelítését lehetővé tevő **feltáró út hiányzik**. A határoló **nagyforgalmú közutak** nehezen átjárhatóak, az Üllői úti **közúti felüljáró** műtárgya is komoly fizikai akadályt képez, mindezek megnehezítik a park gyalogos és kerékpáros megközelítését. Az FTC sporttelepei a park keleti oldalán az átjárást korlátozzák.

A Népliget a környező funkciókkal nem tud szoros kapcsolatot létrehozni elsősorban a **gyalogos kapcsolati hiányok** miatt. Az egykori Északi Járműjavító területén megjelenő kulturális funkcióknak (Eiffel Műhelyház, tervezett Közlekedési Múzeum), vagy a volt Bólyai laktanya területén épülő új kézilabda csarnokkal az elérés még nem direkt. A Könyves Kálmán krt.-i új irodaterületektől az átkelési lehetőség, **funkcionális kapcsolat** hiányos, míg a Balkán u. menti lakóterületekkel nincs kapcsolata a parknak.

Műszaki infrastruktúra beékelődése a közparkba

A Népligetben több, a szabadidős és rekreációs tevékenységet zavaró, valamint a parkképbe nem illeszkedő funkció, vagy építmény található. Ezek közül az egyik legjelentősebb az **elektromos alállomás** létesítménye. A **nagyfeszültségű légvezetékek**, valamint az azokhoz kapcsolódó tartószerkezetek parkban történő elhelyezkedése zavaró. A parkon belül – elsősorban a Vajda Péter utca, és a belső útgyűrű déli szakasza mentén – **nagy a gépkocsiforgalom** és a **szabálytalanul parkolók** száma, ezek **lég- és zajszennyezése** a park látogatóinak komfortérzetét is jelentősen csökkenti. A korábban egyéb funkcionális igények miatt kialakított **sétányok burkolata indokolatlanul széles** és korszerűtlen. Az egykori trolibusz-végállomás kialakítása korszerűtlen, a park területére mélyen benyúlóan nagy területet foglal el, városképi szempontból zavaró. A korábbi végállomás területén és a vele szomszédos belső gyűrűn napközben az üzemem kívüli **autóbuszok tárolása** történik.

Korlátozott közhasználatú létesítmények a parkban

Nagy a területen belül a kerítéssel sportolási, műszaki, vagy egyéb célokra leválasztott, elzárt, vagy **közhasználati korlátozással érintett területek** aránya. A park területén szigetszerű elválasztó elemet képeznek a tenisztelepek. A jelenleg használaton kívül álló ÁBRIS Teniszakadémia és a SOTE tenisztelepe, valamint a működő Építők tenisztelep átjárhatatlan, akadályt képeznek, amelyek üzemelés alatt csak térítés ellenében vehetők igénybe.

Rossz állapotú területrészek és épületek

A vizsgált terület egyes részein épületek és építmények **állapota rossz, rendezetlen**. A liget fő megközelítési pontjaként funkcionáló délnyugati kaputárság környezete méltatlan. A Kőbányai út mentén használaton kívüli és alulhasznosított ingatlanok találhatóak, rendezetlen településképet eredményezve. A park zöldfelületei helyenként koncepció nélkül telepítettek, a karbantartás intenzitása – az alulfinanszírozottságból, és az elégtelen munkaerőből adódóan – alacsony. A játszóterek felújítására, fejlesztésére mielőbb szükség lenne. Az **épületek** legtöbbje rossz állapotú.

Magyarország első planetárium a egyik legszelebb körben ismert és látogatott létesítmény volt a parkban, amelynek egykori modern épülete sajnos mára ugyancsak leromlott állapotba került, emiatt az intézmény néhány éve bezárt. A víztorony épületét jelenleg lakás céljára bérlik.

Rendezetlen tulajdonviszonyok

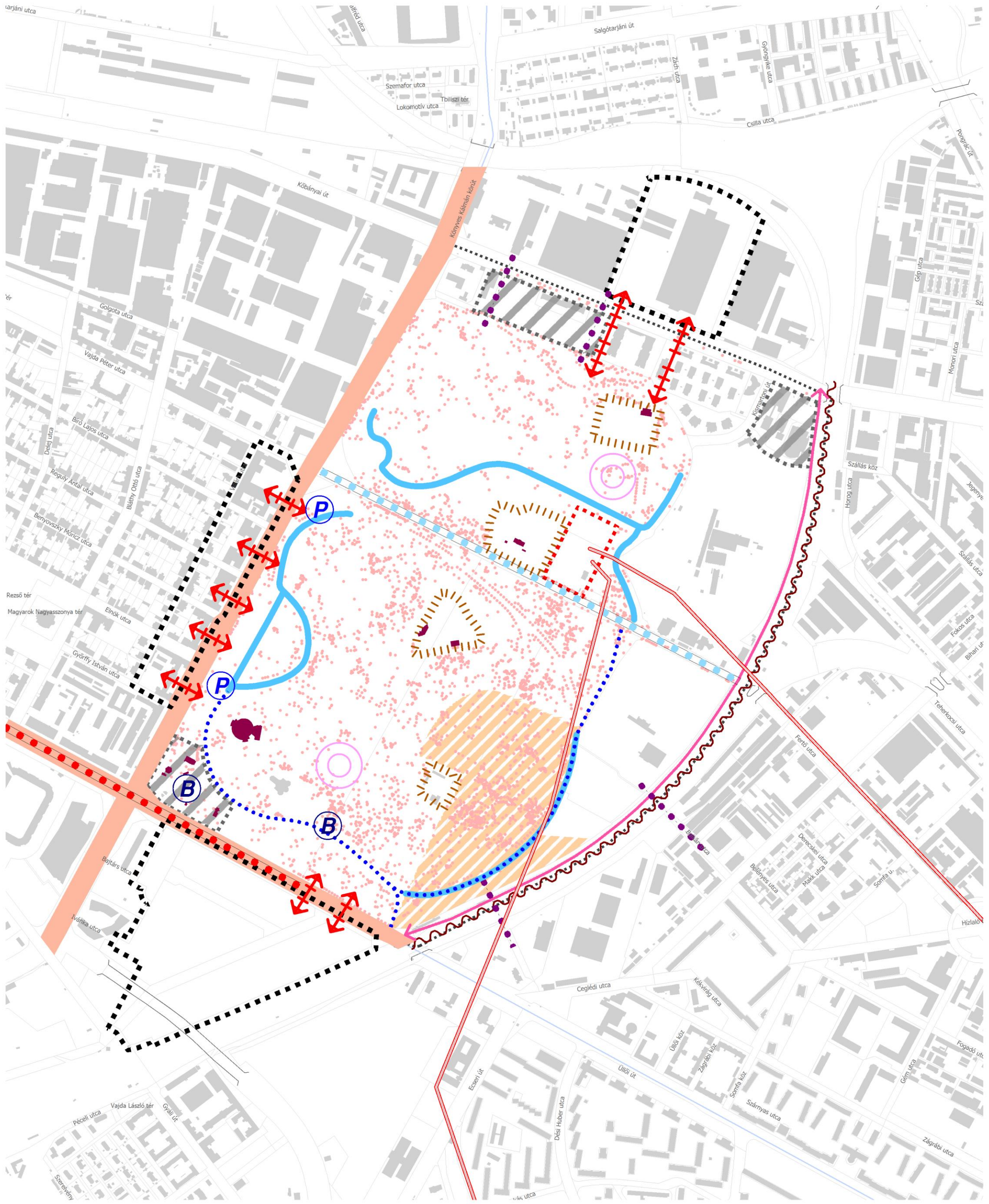
A közpark területén található telkek nagy részén több tulajdonos osztozik. A telkek nagy többségén peres eljárás, lejárt bérleti viszonyok melletti üzemelés, területhasználat, vagy strukturálatlan építményhasználati szerződések találhatók. Az ingatlanok rendezetlen tulajdonosi és bérleti viszonyai, a hasznosítás szempontjából korlátozást jelentenek.

Degradálódott környezeti állapot

A Népliget egészére jellemző a leromlott állapot, mind növényegészségügyi szempontból, mind a környezetarchitektúra elemek műszaki állapota tekintetében, de különösen az Óliget déli és keleti oldalán található erősen leromlott állagú faállomány és parkrész található.

Alapinfrastruktúra hiánya miatti rossz komfort

A park gyalogos felületei, burkolatai nagyrészt elavultak, ezért részben, vagy egészben felújításra szorulnak. Az egykori autóversenypálya indokolatlanul széles burkolt felületei szintén felülvizsgálatot igényelnek a tervezett parkfunkciók alapján. A közpark használatához szükséges berendezések (padok, szemetesek, közvilágítási oszlopok, stb.) hiányosak és elavultak, nem áll rendelkezésre nyilvános illemhely és elegendő ivókút, illetve térbeli eloszlásuk nem egyenletes. Az elégtelen közvilágítás hozzájárul a park rossz közbiztonsági helyzetéhez. A park területén jelenleg nem található illemhely, csak a terület közelében, a Könyves Kálmán körút – Üllői úti kereszteződésben lévő aluljáróban.

PROBLÉMATÉRKÉP

Vasút elválasztó hatása	Áthaladó gépjárműforgalom	Nagyfeszültségű légvezeték	Invazív faegyed	Kerülethatar
Feltáró út hiánya	Belső gépjármű parkolók	Parkidegen létesítmény (elektromos alállomás)	Kiemelkedően rossz állapotú parkrész	Tervezési terület
Közúti felüljáró elválasztó hatása	Autóbusz tárolás	Korlátozott közhasználatú létesítmény	Rossz állapotú játszótér	
Közút elválasztó hatása	Terhelő hatású forgalmas közút	Rendetlen, rossz állapotú terület és épített környezet	Rossz állagú épület	1:7 500
Funkcionális kapcsolat hiánya	Indokolatlanul széles burkolat			
Hiányzó gyalogos kapcsolatok				

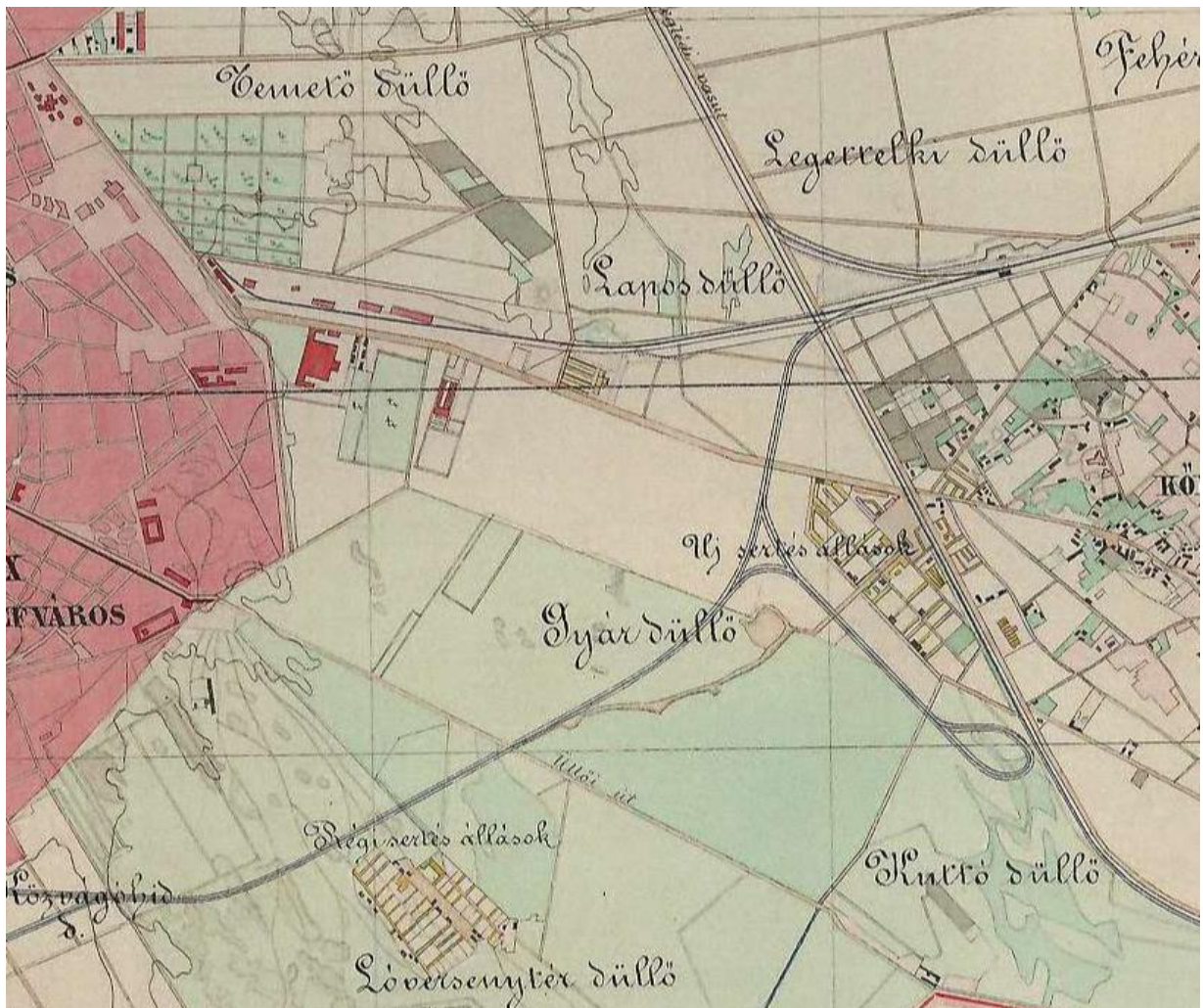
3.3. SWOT ANALÍZIS

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<ul style="list-style-type: none">• Budapest zöldgyűrűjében fontos zöldfelületi elem (legnagyobb és az egyik „legzöldebb” városi park)• kedvező településszerkezeti pozíció• védett történelmi kert• változatos, fajgazdag növényállomány• értékes faegyedek, famatuzsálemek, facsoportok• a keleti sportinfrastruktúra meghatározó szerepet tölt be a város ifjúságának körében• várostörténelmi hagyományok• három irányból városi szintű elérést biztosító kötőpályás és közúti kapcsolatok• a Népliget jelentős részén behajtási korlátozás van érvényben• közvetlen kapcsolat a település-szerkezeti jelentőségű kerékpáros infrastruktúrával• a körút felől csomópontok, mint kaputárségek megközelítési lehetőséget biztosítanak• épületek közmű kiépítettsége megfelelő	<ul style="list-style-type: none">• rendezetlen tulajdonviszonyok• magas bűnözési ráta, szubjektív biztonságérzet rossz, ebből fakadó negatív imázs• mágnes funkciók hiánya• hasonló városszerkezeti szerepű parkokhoz képest lényegesen alacsonyabb látogatottság• nincs jól átlátható térstruktúra• nincs szerves kapcsolat a szomszédos városrészekkel• leromlott berendezési tárgyak, utcabútorok, elhanyagolt parkrészek• illemhelyek hiánya• Vajda Péter u. elválasztó hatása• környező barnamezős, alulhasznosított területek• burkolatok rossz minősége (aszfalt, szórt)• transzformátor állomás- idegen funkció• rossz műszaki állapotú építmények• használaton kívüli építmények• jelentős áttaposások a gyepfelületeken• hiányosak a külső zöldfelületi kapcsolatok• degradálódott növényállomány (beteg, balesetveszélyes fák)• invazív növények terjedése (bálványfa, zöldjuhar stb.), magoncosodás• öntözőrendszer kiépítetlen• nagyforgalmú utak zaj- és légszennyezése• vasút zaj- és rezgésterhelése• a közszolgáltatásban résztvevő autóbuszok csúcsidőn kívüli tárolása a Népliget területén• metróállomáshoz kapcsolódó P+R parkolási igényekhez képes korlátozott számú P+R parkoló• a védett övezetbe behajtó gépjárművek száma jelentős

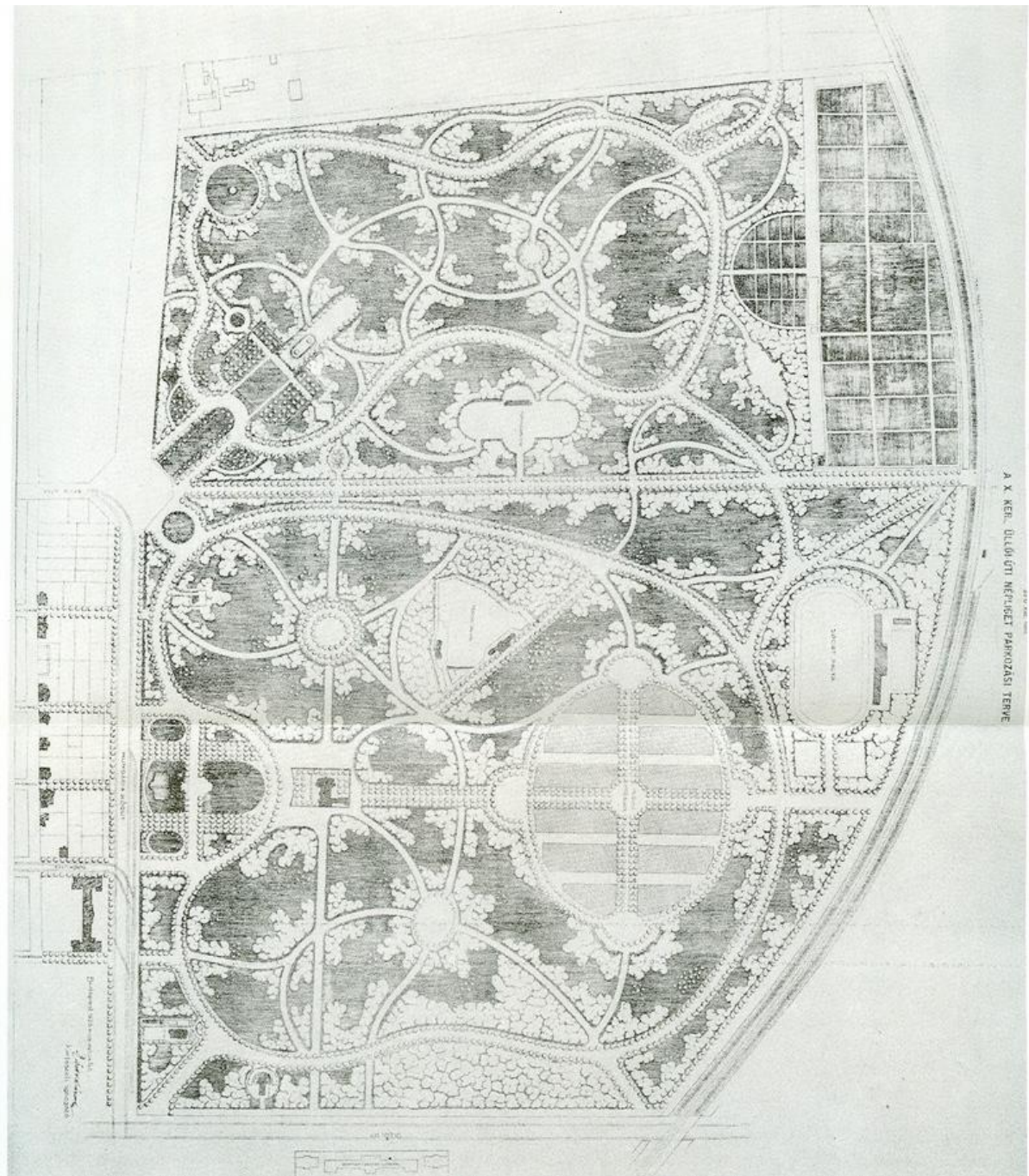
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • környező területek megújítása, ingatlanfejlesztések – imázs váltás, használók köre nő (kulturális, sport és lakóterületi fejlesztések) • innovatív megoldások alkalmazása a zöldfelületi üzemeltetésben • civil szerepvállalás erősödése, alulról jövő kezdeményezések befogadása • városi parkok, zöldfelületek iránti igény nő a városhasználó körében – magas társadalmi támogatottságú projekt • a vizsgálatoktól függően a területen található kút hasznosításának lehetősége • az egykori Nagyvendéglő helyén vendéglátó funkció megjelenése, az üzemeltetésébe a magántőke bevonása • a közelben lévő közparkokkal a kapcsolat megteremtése, élő zöldfelületi hálózat • gyalogos elérhetőség fejlesztése a szomszédos sport és kulturális funkciók irányából, • vasútvonalak integrációja a városi közösségi közlekedési hálózatba, Népliget vmh. • kerékpáros infrastruktúra fővárosi és helyi szintű fejlesztése • a Népliget területén a gépjárműforgalom erőteljes korlátozása, a Vajda Péter utca átmenő forgalmának csillapítása 	<ul style="list-style-type: none"> • tulajdonviszonyok rendezésének elhúzódása, amely akadályozza a fejlesztések megvalósulását • a sportinfrastruktúra és a parkon belüli zöldfelületi fejlesztések nem összehangoltan valósulnak meg. • a parkfejlesztés továbbra sem egységes koncepció alapján történik • a park megnövekedett fenntartási költségeinek finanszírozása bizonytalan • személygépjármű ellátottság további növekedése • hivatásforgalmi és P+R parkolási igények további megjelenése • biztonságérzet tovább csökken, nő a vandalizmus, problémás felhasználók száma

MELLÉKLETEK

2.1. Történeti kitekintés melléklete

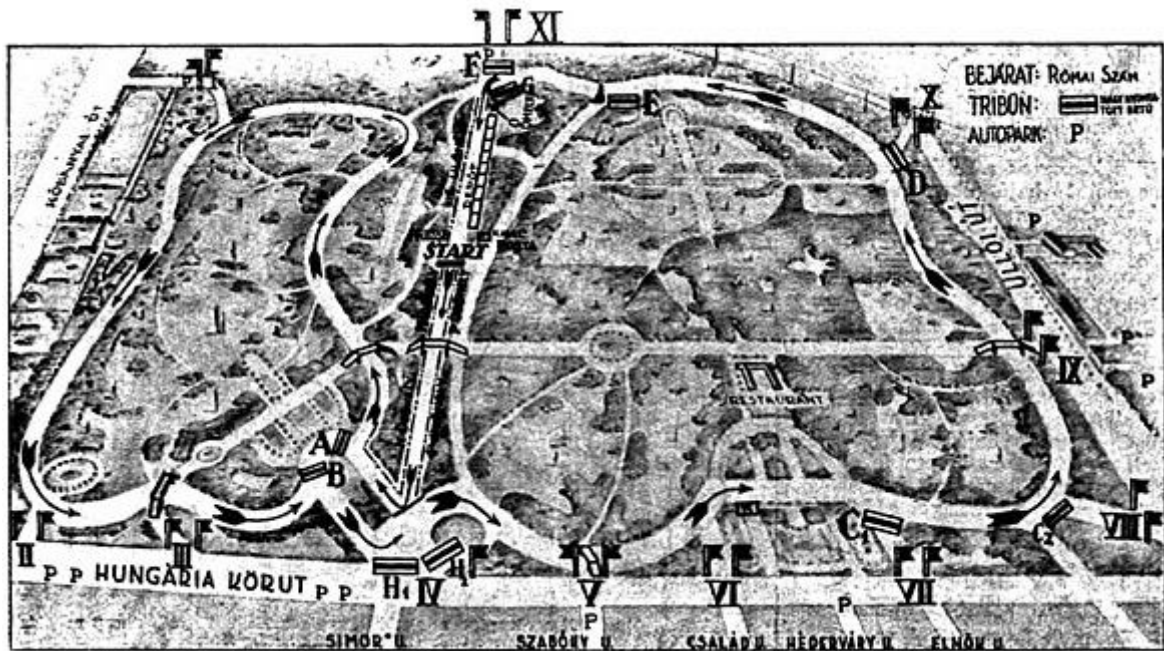
A majdani Népliget térsége Budapest főváros földmívelési térképén 1875. (Forrás: maps.hungaricana.hu)

A Népliget parkosítási terve, Ráde Károly, 1928 (Forrás: Rapaics Raymund (é.n.): Régi magyar kertek)

A Mutatványos tér rendezési helyszínrajza, 1929. (Forrás: maps.hungaricana.hu)

Az első Magyar Nagy Díj autóversenypályája, 1936. (Forrás: soymotor.com)

A Népliget a II. világháború idején, 1944. (Forrás: hungaricana.hu)

2.5. Tulajdonvizsgálat melléklete

HRSZ	Tulajdonos	Megjegyzés
38439	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: MÁV Zrt.)	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/23	Magyar Állam (vagyonkezelő: Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet)	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/25	X. kerületi Önkormányzat	Villamos berendezések elhelyezését biztosító használati jog: Budapest Főváros Elektromos Művek
38440/27	X. kerületi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/38	ELMŰ Hálózati Elosztó Kft.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/39	Magyar Állam (tulajdoni arány: 5,4%, vagyonkezelő: ÁPV Zrt.), Fővárosi Önkormányzat (90,7%), Tara Ingatlanfejlesztő Kft (3,9%).	Vezetékjog: Budapesti Elektromos Művek Rt., Elmű Hálózati Kft., Ganz Szolgáltató Zrt. Bányászolgalmi jog: FŐGÁZ Földgázelosztó Kft. jelzálogjog: magánszemélyek
38440/40	Liget-Ház Társasház	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/44	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft., Ganz Szolgáltató Zrt.
38440/46	X. kerületi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/47	Mol Kiskereskedelem Zrt.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/48	X. kerületi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/49	X. kerületi Önkormányzat	-
38440/51	Oázis Vagyonkezelő Kft.	-
38440/52	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	-
38440/53	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	-
38440/54	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	Villamos berendezések elhelyezését biztosító használati jog: Elektromos Művek Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/57	társasházi tulajdon	-
38440/58	T.Liget Ingatlanhasznosító és Tanácsadó Kft. (4,8%), Tara Ingatlanfejlesztő Kft. (95,2%)	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/59	T.Liget Ingatlanhasznosító és Tanácsadó Kft. (50%),	-

	Tara Ingatlanfejlesztő Kft. (50%)	
38440/60	magánszemélyek (85,8%), T.Liget Ingatlanhasznosító Kft. (9,6%), Nádor-Ház Kft. (3,6%), Új Kamill Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (1,0%)	Földhasználati, haszonélvezeti és jelzálogjog magánszemélyek részére
38440/61	Nagy Ingatlankezelő és Szolgáltató Kft.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/63	Akar-Lak Ingatlanfejlesztő Kft.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38440/64	K41C Ingatlankezelő Kft.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft. Jelzálogjog, elidegenítési és terhelési tilalom: Erste Bank Hungary Zrt.
38440/65	Szépliget Ingatlanfejlesztő Kft.	-
38442/10	Magyar Állam (1,8%, vagyonkezelő: Kincstári Vagyoni Igazgatóság), Fővárosi Önkormányzat (95,6%), X. kerületi Önkormányzat (1,8%), BKV Zrt. (0,8%)	Földhasználati jog a volt Jurta Színház és a Planetárium területére Vezetékjog: Elmű Rt., Elmű Hálózati Kft.
38442/11	Fővárosi Önkormányzat (97%), Fővárosi Kertészeti Rt. (3%)	Vezetékjog: Elmű Rt., Elmű Hálózati Kft.
38442/12	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38442/13	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	-
38442/14	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	-
38442/15	Magyar Állam (tulajdonosi jogok gyakorolója: MNV Zrt., vagyonkezelő: FTC)	-
38442/3	Fővárosi Önkormányzat	Elidegenítési tilalom 15 évig, jogosult: X. kerületi Önk., bejegyezve: 2012. 12. 21 Vezetékjog: Elmű Rt., Elmű Hálózati Kft.
38442/4	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Rt., Elmű Hálózati Kft.
38442/7	BKV Zrt.	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38442/9	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38443	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.
38444	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Rt., Elmű Hálózati Kft.
38597/1	Fővárosi Önkormányzat	Vezetékjog: Elmű Hálózati Kft.

2.9. A vonatkozó településrendezési eszközök és fejlesztési dokumentumok melléklete

9/2019. (III.22.) önkormányzati rendelet Népliget és környéke: Könyves Kálmán körút, Kőbányai út, vasútvonal és Üllői út által határolt terület KÉSZ

1. Nagyvárosias lakóterület (Ln-3)

Építési övezet jele	Kialakítható legkisebb telek területe m ²	Beépítési mód	Beépítés megengedett legnagyobb mértéke (%)	Legnagyobb épület-magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke (%)	Kizárólag terepszint alatti beépítés megengedett legnagyobb mértéke %	Általános szinterületi mutató (szmá)	Parkolási szinterületi mutató (szmp)
Ln-3/1	5000	SZ	35	16	35	60	1,75	0,75

2. Intézményi terület (Vi-2)

Építési övezet jele	Kialakítható legkisebb telek területe m ²	Beépítési mód	Beépítés megengedett legnagyobb mértéke (%)	Legnagyobb épület-magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke (%)	Kizárólag terepszint alatti beépítés megengedett legnagyobb mértéke %	Általános szinterületi mutató (szmá)	Parkolási szinterületi mutató (szmp)
Vi-2/1	8000	SZ	35	14	35	60	2,75	1,2
Vi-2/2	5000	SZ	35	14	35	60	2,25	1,0
Vi-2/3	1600	SZ	35	14	35	60	1,5	0,75

3. Különleges nagyterjedésű sportterület (K-Sp)

Építési övezet jele	Kialakítható legkisebb telek területe m ²	Beépítési mód	Beépítés megengedett legnagyobb mértéke (%)	Legnagyobb épület-magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke (%)	Kizárólag terepszint alatti beépítés megengedett legnagyobb mértéke %	Általános szinterületi mutató (szmá)	Parkolás szinterületi mutató (szmp)
K-Sp/1	100 000	SZ	40	14	25*	40	0,5	0,25
K-Sp/2	50 000	SZ	40	18	25*	40	1,0	0,5

*OTÉK eltérés

4. Városi parkterület (Zvp)

Övezet jele	Kialakítható legkisebb telek területe m ²	Beépítési mód	Beépítés megengedett legnagyobb mértéke %	Legnagyobb épület-magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke %	Kizárólag terepszint alatti beépítés megengedett legnagyobb mértéke %
Zvp-U	300.000	szabadon álló	2	7,5	80	0
Zvp-O	500.000	szabadon álló	3	7,5	70	0

5. Kötőpályás közlekedési terület övezete (KÖk)

Övezet jele	Kialakítható legkisebb telek területe m ²	Beépítési mód	Beépítés megengedett legnagyobb mértéke (%)	Legnagyobb épület-magasság m	Zöldfelület legkisebb mértéke (%)	Kizárólag terepszint alatti beépítés megengedett legnagyobb mértéke %	Általános szinterületi mutató (szmá)	Parkolás szinterületi mutató (szmp)
KÖk-1	-	SZ	5	7,5	-	-	-	-
KÖk-2	20.000	SZ	10	7,5	25	-	0,15	-

JELMAGYARÁZAT

- szabályozás ALAPELEMEI**
- Szabályozási vonal
 - Szabályozási szélesség
 - Építési övezet, övezet határa
 - Építési övezet, övezet jele
 - Köztérleti övezetek
 - Köztérpályás közlekedési létesítmények területének övezete (KÖK-1, KÖK-2)
- szabályozás MÁSODLAGOS ELEMEI**
- ÉPÍTÉSI TELEKRE, TELEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSI ELEMEK**
- Kötelező megszüntető jel
 - Építési hely
 - Épület elhelyezésére kijelölt hely elhelyezésre nem szánt területen
 - A telek be nem építhető része
 - Kapcsoltság
- EGYÉB SZABÁLYOZÁSI ELEMEK**
- Gyalogos hid építménye elhelyezésére szolgáló terület
 - Felüljáró személygépkocsi-, vagy autóbussz parkoló határa, főnyomvonal
 - Köztérpályás közlekedési végállomáshely
 - Térszervezési szempontú kerékpáros infrastruktúra nyomvonala
 - Többfunkciós, rekreációt szolgáló út nyomvonala
 - Gyalogos sétány nyomvonala
 - Biztosítandó gyalogos, kerékpáros kapcsolat
 - Biztosítandó közúti kapcsolatot
 - Sport- és játszóterület rendeltetésű parkterület
 - Rendezvényterület rendeltetésű parkterület
 - Megőrzendő karakterű díszkert
 - Megőrzendő karakterű nyílt szabadterület
 - Megtartandó, különösen értékes faegyed
 - Megtartandó, különösen értékes fa sor
 - Megtartandó, különösen értékes facsoport, faállomány
 - Telepítendő fa sor
 - Közlekedési célú kőzterületek egykötélyű fásítása
 - Közlekedési célú kőzterületek kétkötélyű fásítása
 - Környezetvédelmi parkosítvány
 - Közhasználat elől állandóan kihasználható terület
 - Közhasználatú építmények elhelyezésére szolgáló terület
 - Biztosítandó épület kőzterületen
- VEDELEM, KORLATOZÁS, KÖTELEZETTSÉG**
- OROKSÉGVÉDELME**
- I. Országos művelődési emléktárgy
 - Történelmi kert határa
 - Műemléki környezet
 - Műemlék
 - II. helyi művelődési emléktárgy
 - Helyi jelentőségű védett épület (kerület)
- KÖZLEKEDÉSI ELEMEK KORLATOZÁSAI**
- Vasútvonal védőávoltósága
 - Gyorsvasúti vonal védelmi zónája
- KÖZTÉRLEK KORLATOZÁSAI**
- Nagyközforgalmú főúti elosztóvezeték biztonsági övezete
 - 120 kV-os légvezeték felszóló hálózati biztonsági övezete
 - 120 kV-os földalatti hálózati biztonsági övezete
- TÁJÉKOZTATÓ ELEMEK**
- Kerület-határ
 - Meglehető tervezett hid/határjáró
 - Tervezési terület határa
 - Javasolt megszüntető jel
 - Gyorsvasúti nyomvonala felszín alatt
 - Alapfényképen nem szereplő, megévő épület
 - Potenciálisan talajszennyezett terület
 - Út és átjárás jogszabályi jelzett telek
- ALAPTELEKREI ELEMEK**
- Telekhatár
 - Építetlen

Építési övezet jele	Beépítésre szánt övezetek	Beépítésre nem szánt övezetek
VI-2/1	sz 20% 80% 0,75 m ² /m ²	Zvp-O
VI-2/2	sz 20% 80% 0,80 m ² /m ²	Zvp-U
VI-2/3	sz 20% 80% 0,85 m ² /m ²	KÖK-1
Ln-3/1	sz 20% 80% 0,90 m ² /m ²	KÖK-2
K-Sp1	sz 20% 80% 0,95 m ² /m ²	
K-Sp2	sz 20% 80% 1,00 m ² /m ²	

B F V T
 KÖR. SZABÁLYOZÁSI TERV

BUDAPEST FŐVÁROS VÁROSPÉTERI TERVEZŐ IRT

